

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Психолого-педагогічний факультет
Кафедра початкової освіти

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри

_____ Павлик О.А.
(підпис) (прізвище, ініціали)

Реєстраційний № _____

« ____ » _____ 2019 р.

« ____ » _____ 2019 р.

ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
ЗАСОБОМ WEB-КВЕСТІВ

Кваліфікаційна робота
студентки групи ПНА-м-14
ступеня вищої освіти магістр
спеціальності 013 Початкова освіта
Смельянцевої Євгенії Олександрівни

Керівник кандидат педагогічних наук,
доцент, зав. кафедри початкової освіти
Павлик О. А.

Національна шкала _____

Шкала ECTS _____ Кількість балів _____

Голова ЕК _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Члени ЕК _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ	
МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	
1.1 Дефінітивна характеристика понять «медіа», «компетентність», «медіаосвіта», «медіакомпетентність».....	9
1.2 Медіакомпетентність: структура, показники, рівні розвитку та її функції.....	15
1.3 Інноваційний засіб web-квест, його види структура, значення.....	30
1.4 Педагогічні засади формування медіакомпетентності учнів початкових класів.....	40
Висновки до розділу1.....	47
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ЗАСОБІВ WEB-КВЕСТ НА	
ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 2-ГО КЛАСУ НА	
УРОКАХ СЛОВЕСНОСТІ	
2.1 Стан досліджуваної проблеми у практиці шкільного навчання	49
2.2 Діагностика рівня сформованості медіакомпетентності учнів другого класу.....	59
2.3 Впровадження експериментальної системи роботи з формування медіакомпетентності в учнів 2 класу засобом web-квест	68
2.4 Аналіз результатів експериментально-дослідного навчання.....	80
Висновки до розділу 2.....	83
ВИСНОВКИ.....	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	88
ДОДАТКИ.....	99

ВСТУП

Актуальність дослідження. Різні форми медіа (радіо, телебачення, друковані видання, мережа Інтернет) вважаються невід’ємною складовою сучасного життя. Інформаційне середовище впливає на світогляд людей, які його сприймають, їх ціннісні ставлення та пріоритети у житті. Медіа впливають на виховання, освіту, культурне зростання сучасних дітей. Модернізовані медіа неабияк позначаються як на їх здоров’ї в цілому, так і на розвитку чи емоційному стані.

У зв’язку з цим актуальності набуває проблема медіаобізнаності підростаючого покоління. Необхідність формування медіакомпетентності саме у молодшому шкільному віці, на наш погляд, зумовлена декількома чинниками:

- молодший школяр знаходиться у віці, сприятливому для розвитку інтелектуальної, фізичної та психоемоційної сфер;
- до моменту вступу до першого класу сучасні діти, як правило, мають постійний контакт з телевізійною, комп’ютерною технікою, мобільними девайсами;
- учні у початковій школі стикаються зі стрімким збільшенням потоку інформаційних повідомлень (як навчальних, так і медійно-розважальних) та починають відчувати труднощі, коли їм слід застосувати пошукові навички, самостійної та критичної оцінки здобутої інформації, проявивши активність не лише в інтелектуальній чи пізнавальній сферах, а й у демонстрації власної особистісно-суб’єктивної позиції, прояву креативної сторони індивідуальності;
- з минулого навчального року в нашій державі впроваджено оновлений Державний стандарт початкової освіти, який вимагає від сучасної школи формування навичок 21 століття, орієнтованих на допомогу учням у житті та навчанні.

На теренах нашої держави базовим документом для медіаосвіти вважається Концепція медіаосвіти, в якій наголошено на тому, що впровадження

медіа в освітній процес є ключовим елементом його оптимізації та осучаснення [22]. У концепції розглядаються питання медіакультури в країні та за кордоном задля надання якісних медіаосвітніх послуг дітям та молоді та, як кінцевий результат, формування в них медіакомпетентності.

Ще одним ключовим завданням модернізації освіти є виховання медіаграмотного громадянина, який здатен до трансформації інформації в знання та формування медіакомпетентнісного члена соціуму, який здатен не піддаватися медіаагресії та маніпуляціям.

Світові організації приділяють значну увагу питанням розвитку медіаосвіти. Наприклад, Європарламентом було ухвалено резолюцію з медіаграмотності, де наголошується на тому, що медіакомпетентність – ключове питання в галузі споживання інформації, їй необхідно охопити людей від наймолодшого до найстаршого протягом їх буття, аби дати великий спектр можливостей креативного та практичного медіа споживання [78]. Тому важливо надавати медіаосвітні послуги усім учням, роботу у сфері медіа слід додати до інваріативної складової навчальних програм, починаючи з початкового ступеня навчання у школі, або, за можливості, у закладах дошкільного навчання.

У зв'язку з цим у Національній доктрині розвитку освіти наголошено на тому, що одним з головних положень модернізації та оновлення освіти є інтеграція сучасного педагогічного досвіду в освітній процес шляхом постійної взаємодії та вивчення нових прийомів роботи з інформаційними технологіями [36].

Звертаючи увагу на ключові документи освіти України та світу, суспільні виклики, що стоять перед підростаючим поколінням, нагальним станом потреб людей у сфері медіа, можемо прослідкувати загальну мету: формування медійної грамотності та компетентності сучасними засобами та прийомами, які базуються на роботі з ІКТ. Вчені та педагоги перебувають у пошуку саме таких сучасних, цікавих та ефективних способів реалізації даної мети.

На нашу думку, одним з таких засобів є web-квест, адже, як свідчить досвід педагогів-практиків, він успішно може бути застосований у закладах загальної

середньої та вищої освіти. На жаль, даний засіб у початковій школі майже не використовується. Разом з тим даний інструмент дає повноцінну можливість вчителю працювати над формуванням та розвитком навичок та вмінь XXI століття.

Аналіз наукових досліджень. Сучасні дослідження показали, що розвиток медіакомпетентності має розпочинатися у молодшому шкільному віці. Тому дана проблема залишається актуальною на кожному етапі розвитку початкової освіти.

Питанням теоретичного дослідження медіакомпетентності та її значення у сучасному світі займаються як зарубіжні (П. Джуен, А. Брейтер, Ч. Олсон, С.Хаг, О. Федоров, С. Ворсноп і т.д.), так і вітчизняні науковці (С.Шумаєва, І.Шевирьова, Н.М. Лашук, Н.О. Приходькіна). Проблеми медіаосвіти початкової школи розглядає В. Маламед, О. Волошенюк, С. Пензай), формуванням медіакомпетентності молодших школярів займаються такі зарубіжні вчені, як А.Ескода, П.Пурі, Е.Лі, І.Толмачева, Е.Схілдер, Е. Нікітіна, А. Малютіна, Р.Голоб, В.Вайдінгер, а також вітчизняні дослідники О. Волошенюк, В. Іванов, Г.Дегтярьова, В. Літостанській. Питання формування медіакомпетентності молодших школярів на уроках словесності (у теоретичному аспекті) аналізується у працях (О. Савченко, І. Черешнюк).

Провідний медіапедагог О.В. Федоров у більшості своїх праць говорить про медіа як про один з необхідних аспектів існування людини в 21 столітті, не зважаючи на те, в якому куточку світу вона мешкає. На думку дослідника, відмовляючись сприймати медіаосвітні процеси, втрачається можливість соціокультурного прогресу кожного народу фактично в усіх галузях, включаючи навчання і виховання [61], [62].

Провівши аналіз наукової літератури, було виявлено, що впровадження медіаосвіти та формування медіакомпетентності молодших школярів стає дуже важливим аспектом в умовах сучасного світу та його нагальною потребою. Також слід наголосити на тому, що в науковій літературі немає ґрунтовних досліджень з питань формування медіакомпетентності безпосередньо у дітей

молодшого шкільного віку, засобів та прийомів її формування на уроках словесності.

Важливість проблеми формування медіакомпетентності учнів молодшого шкільного віку та недостатня розробленість проблеми в цій галузі обумовлюють актуальність нашого дослідження.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити систему роботи з формування медіакомпетентності молодших школярів засобом web-квест на уроках словесності.

Завдання дослідження:

- 1) проаналізувати психолого-педагогічну й методичну літературу з теми дослідження та з'ясувати сутність ключових понять;
- 2) обґрунтувати й розробити лінгводидактичну модель формування медіакомпетентності молодших школярів засобом web-квест;
- 3) проаналізувати типові освітні програми, підручники, традиційний та передовий педагогічний досвід з проблеми дослідження;
- 4) розробити критерії та визначити рівні сформованості медіакомпетентності учнів 2 класу;
- 5) розробити систему роботи з формування медіакомпетентності молодших школярів на уроках словесності засобом web-квест та дослідно-експериментальним шляхом перевірити її ефективність.

Об'єкт дослідження: процес формування медіакомпетентності молодших школярів.

Предмет дослідження: система роботи з формування медіакомпетентності молодших школярів на уроках словесності засобом web-квест.

Гіпотеза полягає у тому, що формування медіакомпетентності молодших школярів на уроках словесності у 2 класі буде ефективним за таких умов:

- 1) поетапної роботи над формування компонентів медіакомпетентності;
- 2) системного використання web-квест на уроках словесності;

3) адаптації системи роботи до вікових особливостей учнів, кола їх пізнавальних інтересів;

4) готовності вчителя провадити роботу з формування медіакомпетентності;

Методи наукового дослідження, що були використані під час роботи: теоретичні (аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми дослідження, її стану у педагогічному дискурсі, визначення власних позицій у досліджуваній проблемі); емпіричні (спостереження за освітнім процесом, вивчення досвіду роботи педагогів, анкетне опитування, педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, контрольний), методи математичної обробки даних).

Експериментальна база дослідження: Криворізька спеціалізована школи I-III ступенів №70.

Апробація здійснювалась у формі участі на Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Початкова освіта» (Вінниця, 2019), на пленарному засіданні звітної наукової конференції студентів за результатами науково-дослідницької роботи за 2019 рік (Кривий Ріг, Криворізький державний педагогічний університет, травень 2019 р.). У наукових публікаціях:

- Starostina E. (Ed.) (2019) Media-competence – a key task modern education // Science and society. Proceedings of the 9th International conference. Accent Graphics Communications & Publishing. Hamilton. Canada. 2019. – P. 420 – 427. (IX Міжнародна наукова конференція «Science and society»).
- Старостіна Є. Куцуруба В. Формування медіакомпетентності другокласників у контексті освітніх іновацій / Є. Старостіна, В.Куцуруба// Сучасна початкова освіта у поглядах молодих науковців: матеріали II туру Всеукр. Кон. Студ. Наук. Робіт зі спеціальності «Початкова освіта», Вінниця, 23 квітня 2019 р.)/ [ред. Кол.: О.А. Голюк, Г.Г.Кіт, Н.С.Казьмірчук, Н.О. Комарівська, Т.М. Кривошея, Н.Ю. Родюк, І.А.Стаханов; за заг. Ред.. О.А. Голюк]; Міністерство освіти і науки

України, ВДПУ ім. М. Коцюбинського.-Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2019.- Вип.8. – С.114-123.

- Ємельянцева Є.О. Формування медіакомпетентності молодших школярів засобом web-квестів : навч. посібник / Є.О. Ємельянцева, О.А. Павлик.- КДПУ, 2019.- 103 с.

Практичне значення: узагальнені результати магістерської роботи можуть бути використані вчителями початкової школи на уроках української мови та читання в 2 класі для формування медіакомпетентності молодшого школяра, для розробки дидактичних матеріалів, навчально-методичних посібників.

Структура роботи: робота складається зі вступу; двох розділів, де розкривається теоретична основа формування медіакомпетентності молодших школярів на уроках словесності засобом web-квест та технологія його впровадження; висновків; списку використаної літератури, що містить 90 джерел, та 12 додатків. Загальний обсяг роботи становить 129 сторінок. Обсяг основного тексту – 87 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

1.1 Дефінітивна характеристика понять «медіа», «компетентність», «медіаосвіта», «медіакомпетентність»

Поняття «медіакомпетентність» є ключовим у нашому дослідженні, проте у науковій літературі висвітлено недостатньо. Тому вважаємо за необхідне розглянути дане поняття детально, дослідивши його складові та поняття, які помилково використовуються у розумінні медіакомпетентності.

У сучасному світі термін «медіакомпетентність» небезпідставно можна вважати популярним та необхідним. На нашу думку, це пов'язано із змінами інформаційного суспільства. Для того щоб з'ясувати сутність терміна, визначимо значення поняття «компетентність» і спробуємо зрозуміти, хто така компетентна людина. У тлумачному словнику термін «компетентний» означає таку особу:

- 1) яка володіє достатніми знаннями в якій-небудь галузі; яка з чим-небудь добре обізнана;
- 2) яка має певні повноваження; повноправна, повновладна [9].

На нашу думку, головна увага звертається на те, що компетентною може вважатися лише та людина, яка має ґрунтовні знання та досвід у межах конкретної галузі.

У порадику вчителя «компетентність» розглядається як динамічна комбінація знань, способів мислення, поглядів, цінностей, навичок, умінь, інших особистих якостей, що визначає здатність особи вдало провадити діяльність у конкретній галузі [30]. Головною ознакою даного визначення є практична зорієнтованість, коли людина не лише володіє сумою знань, а й успішно може застосовувати їх у навчанні, професійній діяльності тощо. З огляду на дане визначення можна говорити про головну ознаку компетентності – готовність застосовувати знання на практиці.

Нам імпонує думка О. Пометун про те, що компетентність людини – це такі спеціально організовані набори знань, умінь, навичок і ставлень, які учень/учениця набуває під час навчально-виховного процесу. Ці ЗУНи дозволяють особистості визначати, тобто ідентифікувати і розв'язувати, незалежно від контексту (від ситуації), проблеми, характерні для певної сфери діяльності [46, с.8].

Визначивши поняття «компетентність», розглянемо другу частину поняття медіакомпетентності – «медіа».

Вважається, що першим термін «медіа» було вжито у ХХ столітті канадським медіадослідником-теоретиком Гербертом Маршаллом Маклюеном [24] у розумінні різних засобів комунікації. Слід зазначити, що до засобів комунікації дослідник зараховував не тільки ЗМІ, але й дороги, книги, одяг, рекламу, фотографії тощо - це «технології» або «посередники», які мають вплив на те, як живе людина, її світогляд та комунікацію [25].

Не звертаючи увагу на походження слова «медіа», як зазначає Н.Б. Кирилова [20], не можна вважати медіа просто посередниками, за допомогою яких передається інформація, адже це канали, основою яких є ідеологічні, емоційні підсвідомі очікування аудиторії; це середовище за допомогою якого утворюються, естетизуються і передаються культурні коди.

Таким чином, медіа - це широке поняття, що містить у собі всю сукупність інформаційних засобів і прийомів, які служать для трансляції повідомлення конкретному споживачу. Це може бути (друковане слово, музична композиція, радіопередача тощо).

Медіа так увійшли в наше повсякденне життя, що переважна кількість людей їх можуть не помічати, саме тому не мають змоги критично оцінювати та аналізувати, сумніватися у тому, що вони читають або сприймають через візуальні образи та звуки, діти ж мають набагато менше можливостей до правильного розуміння того, що сприймають.

Щодо медіакомпетентності поняття "медіа" стосується масмедіа. О.В. Волошенюк відносить до цієї групи літературу різних жанрів, газети та

журнали, радіо, телебачення, інтернет-медіа, кінофільми тощо. До нових медіа (new media) додаються смартфони, сучасні Інтернет-ресурси та програми, айподи, різні види віртуальних ігор, музичні записи, біл-борди та різні типи реклами (написи або картинки на одязі, інформація в магазинах або на стадіонах, обгортки з харчових продуктів), а також постери, буклети, візитки, банери, флаєри тощо [10].

Зарубіжні медіапедагоги, учені давно виокремили поняття «медіакомпетентність». Німецький соціолог Д. Баакке розуміє дане поняття у чотирьох вимірах: (1) знання про різні медіа та способи їх використання, (2) відображення ролі медіа у суспільстві, (3) створення власних медіа та (4) критичне мислення як складова комунікативної компетентності, що надає можливість людині орієнтуватися в середовищі медіа й активно пізнавати світ, використовуючи медіа [74, с. 122-124].

У визначенні, яке подає К.Тайнер, медіакомпетентність розглядається як «здібність знаходити, оцінювати та ефективно використовувати інформацію в особистій та професійній діяльності» [90, с. 188-191]. У даному формулюванні відмічена потреба в умінні здійснювати пошук та збір необхідної інформації, що є досить актуальним для століття інформаційних технологій з великим невідконтрольним потоком інформації, що у свою чергу потребує аналізу та адекватної оцінки, тобто критичного мислення. У відповідності до цього особистість розглядається як активний користувач, який вміє працювати з медіа і використовує свої медіазнання та уміння у всіх сферах діяльності, зокрема в навчальній.

Р. Кьюбі тлумачить дане поняття таким чином: медіакомпетентність або медіаграмотність (media competence/media literacy) - це "спроможність застосовувати, досліджувати, давати оцінку й транслювати повідомлення (messages) в різноманітних видах [80]. Поряд з даним терміном останнім часом стали використовувати ще й такий - «медіаосвіченість», який має багато спільного з поняттями «медіаграмотності» та «медіакомпетентності». Медіаосвіченість вчителя Н. Змановською розуміється як сукупність

систематизованих медіазнань, вмінь, ціннісного ставлення до медіаосвіти в цілому, а також рівень майстерності з реалізації медіаосвіти школярів у навчальному процесі [18].

Медіакомпетентність особистості - це сукупність її знань, умінь, здібностей, що допомагають у відборі, використанні, здійсненні критичного аналізу, оцінки, розробці й передачі медіатекстів у різноманітний спосіб, аналізі складних процесів функціонування медіа в соціумі [30].

Виходячи з визначень медіакомпетентності, поданих різними авторами, можна сказати, що медіакомпетентність – це здібності та вміння знаходити, оцінювати, використовувати, критично аналізувати, передавати інформацію у різних видах діяльності. Термінологічний аналіз спрямовує нас до висновку, що поняття «медіакомпетентність» більш точно визначає сутність умінь індивіда, а саме: використання, критичного аналізу, оцінки та передачі медіатекстів у різних видах, формах чи жанрах, аналізу складних процесів функціонування медіа у соціумі.

У сучасному інформаційному суспільстві часто відбувається підміна понять. Так і сталося з поняттям медіакомпетентність, інформаційна компетентність та медіаграмотність [60]. На нашу думку, відбувається необґрунтована підміна схожих одне на одне понять у зв'язку з тим, що науковці розглядають їх в межах наукової галузі, в якій вони працюють.

Порівнюючи традиційні тлумачення слів «грамотність» та «компетентність», можемо дійсно говорити про їх схожість та наближеність одне до одного.

У тлумачному словнику української мови «грамотний» трактується так: людина, що вміє читати і писати; людина, яка має відомості та знання у певній галузі чи справі, а слово «компетентний», як ми зазначали раніше, володіє відмінними знаннями у межах певної галузі та успішно застосовує їх, навчає інших [9].

Не звертаючи уваги на схожість понять «грамотний» та «компетентний», підтримуючи ідею Н.І. Гендіної [13], можемо сказати про те, що у розумінні

значення слова «грамотність» помічаємо деяку примітивність побутовість даного поняття. На нашу думку, дані поняття все ж відрізняються рівнем володіння знаннями у тій чи іншій сфері та впровадженням їх у практичну діяльність. В умовах реформації початкової школи, її компетентнісного підходу вважаємо за потрібне вживати поняття саме медіакомпетентність на відмінну від рекомендованого у типових освітніх програмах медіаграмотність. Звісно, діти молодшого шкільного віку не зможуть досягти найвищого ступеня медіакомпетентності у рамках курсу початкової школи, проте активне її формування необхідно починати саме у цей час, закладаючи фундамент для її розвитку.

Інформаційна компетентність також часто помилково використовується як синонім до поняття медіакомпетентність. За С.В. Трішиною, інформаційна компетентність розуміється як риса особистості, що є результатом відображення процесів відбору, засвоєння, переробки, трансформації інформації, що дозволяє приймати чи реалізовувати оптимальні рішення у різних сферах діяльності [57]. Дослідниця виділяє такі функції даного поняття (див.табл.1.1.):

Таблиця 1.1.

Функції інформаційної компетентності

№	Назва функції	Тлумачення
1	Пізнавальна	Допомагає систематизувати знання, пізнавати людину саму себе.
2	Адаптивна	Допомагає адаптуватися до життя та практичної діяльності в інформаційному суспільстві.
3	Нормативна	Допомагає визначити моральні та юридичні норми та вимоги, що існують в інформаційному суспільстві.
4	Оціночна	Допомагає орієнтуватися у потоці різноманітної інформації, визначати та обирати з відомого нове, оцінювати важливе та другорядне.
5	Інтерактивна	Допомагає налаштуватись на активну, творчу та самостійну роботу, що сприяє саморозвитку та самовдосконаленню.
6	Комунікативна	Допомагає у спілкуванні та обміну інформацією.

Інформація, що представлена вище, ще раз доводить хибність думки про те, що медіакомпетентність та інформаційна компетентність є синонімами, адже термін «медіакомпетентність» вимагає конкретного спрямування саме на засоби

масової інформації, роботу з медіапродуктами, створення власних, а інформаційна компетентність передбачає навички роботи з інформацією загалом, тобто можна говорити про медіакомпетентність як про складову інформаційної компетентності.

Головною рисою медіакомпетентності є її тісний взаємозв'язок саме з медіаосвітою, адже формування медіакомпетентності людей в усьому світі здійснюється за допомогою процесу медіаосвіти.

У тлумачному словнику медіаосвіта характеризується як напрям у педагогіці, що відповідає за вивчення учнями масової комунікації, метою якої є підготовка їх до життя у сучасних інформаційних умовах (сприйняття різноманітної інформації, її розуміння, осмислення наслідків її впливу на психіку, оволодіння способами спілкування на основі невербальних форм комунікації за допомогою технічних засобів [64]).

Італійські дослідники Пуміла Граніні, Луджі Гуера розглядають медіаосвіту таким чином:

1. процес викладання та вивчення медіа за допомогою критичного мислення;
2. систематична робота з розвитку критичного аналізу ЗМІ та навичок створювати власні медіа продукти;
3. діяльність в освітньому процесі, що вчить використовувати ЗМІ (кіномистецтво, мультимедіа, цифрові газети) та критично обробляти інформацію [79].

На нашу думку, дані формулювання є надто обмеженими. Адже, медіаосвіта - це напрям широкий у педагогіці, орієнтований на виховання медіакомпетентності, яку тлумачать як комплекс знань, навичок та умінь, що дозволяють людині аналізувати, критично оцінювати і створювати власні повідомлення різні за жанрами і формами для різних типів медіа, а також розуміти й аналізувати складні процеси функціонування медіа в суспільстві [26, с.13].

Отже, медіаосвіта - це освітній процес, під час якого відбувається формування навичок учнів інтерпретації, оцінки та критичного осмислення медіасистеми та

її змісту, навичок ретельного аналізу ЗМІ, їх прихованих намірів, упередженого ставлення тощо, наприклад, вивчення та робота з соціальними медіа (такими, як Facebook, Twitter, Instagram, SnapChat тощо), мобільними додатками, телебаченням, кіно, новинами, друкованими та Інтернет виданнями тощо.

1.2 Медіакомпетентність: структура, показники, рівні розвитку та її функції

Розглянувши термінологію у рамках нашого дослідження, перейдемо до детального огляду поняття «медіакомпетентність», його структури, показників та функцій.

Становлення медіакомпетентності, зауважує Дж. Поттер, базується на певних структурних компонентах. «Перший компонент – досвід. Чим більше ми контактуємо з медіа та дійсністю, тим більше можливостей для розвитку вищого рівня медіакомпетентності. Другий компонент – практичне використання знань та умінь в області медіа. Третя складова – прагнення до самоосвіти» [83, с.29].

Свою структуру медіакомпетентності запропонував і відомий німецький педагог В. Вебер та розглядає її таким чином:

1) дві форми аналізу медіа, які є діяльнісно-орієнтованими: фільтрація та застосування того, що пропонують медіа разом із самостійним створенням свого медіапродукту;

2) щодо змісту вона містить знання та аналітичні здібності, що взаємопов'язані з творчими можливостями, які є фундаментом різних видів медіа; умови щодо результативного застосування медіа [8, с.46-52].

Ми поділяємо думку обох вчених щодо структури медіакомпетентності, головна увага яких звернена на аналітичні здібності та практичну зорієнтованість. Проте окремо дані структури не можна вважати повними. Саме

тому ми вважаємо за необхідне розглянути позицію Дж.Потера, який серед базових компонентів виділяє персональний локус, знання, навички [84].

Зупинимось на їх деталізації.

Персональний локус (Особистісні орієнтири)

Даний блок складається з цілей та мотивації і відповідає саме за те, що буде стимулювати людину взаємодіяти із медіа та розвиватися у даній сфері, для чого їй це потрібно [86]. Адже чим краще людина усвідомлює свою мету, тим ефективніше може скеровувати процес пошуку інформації. Коли досвід людини у контактах з медіа невеликий, вона легко піддається впливу ЗМІ. Людина, яка прагне розуміти, як працює медіа, буде звертати більше уваги на інформацію, яку здобуває, контролюватиме ці процеси.

Звідси слідує, що процеси контролю впливу медіа на особистість можуть відбуватися свідомо, коли людина розуміє свої можливості та може проявити волю при сприйманні медіа, на відмінну від безсвідомого її споживання. В останньому випадку вплив медіа на людину потужний.

Структури знань

Наступним елементом медіакомпетентності є структури знань - це набори організованої інформації у сфері медіа, що зберігаються в пам'яті людини. Вони не виникають раптово, а вибудовуються поступово та точно, шляхом ретельного аналізу фрагментів інформації та її прийняття. Щоб здобути медіаінформацію та засвоїти її, необхідно використати спеціальні навички медіакомпетентності, що дозволяють досліджувати конкретні факти, ігноруючи зайве. Після обробки фактів мозок формує їх у цілісну інформацію, знаходить для неї місце у структурі знань [85, с.14-20].

На нашу думку, не вся інформація є важливою. Деяка є поверхневою: назви телешоу, мелодії популярної музики, імена персонажів та акторів, мелодії саундтреків. Якщо людина розпізнає лише їх - це свідчить про низький рівень медіакомпетентності, адже цей тип інформації стосується лише питання «що». Корисна інформація надходить у формі відповіді на питання «як» і «чому».

Проте спочатку людині слід з'ясувати інформацію про «що», перш ніж відповідати на інші питання.

У повсякденному житті терміни «інформація» та «знання» часто використовуються як синоніми [60]. На нашу думку, вони різні, адже інформація є частковою та мінливою тоді, коли знання структуровані, організовані і зберігаються надовго. Інформація міститься у повідомленнях, а знання в розумі. Інформація надана людині для інтерпретації, а знання відображають те, що вже було проаналізовано та оцінено людиною.

Дж. Поттер говорить про інформаційні повідомлення як про ресурс та про навички, як інструменти, які використовуються для того, аби працювати з інформацією (аналіз, інтерпретація, оцінка, критичне осмислення). Характерною рисою високого рівня медіакомпетентності є здатність перетворювати інформаційні повідомлення у структурні знання [83]. Процес передачі повідомлення проілюстровано на рисунку 1.1. (див. рис. 1.1).

Рис. 1.1. Передача повідомлення

З рисунку видно, що повідомлення можуть бути доставлені різними засобами масової інформації - телебачення, радіо, комп'ютерні ігри, книги, газети, журнали, веб-сайти, лекції, концерти, афіші, ярлики на продуктах тощо. Дж. Поттер наголошує на тому, що повідомлення бувають двох типів: фактичні та соціальні. Фактичні містять імена людей, місць, персонажів, дати, назви терміни тощо. Соціальна інформація складається з прийнятих переконань, які не можуть бути перевірені владою, на відміну від фактичної інформації, але це не означає, що соціальна інформація є менш цінною для людей [84, с.14-20].

Соціальна інформація - це поради, в яких ми дізнаємося про те, як одягатися, говорити та поводити себе, щоб вважатись привабливими, спортивними тощо. Отже, структури знань відповідають за інформацію, що здобувається у медіа, інформацію про медіа та про те, як воно побудоване, наприклад, як передаються повідомлення, чим одні повідомлення відрізняються від інших тощо.

Навички – це інструменти, які формуються на практиці. Дж. Поттер порівнює їх із м'язовою системою людини: «чим частіше ми виконуємо вправи, тим сильнішими вони стають. Без практики навички слабшають» [86].

На нашу думку, найважливішими навичками медіакомпетентності є аналіз, оцінка, групування, індукція, дедукція, синтез, критичне мислення. Дані навички потрібні не лише для завдань медіакомпетентності; адже людина використовує їх різними способами у повсякденному житті. Всі люди мають певні здібності до володіння кожною з цих навичок, тому завдання медіакомпетентності - не лише формувати їх, а й навчити краще використовувати кожен з них, коли ми стикаємось з повідомленнями ЗМІ (див. табл. 1.2).

Таблиця 1.2.

Характеристика основних навичок медіакомпетентності

№	Навичка	Короткий зміст
1	Аналіз	Розбиття повідомлення на змістовні елементи.
2	Оцінка	Судження про значення елемента; судження робиться шляхом порівняння повідомлення до якогось стандарту.
3	Групування	Визначення, які елементи певним чином схожі; з'ясування, як одні групи елементів відрізняються від інших.
4	Індукція	Виведення висновків через невеликий набір елементів, а потім їх узагальнення в цілому.
5	Дедукція	Використання загальних положень для пояснення часткових.
6	Синтез	Об'єднання елементів у нову структуру.

Отже, за Дж. Поттером медіакомпетентність базується на трьох компонентах: знання, навички, ставлення людини до медіа.

Нідерландське Інтернет видання *Mediawijzer.net* презентувало 10 видів діяльності, володіючи, якими можна говорити про медіакомпетентну особистість: розуміння впливу ЗМІ на суспільство, розуміння того, як зроблені

медіа; розуміння того, як медіа додає факти реальності; орієнтація у середовищі медіа; використання обладнання, програмного забезпечення та додатків; пошук та обробка інформації; створення контенту; участь у соціальних мережах; роздуми про самостійне використання медіа; досягнення цілей через ЗМІ [73].

Провідний американський медіапедагог та дослідник А. Сілверблет, розглядаючи те ж саме питання, наголошує на інших видах діяльності медіакомпетентної особистості:

- розуміння того, як впливає медіа на особистість та суспільство;
- критичне осмислення, яке надає можливість формувати незалежні судження про зміст медіа;
- розуміння того, як відбувається масова комунікація;
- аналіз та обговорення медіатекстів;
- розуміння та оцінка медійного змісту;
- розуміння медіа як сучасної культури;
- створення ефективних та відповідальних медіатекстів [62, с.32-33].

Проаналізувавши думки А.Сілверблета та нідерландської групи дослідників Б. Делвера, Ф. Еверса, М. Тонена, Дж. Ліка, виділивши спільне та відмінне, нами була розроблена схема, яка включає основні види діяльності медіакомпетентної людини (див. рис. 1.2.).

На нашу думку, всі види діяльності необхідні, вони створюють цілісну систему медіакомпетентності та орієнтовані на сучасне життя. Як видно з рис.1.2, ми їх ранжували за рівнем опанування медіа (розуміння, використання, взаємодія, усвідомлення) та показниками, які відображають ступінь активності особистості у діяльності: пасивний-коли наявне лише розуміння того, як працює медіа; активний - коли особистість використовує медіа, інтерактивний - взаємодіє з іншими за допомогою медіа; ефективний - коли медіа використовується правильно, критично оцінюється та інтерпретується, допомагає досягати поставленої мети. Такі види діяльності будемо використовувати для формування медіакомпетентності молодших школярів.

Розуміння			Використання		Взаємодія			Усвідомлення	
Розуміння того, як впливає медіа на особистість та суспільство	Розуміння того, як відбувається масова комунікація	Розуміння медіа як сучасної культури	Використання обладнання, програ-многo забезпечення та додатків	Орієнтація у середовищі медіа	Створення ефек-тивних та відпові-дальних медіа	Пошук та обробка інформації	Участь у соціаль-них мережах	Роздуми про самос-тійне використання медіапродуктів	Досягнення мети через використання ЗМІ
Розуміння світу медіа			Використання технічної складової медіа		Взаємодія з іншими через медіа			Ефективне використання медіа для досягнення мети	

Рис.1.2. Складові елементи медіакомпетентності

Таким чином, проаналізувавши види діяльності у сфері медіа, перейдемо до розгляду функцій медіакомпетентності, які вона виконує.

Нам імponує класифікація функцій медіакомпетентності, яку запропонував дослідник Є. І Груцо [15], (див.табл.1.3).

Таблиця 1.3.

Функції медіакомпетентності (за Є. Груцо)

№	Функція	Тлумачення
1	Комунікативна	Сприяє підвищенню комунікації між людьми.
2	Культурологічна	Сприяє усвідомленню ролі медіа у сучасному житті.
3	Адаптивна	Впливає на адаптацію особистості до впливу різних медіа та інформації; формує стресостійкість, адаптує до життя в інформаційному суспільстві, змін медіаповедінки і медіа споживання.
4	Протективна	Формує вміння захищатися від медіаманіпуляцій, медіазалежностей, впливу медіа на психіку за рахунок критичного оцінювання медіа контенту.
5	Аксіологічна	Допомагає у формуванні нових життєвих та професійних цінностей, установок, мотивації, поглядів.
6	Розвивальна	Розвиває творчий потенціал та самостійність мислення на матеріалі та за допомогою медіа.

Продовж. табл. 1.3.

7	Аналітична	Розвиває вміння аналізувати, пояснювати, інтерпретувати медіа контент, формує вміння критично оцінювати медіа контент враховуючи різні погляди, думки і шукати потрібну для оцінки і формування власної позиції інформацію.
---	------------	---

Описані функції свідчать про різновекторність роботи з медіа та можливості їх впливу на різні сфери життя людини, а їх розуміння сприяє кращому усвідомленню сутності процесу формування медіакомпетентності.

Спираючись на дослідження угорського медіапедагога Магдольни Рафай [86], яка говорить про те, що медіаресурси можна обробляти не лише інстинктивно, але й планово, свідомо, використовуючи при цьому здобуті та ґрунтовні знання, ми виділили такі рівні медіакомпетентності:

- низький (інстинктивна робота та аналіз ЗМІ) – рівень сприймання, який включає споглядання певного продукту чи програми без втручання та коротко і примітивно формує свою думку з цього приводу;
- середній (знання медіа) – рівень сприймання, коли людина володіє інформацією про жанри та мову, проводить аналіз контенту, обираючи найбільш ефективний носій інформації;
- достатній (використання медіа) – безпроблемне застосування медіа на основі ознайомлення з відповідними девайсами, носіями інформації;
- високий (медіаторчість) – використання медіа творчо, з найбільшим розумінням змісту та критичною оцінкою, висловленням власних думок, створення медіапродуктів на високому рівні.

Дана класифікація імпонує нам, тому ми використали її у ході нашого дослідження та взяли за основу поетапної моделі формування медіакомпетентності.

Аналізуючи процес формування медіакомпетентності, російський дослідник Олександр Федоров виділяє 7 показників цієї компетентності (див. табл. 1.4), кожен з яких має свої рівні розвитку: високий, середній та низький [63]. Зрозумілий той факт, що без теоретичних знань у сфері медіа (історії,

функціонування, значення тощо), постійного контакту з медіа, здібностей сприймати медіатексти та медіапродукти, вмінь аналізувати та критично оцінювати процес функціонування медіа в соціумі, створювати медіапродукти, розуміти, як створені медіа, людина не може володіти високим рівнем медіакомпетентності.

Таблиця 1.4.

Класифікація показників медіакомпетентності (за О.Федоровим)

№	Показники	Тлумачення
1	Мотиваційний	Чому відбувається контакт з медіа, його мотиви: за темою, жанром, емоціями, прагненням пізнання, психологічні, естетичні тощо.
2	Контактний	Частота спілкування з медіатекстами.
3	Інформаційний	Знання теорії, історії медіакультури.
4	Перцептивний	Здібності до сприймання медіа текстів.
5	Оціночний	Здібність особистості аналізувати функціонування медіа у суспільстві.
6	Практико-операційний	Уміння обирати ті чи інші медіа, створювати власні медіатексти, вміння самоосвіти в медіа сфері.
7	Креативний	Творчий потенціал пов'язаний із діяльністю у галузі медіа.

Тобто відсутність одного з вищезазначених показників свідчить про те, що індивід не володіє високим рівнем медіакомпетентності. Лише інтегруючи дані знання, вміння та навички, можна говорити про медіакомпетентність особистості. Спираючись на дослідження О.В. Федорова, розглянемо детально тлумачення окремих показників медіакомпетентності, розробленої ним класифікації [60] (див. рис. 1.3). На нашу думку, даний показник є важливим компонентом медіакомпетентності, адже на мотиви взаємодії з медіа впливає багато факторів (середовище, проживання/спілкування, спадковість/генетичний код, освіта/виховання, вік, стать тощо [62]). Даний показник підвищує прагнення взаємодіяти з медіа з навчальною метою.

Класифікація рівнів контактного показника медіакомпетентності особистості має також три рівні: високий рівень передбачає контакти з різними видами медіа та медіатекстами щоденно, середній – декілька раз на тиждень, низький – не більше, ніж декілька разів у місяць.

МОТИВАЦІЙНИЙ ПОКАЗНИК МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ		
Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень
<ul style="list-style-type: none"> -Розширена система мотивів: за жанрами, емоційні мотиви, пізнавальні, психологічні, творчі, етичні, естетичні, що спонукають до контакту з медіа; -Прагнення пізнати нове; бажання до розваги (помірна доза); -Прагнення створювати власні продукти, вивчаючи приклади роботи професіоналів; -Пошук матеріалів для навчальних та наукових досліджень. 	<ul style="list-style-type: none"> -Вибір жанрів та текстів переважно розважального характеру; -Прагнення до гострих вражень; бажання розважитись та відпочити; -Бажання отримати нову інформацію; -Прагнення одержати повчальні уроки із медіатексту; -Бажання до художньо-естетичних вражень; -Слабка орієнтація або її відсутність інтелектуальних, креативних мотивів контактів з медіатекстами. 	<ul style="list-style-type: none"> -Вузький спектр мотивів контакту з медіа; -Вибір лише розважальних жанрів та тем; -Прагнення відпочинку та розваги; -Відсутність естетичних, інтелектуальних, креативних мотивів контактів з медіа.

Рис. 1.3. Характеристика мотиваційного показника медіакомпетентності

Ми поділяємо думку О. Федорова, про те, що даний показник є амбівалентним [63]. З однієї сторони, щоденні контакти індивіда з медіа та медіатекстами не завжди означають те, що особистість володіє високим рівнем медіакомпетентності, у загальному плані (можна щоденно дивитись ТБ, відео, здійснювати пошук у мережі Інтернет, проте зовсім не вміти аналізувати медіатексти). З іншого боку, низький рівень контакту з різними медіа може не тільки означати «прагнення уникати повідомлень, які викликають труднощі, звуження контактів до мінімальної кількості, щоб завжди залишатися з тим, що відомо, і захищати себе від необхідності напружувати мозок» [62, с.37], але і підвищену вибірковість індивіда, який не бажає у великій кількості сприймати медіапродукцію невідповідної низької чи небажаної якості.

Перейдемо до розгляду інформаційного показника медіакомпетентності особистості [60] (див. рис. 1.4).

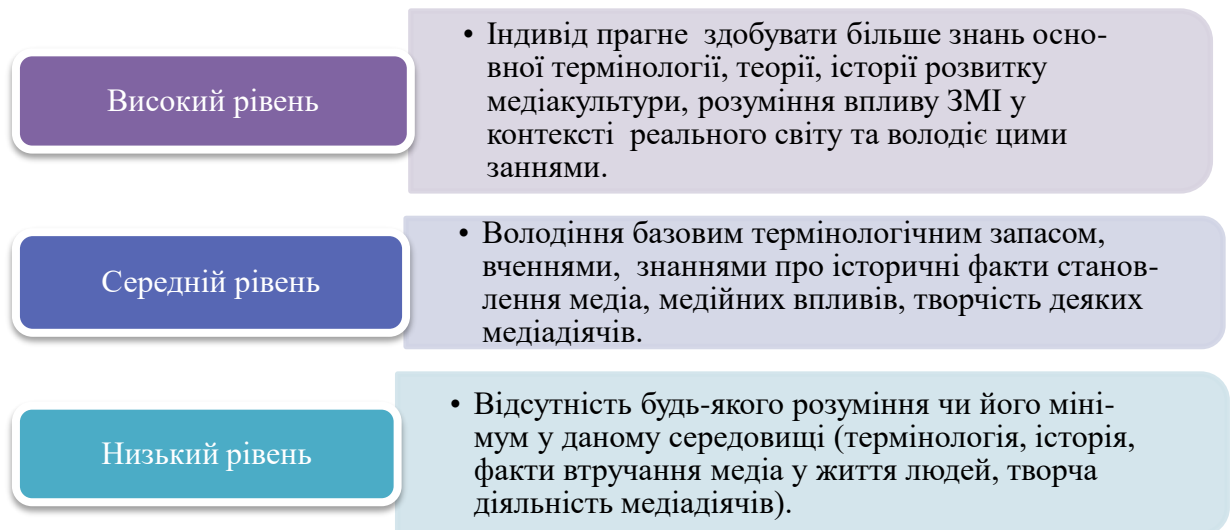

Рис. 1.4. Характеристика інформаційного показника медіакомпетентності

Даний показник є одним із базових і визначальних у структурі медіакомпетентності. Так, Дж. Поттер виділяє найбільш важливі знання у сфері медіа, які співвідносяться з даними показником, серед яких:

- знання про реальний світ та умовності, які використовуються авторами медіатекстів;
- знання про медіавиробництво (походження, приклади розвитку тощо);
- знання про вплив медіа (приховані «медіа ефекти», розуміння впливу медіа на суспільство та окремих індивідуумів, усвідомлення того факту, що вплив медіа пов'язаний не лише із нашою поведінкою, але з нашими знаннями, відносинами, емоціями та фізіологією) [83, с.6].

Тобто даний показник вказує на рівень інформатизованості особистості (володіння термінологією, теоретичними знаннями з історії розвитку ЗМІ, процесу функціонування медіа у суспільстві).

Наступним компонентом медіакомпетентності є перцептивний (див. рис. 1.5). При аналізі рівнів перцептивного показника розвитку медіакомпетентності особистості слід звернути увагу на те, що «більшість людей пам'ятають тільки 40% побаченого та 10% почутого» [82, с.24], і що «медіасприймання – одночасно активний та соціальний процес» [62, с.22].

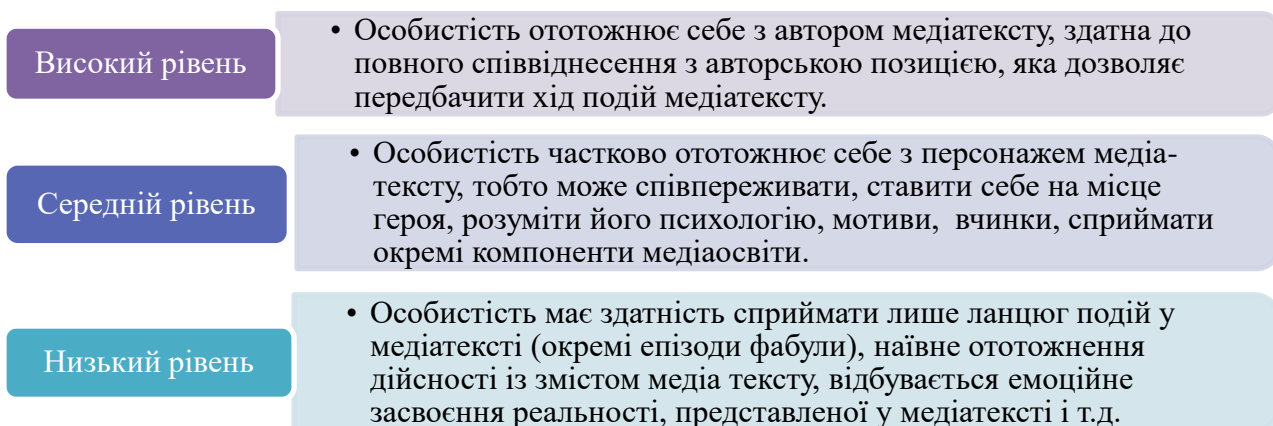

Рис. 1.5. Класифікація рівнів перцептивного показника медіакомпетентності особистості

Класифікація рівнів перцептивного показника медіакомпетентності особистості базується на дослідженнях О.С.Федорова [60] та Г.А. Полічко [45], котра запропонувала «чотири рівні художнього сприйняття»:

- базовий рівень, на якому людина сприймає лише послідовність подій твору, героїв;
- сюжетний рівень, що вважається складнішим, адже тут відбувається перехід від послідовності подій до самого сюжету, його змісту. Автор осмислює фабулу, використовуючи низку конкретних художніх засобів;
- концептуальний рівень, який передбачає повне освоєння твору як цілісної авторської моделі та концепції;
- вищий щабель або інтерпретаційний, коли естетична інформація сприймається як особистісні якості через задум автора, його концепцію. Це можуть бути роздуми про існування, сенс життя. Слід зауважити, що інтерпретація твору може відбуватися на будь-якому рівні сприймання, проте лише після освоєння авторського задуму людина, що сприймає, здатна до справжнього творчого тлумачення медіатексту.

О.А. Бондаренко подає цікаву класифікацію медійного сприйняття. Дослідниця виділяє такі 4 рівні:

1) побутовий рівень (до уваги взято мотиви сюжету побутового характеру, разом із персонажами);

2) рівень соціуму (на цьому рівні характеристики героїв, мотиви вчинків стають глибшими та мають свою психологію, медіатвір розрахований на конкретну аудиторію);

3) рівень розуміння задуму (уміння робити висновки про ідею, те, що хотів донести автор);

4) рівень виникнення власної точки зору (власних умовиводів, концепції) з приводу проблематики твору, полемічний діалог з авторською концепцією твору [3, с.22-23].

Дані класифікації було взято до уваги при організації роботи із сприймання медіатекстів учнями на уроках словесності.

Щодо інтерпретаційного показника медіакомпетентності особистості О. Федоров визначає також три рівні (див. рис. 1.6).

Високий рівень (критична автономія)	<ul style="list-style-type: none"> Здатність особистості критично аналізувати медіа. Споживач медіа-продукту, здатний аргументовано виражати згоду чи незгоду з позицією автора, критично оцінювати значення медіа продукту в соціумі, співвідносити його із власним життєвим досвідом.
Середній рівень	<ul style="list-style-type: none"> Здатність особистості володіти критичним мисленням на середньому рівні, що виявляється у здатності характеризувати героїв медіатексту, пояснювати послідовність подій, проте не має можливості інтерпретувати авторську позицію (або лише примітивно).
Низький рівень («безграмотність»)	<ul style="list-style-type: none"> Особистість не має умінь критичного аналізу існування медіа у соціумі, критичне мислення неактивне. Незнання особистістю мови медіа, плутанина висловлювань, здатність піддаватися впливу зі сторони, відсутня або досить примітивна інтерпретація позицій героїв та авторів медіапродукту, є можливість переказати фабулу.

Рис. 1.6. Класифікація рівнів інтерпретаційного показника медіакомпетентності особистості

Вміння, які належать до високого рівня, є розширеними. На нашу думку, існує декілька типів умінь, які допомагають у розвитку медіакомпетентності. Елементарні, які з'являються у ранні роки існування, та розширені, здобуті протягом життя, вимагають від людини свідомості зусиль у розвитку

медіакомпетентності, критичного мислення. Особистість з високим рівнем розвитку інтерпретаційного показника прагне до активної взаємодії з медіатекстами, аналізує їх, порівнює, оцінює, намагається з'ясувати сенс поставленої проблеми чи питання та володіє критичною автономією, що базується на високому рівні розвитку вищеописаних показників.

При аналізі проблеми інтерпретації медіатекстів, на наш погляд, правомірно враховувати, що особистість оцінює зміст будь-якого медіапродукту, керуючись такими положеннями:

- фоном, тобто тим, що відомо з даної теми (зацікавленість та увага, наскільки тема є актуальною);
- життєвими цінностями (чи відіграє проблема важливе значення для особистості і чому?);
- демографічним профілем, що включає в себе національні, гендерні, расові, технічні особливості, освіту та матеріальне забезпечення тощо;
- психологічними особливостями (самоконцепція, емоційний життєвий досвід, ставлення до інших, особисті прагнення);
- комунікаційною сферою, якою є аудиторія (кількість її учасників, як реагує, коли з'являється медіаповідомлення);
- стадією розвитку людини в онтогенезі, на якій вона знаходиться [27].

Як ми зазначали раніше, медіакомпетентність допомагає у розвитку критичного мислення, що надає можливість незалежним судженням і компетентним рішенням особистості відповідати на медіаінформацію, трансльовану через канали масової комунікації, стратегії формування вмінь критично мислити заохочують школярів думати діалогічно, тобто бути здатними розібратися в протилежних точках зору або покликаннях. Уміння застосовувати критичне мислення щодо медіаграмотності передбачає створення фактів, які піддаються перевірці і ціннісним твердженням; перевірку надійності тверджень або джерел; визначення точності твердження; різниці між гарантованими та негарантованими твердженнями; ідентифікацію явних і неявних гіпотез; розпізнавання логічних невідповідностей; визначення сили аргументу.

Перейдемо до розгляду рівнів діяльнісного показника медіакомпетентності особистості (див. рис. 1.7.).

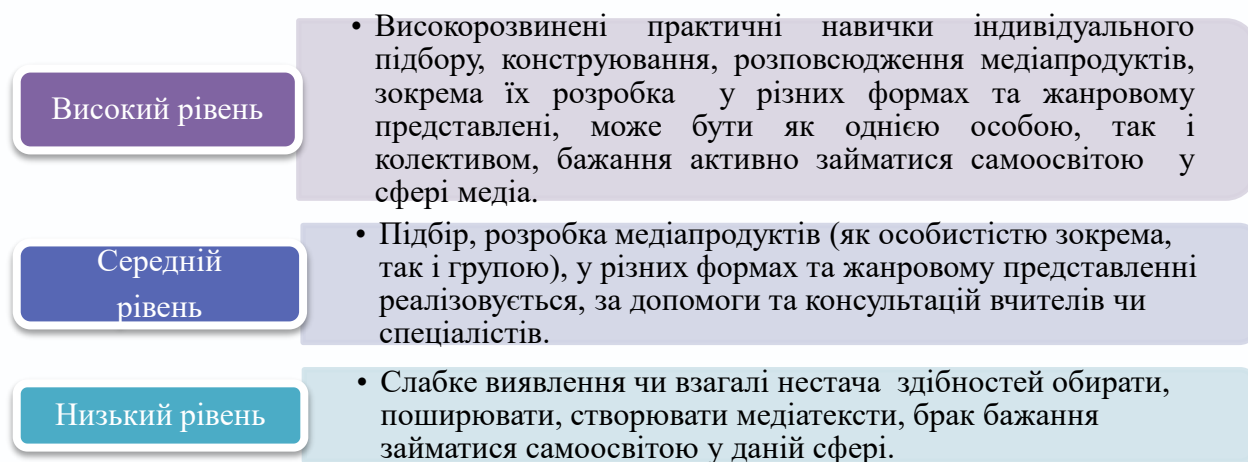

Рис. 1.7. Класифікація рівнів діяльнісного показника медіакомпетентності особистості

Діяльнісний показник відіграє провідну роль у зв'язку медіаумінь та знань з реальним життям, відповідає за здатність створювати власні медіапродукти. У молодшому шкільному віці, за Державним стандартом початкової освіти, відбувається робота з простими медіапродуктами (малюнками, колажами, sms-повідомленнями, світлинами тощо) [55].

Останній креативний показник медіакомпетентності розглядається О.В. Федоровим, як і попередні показники, на високому, середньому та низькому рівні (див. рис. 1.8).

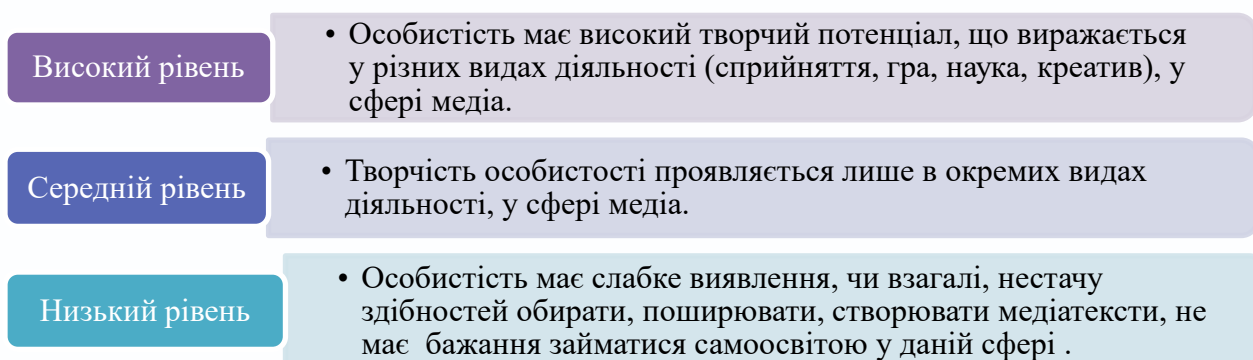

Рис. 1.8. Характеристика рівнів креативного показника медіакомпетентності особистості

Розмірковуючи про можливі варіанти класифікації рівнів креативного показника, ми поділяємо думку Н.Ф.Хилько про те, що однією з проблем сучасної освіти та художньої педагогіки, зокрема, є те, що позитивні можливості аудіовізуальної сфери з точки зору креативного показника у педагогічній практиці та саморозвитку використовують далеко не в повній мірі. Культурний потенціал аудіовізуальної творчості залишається мало дослідженим у силу того, що у більшій мірі реалізується його технічний та технологічний зміст, а не особистісно-розвивальні можливості [66].

Дослідження О.В. Федорова щодо компонентів медіакомпетентності імпонують нам найбільше. На нашу думку, дана класифікація є однією з найточніших, лаконічних, влучних. Учений наголошує на 7 показниках медіакомпетентності; Дж. Поттер у своїй класифікації описує 3 базових компоненти медіакомпетентної людини. Зважаючи, що молодші школярі знаходяться у віці, що відповідає початковому етапу формування медіакомпетентності людини, вважаємо за необхідне обрати лише три базових показники, виділені Дж. Поттером, які також описує у своїй роботі О.В. Федоров: особистісно-ціннісний (мотиваційний), діяльнісно-практичний та когнітивний.

Таким чином, у ході аналізу теоретичної літератури було виявлено, що медіакомпетентність – складне, багатогранне та об'ємне поняття. Існує значна кількість досліджень з даного питання. Узагальнюючи інформацію, подану у підрозділі 1.2., слід наголосити, на тому, що медіакомпетентність – це інтегрований набір, що складається із знань у сфері медіа, навичок розшифровувати, розуміти засоби масової інформації, аналізувати, оцінювати їх, використовувати у спілкуванні, створювати власні медіапродукти та розуміти значення медіа у суспільстві та у своєму житті зокрема, здатність і вміння знаходити, оцінювати, використовувати, аналізувати, передавати інформацію в різних видах діяльності.

У структурі медіакомпетентності можна виділити такі елементи: знання, навички, особистісні орієнтири, досвід, медіадіяльність тощо. Головними показниками виступають мотиваційний, контактний, інформаційний,

перцептивний, інтерпретаційний, діяльнісний та креативний, три з яких були виділені нами як базові у формуванні медіакомпетентності молодших школярів.

Метою медіакомпетентності особистості є розвиток навичок грамотної взаємодії з медіа, творчих, комунікативних здібностей, критичного мислення, логічних операцій (уміння сприймати, інтерпретувати, аналізувати та оцінювати медіаповідомлення), вмінь роботи з медіатехнікою та створення власних медіапродуктів. Основні завдання спрямовані на розвиток можливостей роботи з інформацією, комунікативними здібностями, критичним мисленням, навчанням правильно «читати» медіатекст і саморозвиватися у даній галузі.

1.3 Інноваційний засіб web-квест, його види, структура, значення

У сучасному світі відбувається стрімке поширення інформаційно-комп'ютерних технологій, виникає потреба у підготовці учнів до самоосвіти, важливим стає навчання, що є ресурсно-орієнтованим. Це поєднання методів та засобів навчання, спрямованих на сучасний навчальний процес, характеристикою якого є орієнтація не лише на здобуття та засвоєння знань, навичок, а й на розвиток умінь працювати в інформаційному середовищі, а саме: перетворювати інформацію, здобуту у мережі, використовуючи самостійний пошук та практичне використання освітніх інтернет-ресурсів.

На нашу думку, однією з головних вимог, які ставляться до особистості сучасного вчителя, є готовність до змін, до пошуку нового педагогічного бачення, методів та прийомів роботи, які можуть зацікавити нове покоління учнів. Адже діти 21 ст. є залежними від мережі Інтернет, тому діяльність у межах нової української школи – це прагнення до відкриття креативних форм роботи, які забезпечують розвиток самостійного, критичного мислення учнів. Актуальною також є проблема розвитку вмінь обробляти інформацію, здобувати

її з різних джерел. Розвиток цих умінь дозволить учням не лише критично мислити, а й отримувати знання щодо роботи з інформацією цілеспрямовано та систематизовано. Також учні матимуть змогу пропонувати власні творчі ідеї, не чекаючи стихійного неминучого впливу інформації на них поза межами школи.

Згідно з Державним стандартом початкової освіти [55] у процесі навчання необхідно орієнтуватися на визначені в нормативних документах результати навчання, які полягають у засвоєнні та використанні інформаційного простору мережі Інтернет, а також в оволодінні формами художньої діяльності, що базуються на ІКТ. Так, наприклад, за типовими освітніми програмами у межах мовно-літературної галузі змістової лінії «Досліджую медіа» діти вчать взаємодіяти з медіа, створювати прості медіапродукти (листівки, фотоколажі тощо) [55]. На уроках іншомовної освіти у рамках змістової лінії «Онлайн взаємодія» розміщують прості онлайн-вітання, встановлюють базовий соціальний контакт тощо [56, с.25]. Тому важливо створити умови для виховання грамотного споживача і творця медіапродукції, здатного до критичного, вибіркового сприймання медіаінформації і культурного її створення. Тому відповідні умови мають бути створені не тільки на уроках інформатики, як раніше, але і в процесі вивчення інших предметів, у тому числі на уроках словесності.

Педагогічні пропозиції у цьому сенсі мають бути направлені на розвиток особистості за допомогою і на матеріалі ЗМІ з метою формування компетентнісної взаємодії особистості молодшого школяра із медіа, розвиток його критичного мислення та логічних операцій та оцінки медіаінформації. Дитина, що володіє високою медіакомпетентністю, буде готова здобути максимум інформації з медіаджерел, правильно сприймати медіатексти, знаходити в них головну думку, самостійно і успішно створювати власні медіапродукти.

Сучасні вчителі вже не пропонують просто істину, вони вчать її здобувати самостійно. Одним із таких засобів зі створення ресурсно-орієнтованого навчання вважається засіб web-квест, який на сьогодні представлено в сучасній

науково-педагогічній літературі недостатньо. Питання використання web-квестів та їх створення активно вивчають іноземні дослідники та поступово починають розглядати також вітчизняні педагоги і науковці.

Вперше web-квест було розроблено в 1995 році в державному університеті Сан-Дієго науковцями Берні Доджем і Томом Марчем.

У перекладі з англійської мови слово «web» означає мережу, а quest – пошук – який є тривалим та цілеспрямованим, що може взаємопов'язуватися з грою [17], [19, с.119].

Б. Дждж тлумачить цей засіб як «цілеспрямовану діяльність, де майже вся інформація використовується з мережі Інтернет» [75]. Вчені наголошують, що web-квести сприяють в учнів і вчителів уміння аналізувати, синтезувати та оцінювати інформацію. У сучасному зарубіжному педагогічному просторі ця технологія використовується як найбільш продуктивний спосіб використання Інтернету в освітньому процесі [2, с.2], що, на нашу думку, найбільше сприяє розвитку медіакомпетентності.

О. Гапеева розглядає web-квести як проблемне завдання, що містить елементи рольової гри, аби виконати яке, необхідно використати інтернет-технології [12, с. 336].

М. Ю. Кадемія тлумачить web-квест як спеціально-організований вид дослідно-пошукової діяльності, щоб реалізувати яку студенти чи учні шукають інформацію в мережі Інтернет за адресами, які вказані [19, с. 227].

Дослідник Я.С.Биховський також тлумачить освітній web-квест як проблемне завдання, що містить елементи рольової гри. Щоб виконати його, необхідно використати ресурси мережі Інтернет [4].

На нашу думку, навчальні web-квести створюються для залучення Інтернету в початковий процес на різних рівнях освіти. Характерною рисою навчальних web-квестів є те, що інформація для індивідуальної чи колективної роботи учнів здобувається на різних веб-сайтах. Г.О. Воробйов говорить про web-квести як окрему категорію навчальних проектів – веб-проектів [11, с. 8].

З огляду на науково-методичну літературу вважаємо, що web-квест — це прийом в освіті, що містить навчальну ситуацію, яка викладена в мережі Інтернет і має прописані ролі всіх учасників. Це пошукова діяльність, спрямована за декількома маршрутами, які плануються вчителем заздалегідь. Web-квести можуть бути створені у різних формах (блог, Інтернет-сторінка), проте чітко визначеного формату для роботи не існує, вчителю надається свобода творчості - робити так, як йому зручно.

Говорячи про web-квест, доцільно наголосити на тому, що він безпосередньо пов'язаний з проектною технологією і може використовуватись на всіх уроках. О.Л. Гапеева наголошує на тому, що проблемою впровадження проектної технології є її примітивність, адже учні отримують тему, готуються, створюють презентації, але висновків, власного бачення, творчого підходу майже не представляють [12, с.325].

Ми вважаємо, що web-квест є прийомом проектної технології, що надає широкі можливості для розкриття проблеми, що поставлена перед учнями, повноцінного аналізу за допомогою критичного осмислення та інтерпретації. Принцип цього підходу - поєднання теорії та практики, що демонструє зв'язок із життям та навколишнім середовищем, формує цілісну картину світу, реалізовує компетентнісно-спрямований підхід в освіті, формує ключові компетенції сучасної особистості.

Отже, web-квест – це практичний засіб навчання, під час якого учні збирають, аналізують, систематизують інформацію, яку знайшли в мережі Інтернет. Вони орієнтують свою діяльність на конкретну мету, яка постає перед ними, що часто пов'язана з однією чи декількома ролями. Іншими словами, це міні-проекти, в яких великий відсоток матеріалів здобувається через використання всесвітньої павутини. Веб-запити можуть бути зроблені учнями в залежності від навчальної діяльності, яку реалізовує вчитель. Часто web-квести доповнюються різними медіа (журнали, газети, постери, компакт-диски, відео тощо). Цей засіб створений, щоб вчити учнів працювати з отриманою інформацією з практичною метою, допомагає розвивати критичне мислення,

аналізувати, синтезувати і оцінювати інформацію, а ці процеси в свою чергу є складовими медіакомпетентності, формуванням якої ми займаємося.

На нашу думку, існує велика кількість вагомих причин для використання web-квестів у класі:

- для педагогів це простий спосіб залучати Інтернет на уроках словесності як на короткочасний, так і довготривалий період – для їх створення або використання не потрібні спеціальні глибокі технічні знання;
- найчастіше вони розроблені для групової діяльності і, як результат, залучають учнів до спілкування та обміну знаннями – дві основні цілі викладання предметів словесності;
- вони можуть виступати як суто лінгвістичний чи літературний інструмент, але можуть бути і міжпредметними, дозволяючи переходити в інші предметні області;
- вони сприяють формуванню навичок критичного мислення, логічних операцій (порівняння, класифікація, аналіз, оцінка, інтерпретація тощо);
- вони є ефективним мотивуючим елементом, адже учні розглядають свої дії як щось «корисне» та «необхідне». А це у свою чергу, приводить до значних зусиль, більшої концентрації уваги та реальної зацікавленості у вирішенні задач.

Б. Додж, який є засновником даного засобу, виділив три основні критерії для класифікації web-квестів:

1. За часом реалізації: короткострокові та довгострокові.

Short Term Web Quests створюють, розраховуючи на 1-3 уроки. У результаті учень отримує нові знання, які є інтегрованими, також навички працювати та систематизувати значну кількість інформації у межах незначного часу та користуватися нею, аби виконати завдання проекту.

Longer Term Quests, зазвичай, розраховуються на час від тижня до місяця. Їх навчальна мета – поширити та вдосконалити знання. Після закінчення роботи учень / студент здатен здійснювати аналіз матеріалу, змінювати його та використовувати для розробки власного медіапродукту [76].

2. За предметним змістом: монопроекти, міжпредметні web-квести.

3. За типом завдань, які виконують учні: переказ, компіляційні загадки, журналістські, конструкторські, творчі, переконуючі, розв'язок дискусійних проблем, самопізнавальні, аналітичні, оцінні, наукові [21].

У західному педагогічному світі web-квести існують достатньо давно, саме тому побутує роками вивірена структура. Звісно, вона не є офіційно визнаною, проте сприймається повністю як базове керівництво у роботі з даним засобом і включає такі етапи: введення, завдання, процес, оцінювання.

Є.С. Полат наголошує на тому, що web-квест має відповідати такій структурі:

- вступ
- центральне завдання;
- список інформаційних ресурсів;
- опис основних етапів роботи;
- висновок [12].

Працюючи тривалий час над проблемою, ми вважаємо, що визначених елементів для розгорнутого та зрозумілого web-квесту замало, а тим паче для роботи із молодшими школярами. Отже, до обов'язкових елементів ми додаємо такі: вибір ролей, джерела здобуття інформації та, обов'язково, презентацію та підведення підсумків роботи.

Алгоритм побудови web-квесту можна представити у вигляді схеми, що складається з послідовних компонентів (див.рис.1.9).

Розглянемо кожний з цих елементів.

Вступний етап передбачає презентацію web-квесту для учасників, оголошення теми, ключових положень та його змісту, може містити теоретичні та додаткові відомості із теми.

Рис 1.9 Алгоритм побудови web-квесту

Даний етап може включати опис головних ролей, які обирають учні, проте ми пропонуємо на даному етапі лише назвати їх, зацікавити учнів їх назвами, а самі особливості та детальний опис представити в окремому розділі «Вибір ролей».

Наступний етап - «завдання» окреслює основні задачі, що ставляться перед учасниками, передбачає чітке та точне пояснення того, що слід виконати учням під час роботи з web-квестом. Для того, аби даний етап можна було вважати правильним в умовах реалізації web-квесту, слід звернути увагу на те, що, по-перше, фактичні знання не надаються, учні здобувають їх у процесі реалізації; по-друге, робота з web-квестами потребує від учнів певних знань та вмінь, володіти ресурсами Інтернет та постійно розвивати ці вміння; по-третє, робота із даним засобом орієнтована на формування навичок аналізу, обробки великого потоку інформації, критичного мислення; по-четверте, сюжет має бути цікавим та зрозумілим учням, мотивувати та орієнтувати на роботу і творчість.

Третій етап – «процес роботи», що передбачає опис алгоритму роботи, послідовності дій, представлені блоки проходження web-квесту, термін його реалізації та, звичайно, правила, яких слід дотримуватись під час виконання роботи та взаємодії у команді, якщо передбачена групова робота. Також доречно провести поділ учнів на групи, обов'язково зазначити кінцевий медіапродукт, який створюють учні, презентуючи свою роботу.

«Вибір ролей» - важливий та цікавий етап для учнів. Часто він є найголовнішим мотиватором, де кожен може відчувати себе у цікавій часто «дорослій» ролі. Молодші школярі активно копіюють вчителів, батьків, дорослих, хочуть бути схожими на когось, або вже мріють стати дизайнерами чи кінорежисерами, саме цей етап презентує детальний опис послідовності виконання завдань та роботи. На відміну від етапу «завдання», в якому інформація подана загалом, цим етапом передбачено опис роботи кожного учасника окремо або групи в залежності від того, яка роль їм імпонує саме сьогодні чи яку вони отримали у ході жеребкування тощо. Кожна роль містить декілька завдань та посилань з мережі Інтернет, які слід дослідити, аби виконати завдання. У процесі роботи у даному напрямку поступово посилань, які дає вчитель, може ставати менше, а учні здобувають свободу у виборі джерел, керуючись дещо розвиненішим рівнем медіакомпетентності.

Не менш важливим компонентом є окремо надані основні джерела щодо пошуку відповідей на поставлені завдання, додаткові джерела для поглиблення, уточнення інформації і є обов'язковими для опрацювання усіма учнями класу.

«Презентація» передбачає представлення результатів роботи, їх захист перед класом у вигляді простого медіапродукту (світлин, веб-сторінок, буклетів, презентацій, які створюються в Microsoft Office Power Point тощо) чи у вигляді усного виступу, есе. Тут передбачається використання технічних умінь та прояв творчості, фантазії. Проте перший компонент на початковому етапі майже не оцінюється.

«Оцінювання» репрезентує опис критеріїв та вимог до учнів щодо виконання завдань, рівня підготовки учасників. Самостійна робота учнів підлягає обов'язковому оцінюванню, що є необхідним структурним компонентом використання засобу web-квест. З моменту оголошення завдання учні мають ознайомитися з критеріями та параметрами оцінки результатів web-квесту, а це у свою чергу впливає на їх мотивацію, орієнтацію на визначений результат, створюється ситуація успіху [24]. Детальні критерії не лише усно оголошуються вчителем, а представлені на платформі, де розміщений web-квест

окремим пунктом та роздруковані для кожного учня чи групи, особливо на початкових етапах. Також можна залучати учнів до само та взаємоаналізу робіт, порівняння робіт однокласників із своєю, обговорення та проведення рефлексії учнями (чого досягли, чому навчилися).

Оцінку результатів реалізації web-квесту можна здійснювати за критеріями, що розробив Т. Марч [80]: розуміння завдання, виконання ролей, використання мережі Інтернету, якість обробки інформації та кінцева презентація результатів.

Б. Додж [76] рекомендує обирати від 4 до 8 критеріїв, що мають оцінювати компоненти, що представлені на рис. 1.10 (див. рис. 1.10).

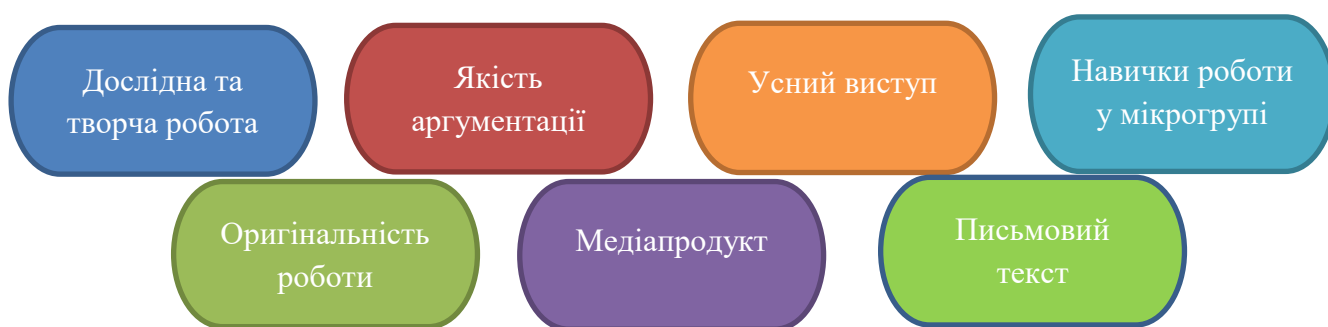

Рис. 1.10. Критерії оцінки результатів web-квестів

Етап «Висновки» є обов'язковим, тому нами було виділено його окремо, а не включено в етап оцінювання. Даний структурний компонент передбачає підведення підсумків роботи усього класу загалом, розбір найтипівіших помилок, створення рекомендацій на майбутнє. Також ми пропонуємо, розмістити роботи учнів на сторінці web-квесту у розділі з такою ж назвою та організувати виставку медіапродуктів учнів у класі чи рекреаціях.

Важливою складовою роботи над web-квестом є підготовка до його реалізації. Учитель особисто має володіти високими технічними знаннями, опанувавши які одного разу зможе використовувати у подальшій роботі. Педагогу слід опрацювати теоретичну основу засобу web-квест, знайти зручну платформу для його публікації, підготувати все необхідне для цього (сценарій, критерії оцінювання, інформаційні джерела тощо).

На основі аналізу наукової літератури нами було виокремлено навички, якими слід володіти вчителю, аби створити якісний web-квест:

1. Дослідницько-пошукові навички. Вчитель має володіти вміннями пошуку інформації у мережі Інтернет, швидко, якісно знаходити необхідні джерела, володіти навичками роботи у різних пошукових системах, їх особливостями, що впливає на підвищення точності будь-якого пошуку.
2. Аналітичні навички. Педагогу слід розвивати власне критичне мислення, аби за допомогою нього якісно аналізувати ресурси, які будуть використані під час роботи над web-квестом. Кожну веб-сторінку слід відвідати та ретельно опрацювати, перш ніж будувати будь-яку діяльність, на її основі.
3. Навички обробки тексту. Сенс даного пункту полягає у тому, що вчителю слід володіти даною навичкою для групування тексту з різних джерел, підбору необхідних, доречних зображень, веб-посилань у готовий цілісний проект, який буде запропонований учням. Пришвидшити роботу допоможе аналіз схожих робіт учителів, виокремлення цікавих ідей із того, що запропоновано у мережі. Слід скористатися пошуковою системою та проаналізувати педагогічний досвід, особливо зарубіжних медіапедагогів, вчителів, які працюють у межах даного засобу достатній проміжок часу.

С. Телішевська вважає web-квест дидактичною структурою, у межах якої здійснюється пошукова робота учнів, вчитель вже не є «джерелом знань», а учні з пасивних об'єктів освітнього процесу стають її активними суб'єктами, у ході такої діяльності вони вчаться працювати з медіатекстами та самостійно здобувають знання з певної теми. Тому, С. Телішевська стверджує, що web-квести є дійовими для учнів, оскільки під час роботи над ними відбувається підвищення рівня мотивації учнів до самонавчання та самоорганізації; реалізується креативний потенціал; формуються вміння знаходити декілька шляхів розв'язання проблемного завдання, визначати найбільш вдалий варіант, обґрунтовувати свій вибір; розвиваються вміння працювати в команді (створення плану, розподіл завдань, взаємодопомога, взаємоконтроль);

здійснюється розвиток особистісних якостей (наприклад, поетичних, музичних, художніх здібностей); розвиток та формування адекватної самооцінки; формування нових компетенцій (учні оформляють результати своїх робіт у вигляді веб-сторінок чи сайтів, слайд-шоу, буклетів, анімацій, постерів чи фоторепортажів (локально або в Інтернеті); формуються навички публічних виступів, оскільки обов'язковим елементом роботи над web-квестом є захист робіт перед класом, дискусії та обговорення тощо [54, с.8-10].

Найчастіше web-квести використовують для роботи в міні-групах, хоча є і такі web-квести, що призначені для індивідуальної роботи. Як правило їх використовують як вид домашнього завдання або як вид уроку. Додаткова мотивація при виконанні завдань створюється за допомогою вибору учнями певної ролі (наприклад, науковець, математик, слідчий, художник тощо). Web-квест може стосуватися одного предмета або бути міжпредметним. Дослідники відзначають, що в останньому випадку робота буде більш ефективною [24].

Отже, web-квест – проектне завдання, під час якого більшість або вся інформація надходить із мережі Інтернет. Робота може відбуватися в індивідуальній, частіше груповій формах з розподілом ролей та обов'язків серед учнів класу. Ресурси для проходження web-квестів обираються та аналізуються вчителем заздалегідь. Це дає можливість учням не витратити час на пошуки інформації, а працювати зі списком відібраних джерел.

1.4. Педагогічні засади формування медіакомпетентності учнів початкових класів

Медіакомпетентність є необхідною категорією сучасного мінливого електронного середовища, яке нас оточує. Сучасні діти знаходяться у небезпеці медіаконтенту, і нам потрібно допомогти їм навчитися безпечно взаємодіяти із

ним. Для цього, на нашу думку, необхідно дотримуватися таких педагогічних умов:

- Готовність вчителя впроваджувати медіаосвіту в навчальний процес.

Головна роль у формуванні медіакомпетентності учнів, звісно, надається вчителям. Стереотипною є думка про те, що це завдання вчителів інформатики, адже діти починають вивчати навчальний предмет «інформатика» лише у 2-му класі, а типові освітні програми 1-го класу [55], у межах мовно-літературної галузі включають змістову лінію «Досліджую медіа», де і передбачено роботу з формування медіакомпетентності, що продовжується у наступних класах початкової школи. Відповідно до вимог оновленої системи освіти вчителі початкової школи мають бути готовими до провадження такої діяльності та створення інформаційної безпеки школярів у сучасному освітньому просторі.

Для роботи у даному напрямку вчителю слід самому бути компетентним у даному питанні та володіти усіма необхідними навичками та знаннями, розуміти, як створено медіасвіт; вивчати негативні фактори, форми, способи впливу медіа, комп'ютерних технологій та методи захисту від них; правила поведінки в мережі; види та ознаки інтернет-залежності школярів та методи їх попередження й усунення у разі виникнення; прагнути до самоосвіти.

Для цього створено різноманітні навчальні посібники [26], [27], [28], [29] для вчителів з формування цілісності знань про медіасередовище, які розробляються за ініціативи різних організацій, у тому числі «Академії української преси». Також для дорослих людей створено освітні онлайн-платформи, зокрема «Медіадрайвер», на якому розміщена базова інформація у сфері медіа; курс у формі онлайн-гри «Медіаграмотна місія», онлайн-навчання з отриманням сертифікатів про успішне складання іспитів «Медіаграмотність для громадян», «Verified»: оналайн-курс з медіаграмотності», «Медіаграмотність: практичні навички», «Медіаграмотність для освітян», «Освітні інструменти критичного мислення», «Основи інформаційної безпеки», «Новинна грамотність», «Як розуміти соціальні мережі» тощо. У ході експериментальної роботи ми стали учасниками більшості курсів та отримали сертифікати про їх

успішне проходження. На нашу думку, за 2018-2019 роки в Україні створено усі можливості для вчителів, які прагнуть здобувати знання та розвиватися у сфері медіа.

- Взаємодія школи та сім'ї

Молодші школярі знаходяться під більшим впливом медіа на відмінну від дошкільників у зв'язку зі вступом до школи. Тому із самого першого моменту появи учнів у школі виникає необхідність розширення змісту їх медіаосвіти та інформаційної безпеки.

На думку О. Волошенюк, загроза впливу інформаційного простору зростає з моменту вступу дитини до школи ще й тому, що учень отримує більше свободи від контролю зі сторони батьків. Сфера впливу на дитину починає розмежовуватися, адже на неї починає впливати не лише сім'я, а й школа, система додаткової освіти, соціум [10].

На разі спостерігаємо, як сучасні батьки перекладають відповідальність з питань медіаосвіти на педагогів або навпаки. Саме тому роль медіаосвіти зростає у молодшому шкільному віці, оскільки вона допоможе уникнути загроз, що можуть виникнути при звичайних домашніх щоденних видах діяльності дітей: перегляді телевізійних програм, прослуховуванні музики, роботі з інформацією, здобутої у «всесвітній павутині», користуванні смартфоном, планшетом тощо.

Як стверджує дослідниця І. Челишева, багато батьків навмисне обмежують дітей у контактах з телебаченням чи використанні комп'ютера, планшета [69]. Дії батьків зрозумілі, проте, на нашу думку, це не дає можливість дитині бути самостійною. Необхідно досягнути золотієї середини, на що має бути спрямована медіаосвітня робота. Програма медіаосвіти для молодших школярів має будуватися таким чином, аби не обмежувати дітей у використанні медіа, проте налаштовувати їх на правильне цілеспрямоване споживання корисної та необхідної інформації у навчальних цілях.

Взаємозв'язок школи з батьками щодо питань медіаосвіти може бути як традиційним (батьківські збори, засідання батьківського комітету, індивідуальні

бесіди вчителів з батьками), так і містити спеціально розроблені заходи: лекції та семінари з участю педагогів, спеціалістів.

О. Волошенюк стверджує, що комплексне вирішення задач медіаосвіти зі сторони школи та сім'ї дозволить зменшити ризики впливу на дитину небажаного контенту, тому ще однією особливістю формування медіакомпетентності молодших школярів є забезпечення їх інформаційної безпеки не лише у школі, а й вдома [10].

- Організація різноманітних форм роботи та навчальних завдань, вправ

Освітній процес з питань медіаосвіти може організовуватись на уроках, виховних годинах, у проектній діяльності, рольових іграх тощо. Учні молодшого шкільного віку з великим задоволенням сприймають використання засобів медіа на уроках та під час виконання домашніх завдань. Також вони із задоволенням відвідують організовані перегляди фільмів, виставки, теми яких відповідають віковим особливостям дітей та тим, що вивчаються на уроках. Такі форми роботи цікаві та слугують учням додатковою наочною.

Важливим компонентом, який допомагає урізноманітнювати завдання, формувати цілісну картину світу, є інтеграція. Більшість web-квестів, що були розроблені нами є інтегрованими, а це дозволяє розширювати знання учнів з різних навчальних предметів, під час вивчення мовно-літературної освітньої галузі. За допомогою медіаматеріалів (відеофільмів, відеоепізодів, презентацій, різноманітних комп'ютерних програм, освітніх онлайн-ігор) вивчення та дослідження мовно-літературної галузі стає захоплюючим та яскравим. Проте у процесі такої роботи спостерігається нестача телевізійних освітніх програм, радіо для молодших школярів, дидактичних матеріалів, які можна було б використовувати саме на уроках словесності в межах змістової лінії «Досліджуємо медіа». Для покращення стану проблеми необхідно розробити систему різноманітних вправ та завдань для цього.

- Поетапне впровадження елементів роботи із web-квестом

Зрозуміло, що розпочавши з другокласниками новий навчальний рік, не можна одразу впроваджувати роботу з web-квестом, адже в учнів немає

спеціальної підготовки для цього. Тому необхідна поетапна робота з впровадження елементів даного засобу та формування в учнів умінь, потрібних для роботи. Етапи роботи з формування медіакомпетентності представлено в таблиці 1.5. (див. табл. 1.5.).

Таблиця 1.5.

Етапи роботи з формування медіакомпетентності

№	Назва етапу	Функції
1	Організаційно-мотиваційний	Налаштування дітей до роботи в сфері медіа; демонстрація їх значення у житті сучасного суспільства.
2	Когнітивний	Передача базових теоретичних знань у сфері медіа.
3	Діяльнісно-практичний (основний)	Навчати учнів працювати із різними типами медіа, знайомити із засобом «web-квест» та специфікою роботи.
4	Підсумковий (креативний)	Перевірка знань учнів, здобутих на попередніх етапах, у ході їх самостійної діяльності.

Перший етап допомагає зацікавити учнів медійним простором, продемонструвати його навчальні можливості.

З огляду на функції другого етапу нашою метою є те, аби передати учням найбільш цікаву інформацію і тим самим забезпечити базові знання. Звісно, молодшим школярам необхідна допомога, аби зрозуміти, як працюють ЗМІ, адже, як правило, вони сприймають все сказане чи прочитане на віру. Саме тому у рамках медіаосвітнього процесу на третьому етапі учні вчаться не лише взаємодіяти з потоком інформації, але також отримують навички використання спеціальних засобів пошуку, запису та обробки інформації, представленні її у різних формах та жанрах. Дітям також потрібна допомога в розумінні мотивів ЗМІ (навіщо це було створено, ким, яка мета (реклама, розвага, навчання тощо), чому саме, головна ідея тощо). На даному етапі важливо навчити розрізняти фейки, пропаганду тощо. Звичайно, ключовим компонентом на даному етапі вважаємо впровадження засобу «web-квест».

П. Сисоєв, М. Євстігнєєв виділяють різні види навчальних Інтернет-ресурсів, використання яких дозволяє організовувати роботу учнів з пошуку, аналізу, синтезу інформації, що міститься в документах різного роду, з

виокремлення ключових даних з певної теми. До них можна віднести hotlist, multimedia scrapbook, treasure hunt, subject sampler, web-квест:

- Hotlist - список відібраних посилань на текстові ресурси з конкретної теми;
- Multimedia scrapbook – список посилань не лише на текстові, а й на мультимедійні ресурси;
- Treasure hunt складається з посилань на конкретну тему і списку питань, відповіді на які учні мають знайти, використовуючи вищезазначені сайти;
- Subject sampler- дозволяє учням на основі списку, запропонованого учителем, відповісти на питання з проаналізованого матеріалу, зробити висновки та представити також аргументацію з приводу думки з вивчення дискусійного питання [52, с.100-110].

Зазначені вище прийоми є підготовчими до роботи із засобом web-квест.

Web-квест є підсумком, узагальненням умінь щодо роботи з чотирма вищенаведеними прийомами. На нашу думку, вони є покроковими, поступовими етапами до вмілого володіння засобом web-квест, оскільки їх елементи використовуються при виконанні web-квестів.

Заключний етап передбачає орієнтацію на самостійність учнів, їх активну участь у роботі із засобом «web-квест».

Зважаючи на глибокий теоретичний аналіз науково-педагогічної літератури, нами було розроблено дидактичну модель формування медіакомпетентності молодших школярів на уроках словесності засобом web-квест (див. рис. 1.11.), яка містить такі компоненти:

1. Діагностичний компонент має на меті констатацію рівнів медіакомпетентності молодших школярів під час уроків словесності на початковому етапі навчання.
2. Змістово-цільовий компонент окреслює роботу за чотирма етапами розробленої нами системи впровадження медіаосвіти та формування медіакомпетентності засобом web-квест.

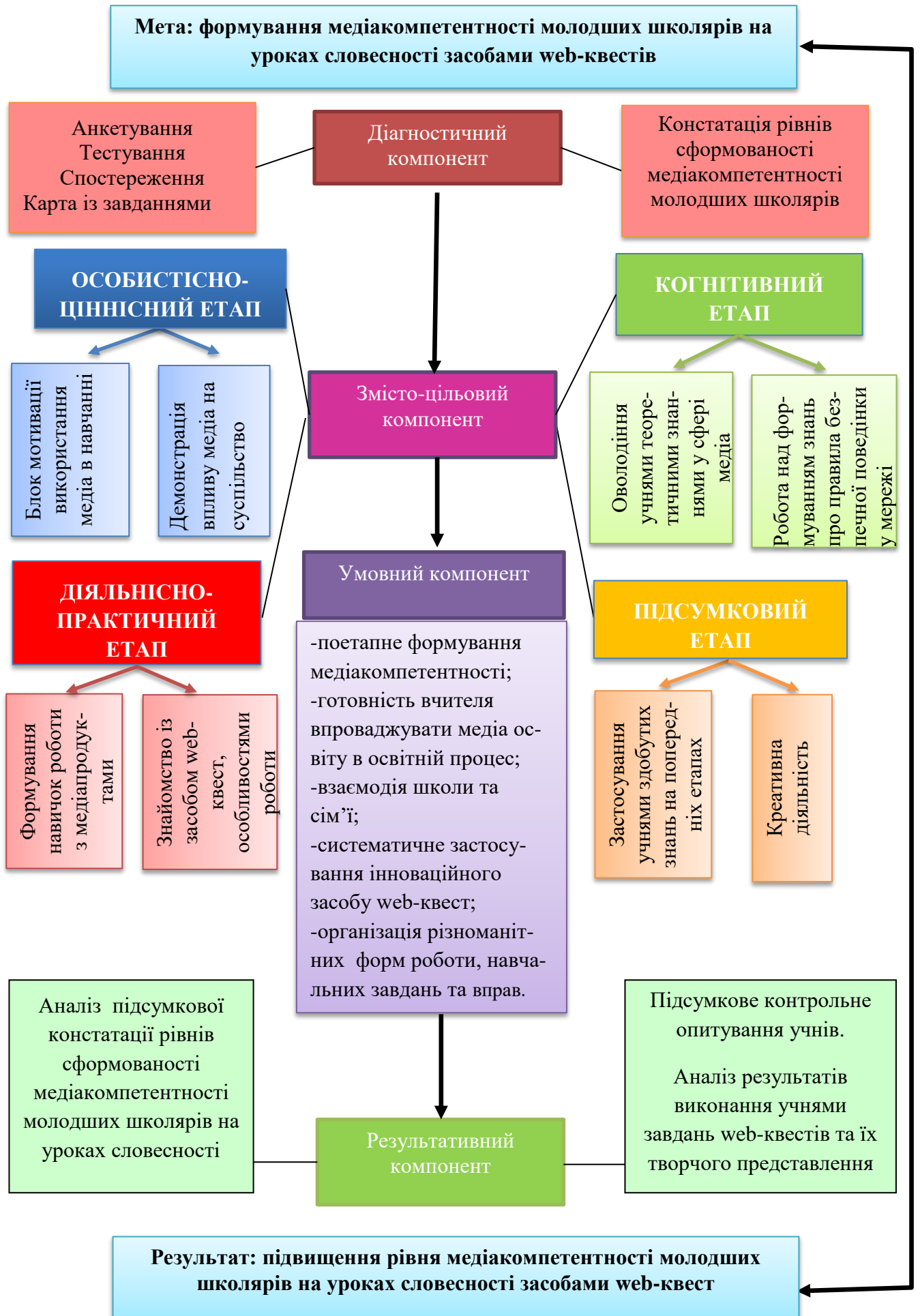

Рис. 1.11. Модель формування медіакомпетентності молодших школярів засобами web-квест на уроках словесності

3. Умовний компонент має на меті роботу з формування медіакомпетентності другокласників за визначеними умовами, які підвищують ефективність даного процесу.
4. Результативний компонент передбачає проведення підсумкових діагностичних методик та констатацію рівнів сформованості медіакомпетентності другокласників на уроках словесності засобами web-квест на фінальному етапі навчання.

Діагностичний та результативний компоненти моделі необхідні для реалізації головних структурних етапів роботи. Як на початку, так і в кінці роботи вчителю слід розуміти, який рівень сформованості медіакомпетентності мають учні. На початку роботи – для визначення обсягу знань для виконання медіаосвітніх завдань. У підсумку – для визначення ефективності роботи, що була виконана.

Змістово-цільовий компонент є основним під час формування медіакомпетентності. На його основі відбувається цілеспрямована робота щодо впровадження розробленої нами методики.

Умовний компонент є необхідним елементом роботи, реалізацію якого слід забезпечувати також задля підвищення ефективності процесу формування медіакомпетентності молодших школярів на уроках словесності засобом web-квест.

Висновки до розділу 1

Аналіз психолого-педагогічної літератури з теми дослідження показав, що «медіакомпетентна особистість» - це особистість, що володіє комплексом знань, умінь, навичок у сфері медіа, що дають можливість аналізувати, оцінювати, створювати медіаповідомлення у різних формах, починаючи з друкованих джерел, відеозаписів до мережі Інтернет, забезпечують розуміння ролі медіа у суспільстві. Звертаючи увагу на ключові документи освіти України та світу у сфері медіа, можемо прослідкувати їх загальну мету: формування медійної

компетентності сучасними засобами. На нашу думку, таким є засіб web-квест, тобто проблемне завдання, що містить елементи рольової гри, для виконання якого учасники отримують заздалегідь підготовлені посилання на Інтернет джерела.

На нашу думку, формування медіакомпетентності молодшого школяра на уроках словесності за допомогою засобу web-квест буде ефективним за таких умов:

- поетапного формування медіакомпетентності молодшого школяра на уроках словесності;
- організації різноманітних форм роботи, навчальних завдань та вправ;
- готовності вчителя впроваджувати медіаосвіту в освітній процес;
- систематичного застосування інноваційного засобу web-квест.

Використання засобу web-квест у навчанні сприяє розвитку вмінь аналізувати, критично оцінювати, інтерпретувати медіаповідомлення, робити висновки; створювати власні медіапродукти. Слід зазначити, що саме такими якостями володіє медіакомпетентна особистість. Отже, можна припустити, що використання системи роботи із засобом web-квест забезпечує формування медіакомпетентності молодшого школяра.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ЗАСОБІВ WEB-КВЕСТ НА ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 2-ГО КЛАСУ НА УРОКАХ СЛОВЕСНОСТІ

2.1. Стан досліджуваної проблеми у практиці шкільного навчання

Сучасна освіта має бути орієнтована на потреби особистості, її розвиток та саморозвиток в інформаційному суспільстві. Більше двадцяти років дана проблема турбує освітян та науковців. Напрацювання у цій галузі представлено у «Національній програмі «Освіта XXI» (1993), «Національній доктрині розвитку освіти України (2002), «Концепції загальної середньої освіти (12-річна школа (2001)». Проблема освітніх результатів, їх структури постала як обов'язкова складова реформи шкільної освіти в освітніх документах, створених і затверджених упродовж 2016-2018 років, у їх розробленні брала участь НАПН України [23], [36].

Проблему формування медіакомпетентності молодших школярів у документах оновленої освіти можна представити у такій послідовності (див. рис.2.1).

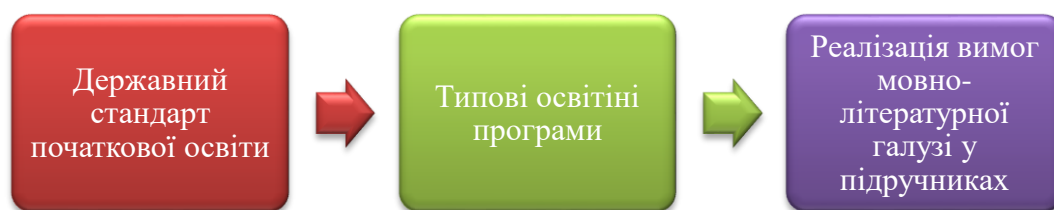

Рис. 2.1 Поетапність аналізу документів з питань формування медіакомпетентності

З 2018 року в Україні запроваджено новий Державний стандарт початкової освіти [55], типові освітні програми, розроблені під керівництвом О.Я. Савченко та Р.Б. Шияна [55]. Дані документи демонструють новий зміст освіти та вимоги, які ставляться перед учнями початкової школи.

Аналіз Державного стандарту початкової освіти дає змогу говорити про те, що даний документ є опорою для вчителів з формування медіакомпетентності учнів, адже в ньому закладені головні вимоги до результатів навчання здобувачів освіти з кожної предметної галузі, у тому числі мовно-літературної.

Відповідно до цього головними завданнями здобувачів освіти у рамках мовно-літературної галузі з питань формування медіакомпетентності є такі:

- «учень взаємодіє з іншими особами усно, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;
- сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, медіатекстах та використовує її для збагачення власного досвіду» [55, с.6.].

Як бачимо, кожне із завдань передбачає формування медіакомпетентності (сприймання та використання інформації для життєвих цілей; сприймання, аналіз, інтерпретація, критична оцінка інформації у текстах, медіатекстах тощо).

На основі Державного стандарту початкової освіти розроблено навчальні програми. Тож перейдемо до аналізу типових освітніх програм, розроблених під керівництвом Р.Б.Шияна та О.Я.Савченко [55].

У типовій освітній програмі, розробленій під керівництвом Р.Б.Шияна, виокремлено змістову лінію «Досліджуємо медіа», якою передбачено ознайомлення учнів з основами медіаграмотності. Результати навчання та пропонований зміст представлено для 1-2 класу разом (за першим циклом): висловлення очевидних ідей у простих медіатекстах (обговорення змісту і форми медіатекстів, виокремлення очевидних ідей, спостереження за кольором, музичним супроводом анімацією у медіатекстах); висловлення власних думок щодо простого медіатексту (прослуханих/переглянутих/прочитаних); створення простих аудіальних та візуальних медіапродуктів за допомогою чи без допомоги дорослих [55, с. 51-52]. Після представлення вимог автори програми надають пропонований зміст за шістьма орієнтовними тематичними блоками, що зручно використовувати у роботі.

У типовій освітній програмі, розробленій під керівництвом О.Я.Савченко, виокремлено змістову лінію з такою ж назвою «Досліджую медіа», мета якої визначена вужче, проте зміст роботи майже однаковий. Очікувані результати пропонувані для 1 та 2 класу окремо. Учні 1 класу на кінець навчального року мають навчитися сприймати зміст і форму медіапродуктів, обговорювати їх, розповідати про свої враження щодо сприйнятих медіапродуктів. Учні 2 класу здобувають ще й такі результати навчання, як «визначення аудиторії та мети медіапродукту», звертають увагу на зміст вербальної та невербальної інформації, долучаються до створення власних медіапродуктів [55, с.202].

Як бачимо, зміст навчання, який пропонують різні типові освітні програми, майже однаковий, різниця полягає переважно у формулюваннях. На нашу думку, у програмі, розробленій під керівництвом Р.Б.Шияна, дещо ширше описані очікувані результати навчання разом із запропонованим змістом, що дає можливість вчителю краще орієнтуватися у тому, з чим і як працювати.

Аби дослідити стан проблеми у практиці шкільного навчання, нами було проаналізовано підручники мовно-літературної галузі на наявність можливостей формувати медіакомпетентність учнів другого класу. Одразу слід зауважити, що є підручники інтегровані та ті, в яких мовний і літературний матеріал розглядається у різних частинах.

Першим для аналізу було взято підручники О.Я. Савченко та К.І. Пономарьової [58], [59]. Матеріал з мови та читання подано окремо у двох частинах, тож проаналізуємо ці дві частини. К.І. Пономарьова є автором першої частини, в якій подається мовний матеріал. На початку підручника учнів вітає герой Гаджик, який разом із своїми друзями буде супроводжувати дітей під час вивчення курсу. Проведений аналіз свідчить, що підручник має можливості для формування медіакомпетентності, що реалізовано у таких завданнях: досліджуємо дитячий журнал «Барвінок», пишемо про своє ставлення до дитячих періодичних видань. Учні вчаться правильно писати запрошення, оголошення для подальшої публікації у мережі, працюють з коміксами, світлинами (наприклад, «створи розповідь за світлиною»). Підручник пропонує

вправи для використання знань з мови у реальному медіапросторі «Контактна книга». Учні мають обговорити, з ким вони спілкуються телефоном, правила розмови, у класі за допомогою телефонів розігрують діалоги; досліджують, як створювати смс-повідомлення та як давати відповіді на них. Діти вчаться аналізувати інформацію, здобуту у мережі Інтернет. Змістом підручника передбачена також робота з рекламою. Не можна не помітити цікаві ілюстрації, які зображають різні девайси та гаджети, актуалізуючи знання учнів.

Автором другої частини підручника з української мови та читання є О.Я. Савченко. Вже на початку підручника на форзаці бачимо завдання для учнів: читаємо, аналізуємо, досліджуємо тексти, створюємо, взаємодіємо, шукаємо та оцінюємо інформацію. Також показана структура курсу читання, тематичні блоки. Можемо помітити, що після кожного блоку учнів очікує робота у медіавіконці, яка має певну мету та відповідне практичне завдання саме для роботи з медіа, що представлено у таблиці 2.1. (див. табл.2.1).

Таблиця 2.1.

Теми та зміст роботи за підручником О.Я. Савченко

№	Тема	Зміст роботи
1	Медіавіконце: читаю, слухаю, бачу	Учні знайомляться з поняттями «медіа», «інформація», «засоби масової інформації» їх видами.
2	Медіавіконце: книжка	Учні знайомляться з будовою книжок та створюють рекламу для улюбленої книги.
3	Медіавіконце: мандрівка до бібліотека	Учні відвідують віртуальну екскурсію до Національної бібліотеки України. Здобувають знання про бібліотеку, правила поведінки в ній. Вчаться правильно обирати книги. Складають листівки про користь читання.
4	Медіавіконце: вітальна листівка	Учні вчаться створювати вітальні листівки, ознайомлюються з будовою, етапами створення, створюють власні.
5	Медіавіконце: виставка	Учні ознайомлюються з поняттям інсценізація, вчаться правильно створювати виставу, аналізують малюнок. Розігрують виставу.
6	Медіавіконце: ма- люнок, ілюстрація	Учні аналізують запропоновану автором ілюстрацію, створюють власні.
7	Медіапроект: «Класна газета»	Учні дізнаються, як створити газету, її особливості та створюють власну, попередньо розподіливши обов'язки. У заключній частині проводять інтерв'ю .

8	Медіавіконце: дитячі журнали, енциклопедії.	Учні знайомляться з різними видами періодичних видань для дітей, вивчають поради для роботи з журналами, енциклопедіями, аналізують обкладинку, працюють з QR-кодом, та створюють рекламу журналу.
---	---	--

Окрім блоків під назвою «Медіавіконце» у кінці розділів, у підручнику виділено ще й такі блоки: «Вчимося слухати і розуміти текст», «Досліджуємо текст», якими передбачено роботу з аналізу та оцінки друкованого тексту, відтворення змісту за ключовими реченнями тощо. Також у підручнику запропоновано для перегляду репродукції картин, ілюстрації для сприймання та їх інтерпретації. Учні працюють з QR-кодами, за якими аналізують мультфільми, відеофрагменти, аудіотвори.

На нашу думку, даний комплект підручників відповідає вимогам Державного стандарту та типової освітньої програми щодо формування медіакомпетентності учнів та надає можливості вчителям працювати у даному напрямку.

Аналізуючи навчальний комплект Л. О. Варзацької, Т. О. Трохименко, В.П. Чипурко, було помічено незначну кількість завдань, які можна було б використати для формування медіакомпетентності, наприклад на перегляд мультфільмів та виконання завдань за підручником з прослуховування аудіотворів. Цими завдання й обмежується зміст даних підручників щодо можливостей формування медіакомпетентності. Дійсно, їх можна використати у роботі, проте вони спрямовані лише на діяльність з готовими медіапродуктами, які використовуються дуже рідко, несистематично, не дають можливості для цілісного формування медіакомпетентності молодшого школяра [5], [68].

О. Придаток та Г. Сапун, які є авторами підручників з української мови та читання у двох частинах, що розроблено відповідно до типової освітньої програми під керівництвом Р.Б. Шияна, пропонують види роботи, що можна використати для розвитку медіакомпетентності. Основна кількість завдань базується на скануванні QR-кодів та аналізі змісту відеороликів, більша частина

яких має природознавчий характер та доповнює тему уроку цікавим матеріалом. Наприклад, пропонується подивись відео про сойку, послухати її спів; розглянути різноманітність малюв у природі; подивитись відео про те, як працює дятел тощо.

За допомогою QR-кодів відбувається робота з мовним та літературним матеріалом: відсканування QR-кодів та прослуховування пісні про алфавіт, ознайомлення з правилами користування книгою, перегляд мультфільму «Струмочок», відео із з'ясуванням значення слів, відповідей на проблемні питання (чому краще переглядати кольоровий фільм, ніж чорно-білий тощо), відео із біографією письменників, зокрема про дитячі роки Т.Шевченка, відеоролика «Службові слова».

Щодо окремих завдань, що включено у зміст підручників, можна виділити такі: подивись на клавіатурну розкладку та з'ясуй, чому букви розташовані не за абеткою; проведи мовне дослідження щодо змісту sms-повідомлень, напиши sms-повідомлення рідним або героям казки; переглянь комікс та розкажи, що в ньому розповідається; розглянь предмети та скажи, який серед них найбільше «близький» ноутбуку тощо. У підрозділі «Цікавий світ професій» відбувається робота над аналізом текстів «Програміст», «Геймери», у межах даної теми учні працюють над питанням «Що для тебе ноутбук, комп'ютер?», складають правила поводження з ними. Підручником передбачено також роботу щодо складання електронних листів, аналізу емодзі та використання їх у житті [48], [49].

Наступний комплект підручників, що був проаналізований нами, створено Г.С.Остапенко відповідно до типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна. На початку року відбувається знайомство з цікавими героями підручника, серед них є Медіаша, який запрошує до світу медіа, Пишени, що пропонує разом створити власну книжку.

У змісті підручника передбачено роботу з QR-кодами (відскануй та прослухай пісеньку про абетку, послухай мелодію, виконану на контрабасі, виконай вправу «Упізнай емоцію» у мобільному додатку, послухай пісню на слова вірша, подивись відеокліп до неї та з'ясуй, чим кліп відрізняється від аудіо,

розглянь світлину та опиши її у зошиті, за пропонованими малюнками перекажи оповідання, попрацюй з інфографікою та дай відповіді на питання «Що вдалося дізнатися?» тощо).

Медіаша задає дітям питання («Що таке ЗМІ?», «Які їх види знаєте?», «Яким ЗМІ надає перевагу ваша сім'я?») та завдання («Знайдіть останні новини про сестер Музичук»; «Розгляньте туристичний буклет та проаналізуйте», «Знайдіть інформацію в Інтернеті про те, як утворюються гори», «Дізнайтеся про політ людей на Місяць з мережі Інтернет», «Проаналізуйте, звідки ви дізналися більше інформації: з сайту чи з статті у журналі»). У підручнику також розглядаються способи спілкування на відстані за допомогою різних мобільних додатків. Відбувається робота з аналізу фейків: «Прочитайте новину опубліковану на сайті. Чи можна вважати її правдивою?»; «Порівняйте інформацію із сайту новин та цю ж інформацію, що подана в книзі»; «Прочитай уривок статті на сайті новин та коментарі до них, знайди помилки та напиши власний».

Змістом підручника передбачена робота зі створення власних медіапродуктів: «Придумай казкове пояснення, чому листя змінює колір, та намалюй про це комікс»; «Намалюйте листівки військовим»; «Створіть відеорозповідь про своє місто чи село»; «Зробіть виставку плакатів-сценівок»; «Створіть смс-повідомлення»; «Розробіть план на тиждень за посиланням на спеціальний додаток»; «Проаналізуйте та створіть рекламне повідомлення»; «Створіть мультфільм у коробці»; «Створіть електронне повідомлення, малюнок до почутого» тощо.

У рубриці «Моя книжка» вже знайомий герой Пишенья пропонує створити власну книгу. Для цього кожного місяця слід виконувати завдання даної рубрики, аби розробити власний артбук. Для роботи над артбуком пропонують такі завдання: «Створи обкладинку, напиши приємні спогади про перший клас», дітям пропонують обрати заголовок, фото або малюнок до розповіді та подумати, як і де розмістити ці частини»; «Додай розповідь про рідний край», «Розкажи про

друга, використавши власний шрифт»; «Напиши власний вірш за порадами підручника»; «Розкажи про плани на літо» тощо [39], [40].

Наступним до аналізу було взято комплект підручників, авторами яких є В.Наумчук, М.Наумчук, Н. Коник. Змістом підручників передбачено роботу з QR-кодами, як правило, у кінці підрозділу, за якими можна перевірити свої знання, отримати цікаву додаткову інформацію з теми, попрацювати з творами для позакласного читання, прослухати аудіотвір. При цьому слід звернути увагу на гарну аудіопідтримку підручника. Для сприйняття та аналізу представлено багато світлин [34], [35].

М.Вашуленко, С. Дубовик у своїх підручниках також пропонують роботу з QR-кодами, за допомогою яких можна прослухати твір чи здобути додаткову інформацію, переглянути відео тощо. У підручниках наявні малюнки та тексти для опрацювання на тематику, пов'язану з девайсами. Слід відзначити невелику їх кількість [6], [7].

Проаналізувавши підручники, що найбільше використовують вчителі початкової школи, можемо говорити про те, що серед них є комплекти, які можуть використовуватись для формування медіакомпетентності на уроках словесності. Проте більшість з них, не зважаючи на наявність завдань, пов'язаних із медіа, надають невеликі можливості для формування медіакомпетентності, тому на нашу думку, можуть бути доповнені розробленою нами системою роботи із застосуванням web-квест.

У рамках проведення аналізу стану проблеми, нами було здійснено й опитування серед учнів, метою якого було дослідження того, чим учні займаються після уроків. Результати показали, що 84% учнів 2- А класу Криворізької спеціалізованої школи №70 після уроків мають контакти з медіа. Найпоширенішими засобами, з якими контактують молодші школярі, було визначено телебачення (перегляд мультфільмів, телепередач), перегляд відео у Youtube, ігри на планшеті та смартфоні. Зразок анкети та відповіді учнів представлено у додатку А (див. дод. А).

Досліджуючи обізнаність учителів з питань формування медіакомпетентності молодших школярів засобом web-квест на уроках словесності, нами було розроблену спеціальну анкету та опитано 20 вчителів, що працюють у школах міста Кривого Рогу в різних навчальних закладах (Криворізького навчально-виховного комплексу №58, Криворізького навчально-виховного комплексу №81, Криворізької гімназії №91, Криворізької спеціалізованої школи № 70). Зразок анкети та відповіді вчителів представлено у додатку Б (див. дод. Б).

Провівши дане опитування, ми отримали такі результати: 65% вчителів розуміють сутність медіакомпетентності, та лише 40% відповіли, що працюють над її формуванням, знають прийоми, які слід використовувати для цього. 55% опитаних учителів володіють уявленням про засіб web-квест, та лише 10% хоча б один раз використовували його (див. рис. 2.2).

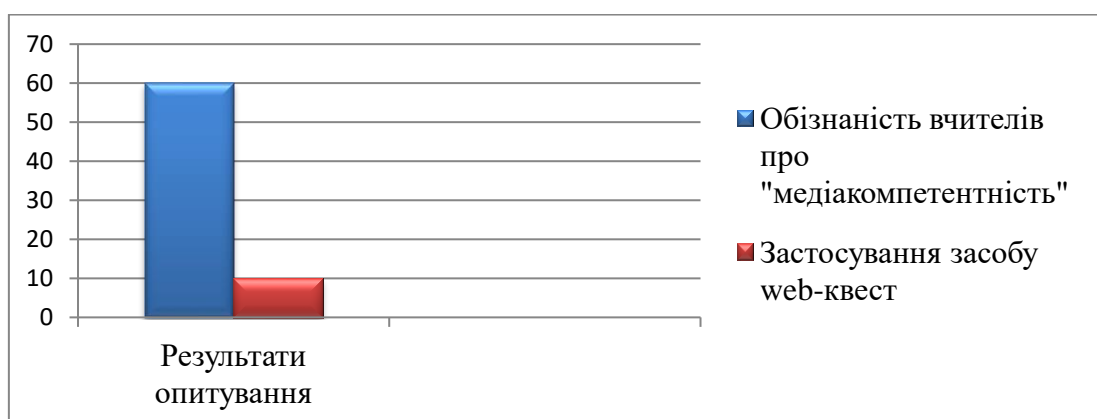

Рис.2.2 Результати опитування серед вчителів

Дане опитування свідчить про середній рівень обізнаності вчителів з проблеми формування медіакомпетентності та про низький рівень обізнаності та практичного використання засобу web-квест для реалізації цього завдання.

Проаналізувавши стан впровадження засобу «web-квест» в освітній процес м. Кривого Рогу, можна говорити про те, що цей засіб активно не використовується. Також у ході дослідження нами було проаналізовано блоги вчителів України з питання використання web-квестів на уроках словесності.

На сьогодні небагато вітчизняних учителів працюють за даною технологією. Вчителі середньої ланки освіти, викладачі ЗВО частіше за інших

використовують web-quest. Але все ж є деякі вчителі саме початкових класів, які почали освоювати саме цей вид роботи, проте використовують веб-квести з іншою метою, як правило, виховною. Найпоширеніші серед них квести краєзнавчого спрямування, з природознавства та розроблені для проведення виховних годин в іншому форматі. На відмінну від закордонних педагогів, які практикують даний вид роботи та наголошують на його ефективності, вчителі стверджують, що він надає широкі можливості щодо реалізації різних навчальних та виховних цілей.

Вчителі-практики із закордону говорять про те, що робота з «web-quest» дозволяє сформувати такі важливі навички, як самонавчання та самоорганізація, медіакомпетентність, вміння працювати в команді, вміння знаходити кілька варіантів вирішення проблемної ситуації та обирати найбільш раціональний варіант. Також вони наголошують на тому, що мотивація учнів при виконанні домашніх завдань підвищується, якщо вони отримують такі ігрові завдання додому (3-4 клас). Для багатьох педагогів це альтернатива домашнім завданням, які часто можуть бути нецікавими для учнів. Продовжуючи аналізувати роботу вчителів Північної Америки та Західної Європи, ми з'ясували, що поширеним є представлення web-квестів на веб-сторінках у вигляді блогів, а також у формі презентації PowerPoint, яка розроблена відповідно до структури web-квесту. Один слайд презентації відповідає структурному підпункту web-квесту. Такий формат є простішим та, на нашу думку, краще годиться для роботи з молодшими школярами. Також даний варіант досить зручний, його вибір обумовлений деякими чинниками: по-перше, це економія часу вчителя, по-друге, не кожен педагог-новатор може створювати блоги та сайти швидко й якісно. Ми також вважаємо цей шлях більш раціональним та зручним для вчителя, що починає впроваджувати даний засіб, адже вивчаючи різноманіття web-квестів, створених вчителями різних країн, можна зазначити, що різниці, як подається web-квест, немає, головне – дотримання структури та вимог даного засобу.

Більшість педагогів-практиків застосовують web-quest час від часу, не постійно, наголошуючи на тому, що між ними має бути пауза. Не бажано

проводити декілька квестів з різних предметів одночасно. Це необхідно для того, щоб учні якомога більше зберігали інтерес до даного виду діяльності.

Отже, аналіз основних документів та підручників налаштовує на те, що вчителі зобов'язані формувати медіакомпетентність учнів на уроках словесності. Проте аналіз педагогічного досвіду з проблеми дослідження дає підстави стверджувати, що педагоги України початкової ланки освіти обізнані у даному питанні на середньому рівні та майже не використовують засіб «web-quest». На відмінну від закордонних педагогів, які використовують даний вид роботи та наголошують на його ефективності та на тому, що він надає широкі можливості щодо реалізації різних навчальних та виховних цілей, щодо формування медіакомпетентності зокрема. Тож дослідивши теоретичні основи даного засобу, публікації закордонних педагогів-практиків щодо ефективності web-квестів при формуванні медіакомпетентності, ми вирішили розробити власну систему навчальних web-квестів, які можна використовувати на уроках словесності саме для учнів 2-го класу в умовах НУШ.

2.2. Діагностика рівня сформованості медіакомпетентності учнів другого класу

Для того, щоб перевірити вірогідність висунутої гіпотези, на базі Криворізької спеціалізованої школи I-III ступенів №70 з вересня 2018 по травень 2019 року було проведено дослідно-експериментальну роботу, що полягала у визначенні рівня сформованості медіакомпетентності другокласників та створенні спеціальних умов для підвищення наявного рівня за допомогою розробленої та впровадженої системи роботи на уроках читання та української мови. В експерименті взяли участь діти двох других класів загальною кількістю 52 особи.

Мета експериментальної роботи – визначити вплив засобу web-квест на процес формування медіакомпетентності молодших школярів; розробити

систему роботи та експериментально довести ефективність застосування засобу web-квест з метою формування медіакомпетентності другокласників на уроках словесності.

За результатами аналізу наукової літератури було визначено концептуальні засади дослідження: формування медіакомпетентності другокласників буде успішним за таких умов:

1. поетапної роботи над формуванням компонентів медіакомпетентності;
2. готовності вчителя впроваджувати медіаосвіту в навчальний процес;
3. системного застосування інноваційного засобу web-квест на уроках словесності;
4. адаптації системи роботи до вікових особливостей учнів, кола їх пізнавальних інтересів.

Експеримент складався з трьох етапів:

1 етап – констатувальний. На цьому етапі була проведена первинна діагностика рівня сформованості медіакомпетентності другокласників.

2 етап – формувальний. На цьому етапі в експериментальному класі на уроках словесності впроваджувалась розроблена нами система роботи з формування медіакомпетентності засобами web-квест. У контрольному класі навчання здійснювалося за традиційною системою.

3 етап – контрольний. На цьому етапі була здійснена повторна діагностика рівня сформованості медіакомпетентності другокласників в експериментальному і контрольному класах, проведено аналіз отриманих результатів.

Констатувальний етап експерименту. На даному етапі дослідження було здійснено діагностику рівня сформованості медіакомпетентності в учнів других класів Криворізької спеціалізованої школи I-III ступенів №70. У педагогічному експерименті взяли участь 52 учні з 2-Б і 2-А класів. Мета констатувального етапу експерименту полягала у визначенні рівня сформованості медіакомпетентності молодших школярів в обох класах.

У ході цього етапу вирішувалися такі завдання:

1. відібрати діагностичні методики для оцінки рівня сформованості медіакомпетентності учнів молодшого шкільного віку або за їх відсутності розробити власні;
2. провести апробацію діагностичного комплексу;
3. виявити рівень сформованості медіакомпетентності учнів других класів та їх готовності до роботи із засобом web-квест;
4. визначити контрольний та експериментальний класи.

У контрольному класі навчальний процес проходив у звичайній формі за традиційною методикою, без використання експериментальних завдань. Щодо роботи в експериментальному класі нами було розроблено систему роботи з формування медіакомпетентності засобом web-квест, дидактичні допоміжні матеріали до тем уроків, що вивчалися.

Як було визначено раніше, медіакомпетентність молодшого школяра можна оцінити за трьома ключовими структурними компонентами: особистісні цінності, знання, навички. У зв'язку з цим для проведення діагностичного дослідження було розроблено декілька методик, що дозволяють визначити рівень медіакомпетентності молодших школярів за різними компонентами (див. табл. 2.2).

Таблиця 2.2.

Діагностичний інструментарій дослідження

Компонент медіакомпетентності	Методика
Особистісно-ціннісний	Візуальний тест «Для чого мені комп'ютер та смартфон?»
Когнітивний	Опитувальник «Медіазнайко»
Діяльнісно-практичний	Карта із завданнями «Зроби, якщо зможеш»

Оцінка рівня медіакомпетентності за особистісно-ціннісним компонентом відбувалась на основі тесту, який ми розробили самостійно. Учням було запропоновано візуальне тестування «Для чого мені комп'ютер та смартфон?», аби визначити основні мотиви використання комп'ютера та ставлення особистості до девайсів. Школярі отримали бланк із завданнями. Всього було визначено 10 тверджень-відповідей на питання, для чого найчастіше

школярі використовують комп'ютерні прилади. Нами було запропоновано 5 розважальних та 5 навчальних мотивів, які відповідають віковим особливостям учнів. Дітям необхідно було позначити цифрою 1 те, що роблять найчастіше, та відповідно числом 10 твердження -відповідь, для чого використовують сучасні пристрої найрідше. За кожну відповідь виставляється 1 бал, проте за різними шкалами (пізнавальна та розважальна).

Високий рівень медіакомпетентності за даними тестування отримують діти, які з 5 перших пунктів обрали для себе 4-5 навчальних дій, відповідно наступні 6 дій включають 5 розважальних та 1 навчальне.

Середній рівень отримують учні, які на перші 5 місць поставили 2-3 навчальні дії та 2-3 розважальні, відповідно наступні 5 місць зайняли 2-3 навчальні дії та 2-3 розважальні;

Низький рівень медіакомпетентності за даним показником отримали учні, які на перші 5 позицій поставили 0 або 1 навчальну дію та 4 або 5 розважальних, а потім вже розмістили 4-5 навчальних та 0-1 розважальних.

Високий рівень медіакомпетентності учнів характеризується такими ознаками:

- дитина розуміє, скільки часу слід проводити у мережі Інтернет на день, дотримується цього;
- якщо взаємодіє з комп'ютером, то лише для пошуку навчальної та пізнавальної інформації;
- на розважальні цілі витрачає 1/3 частину часу, проведеного у мережі Інтернет;
- розуміє основне призначення девайсів у житті дитини.

Середній рівень медіакомпетентності учнів характеризується такими ознаками:

- дитина розуміє, скільки часу можна проводити у мережі Інтернет на день, проте не завжди дотримуються цього;
- якщо дитина взаємодіє з комп'ютером, то порівну витрачає час на розважально-соціальні дії та навчання;
- на розважальні цілі витрачає 2/3 часу, що проводить у мережі Інтернет;

- розуміє основне призначення девайсів у житті дитини, проте не повною мірою.

Низький рівень медіакомпетентності учнів характеризується такими ознаками:

- дитина не знає, скільки часу можна проводити у мережі Інтернет на день, тому і не дотримується цього регламенту;
- якщо дитина взаємодіє з комп'ютером, то для розважально-соціальних дій, а вже потім для навчання;
- на розважальні цілі витрачає майже весь час, що проводить у мережі Інтернет;
- не розуміє основного призначення девайсів у житті.

Зразок анкети та відповіді учнів представлено у додатку В (див. дод. В).

Після проведення даної діагностичної методики щодо визначення рівня сформованості особистісно-ціннісного компонента медіакомпетентності ми отримали такі результати: з високим рівнем сформованості особистісно-ціннісного компонента медіакомпетентності виявлено 18,5% у 2-Б та 24% у 2-А; із середнім показником 51,9% у 2-Б та 48% у 2-А; низький рівень сформованості особистісно-ціннісного компонента медіакомпетентності особистості мають 29,6 % учнів 2-Б класу і 28% учнів 2-А класу.

Результати даного опитування представлено на діаграмах (див. рис. 2.3 та рис. 2.4).

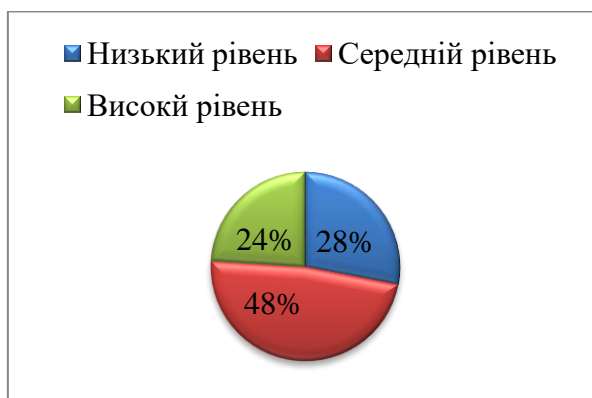

Рис.2.3 Рівень сформованості особистісно-ціннісного компонента медіакомпетентності учнів 2-А класу

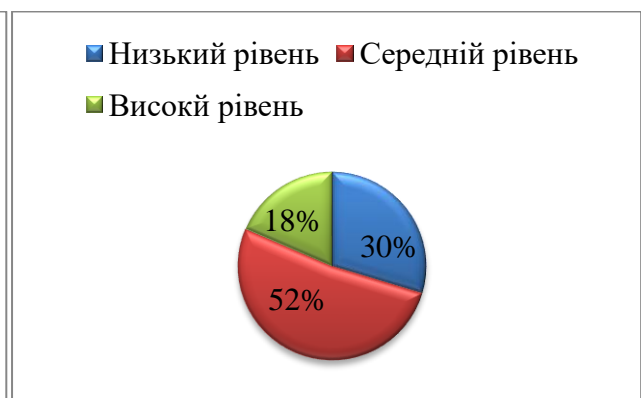

Рис. 2.4 Рівень сформованості особистісно-ціннісного компонента медіакомпетентності учнів 2-Б класу

Інших класів було запропоновано 8 завдань на дослідження їх обізнаності у

сфері медіа, а саме володіння теоретичними знаннями. За правильно виконані завдання 1-2, 4-8 учні отримують 1 бал, за третє завдання - 2 бали.

Якщо учні відповіли правильно майже на всі питання і одержали 5-8 балів, це є показником високого рівня знаннєвого компоненту медіакомпетентності, 3-4 бали – середній рівень медіакомпетентності за знаннєвим показником, 0-2 бали свідчать про низький рівень розвитку даного показника компетентності.

Високий рівень за знаннєвим показником медіакомпетентності характеризується такими ознаками:

- учень володіє базовими знаннями у сфері медіа: називає жанри, може віднайти їх серед запропонованих, володіє інформацією про те, що таке медіа, ЗМІ, фейк, розуміє хронологію виникнення різних форм передачі медіа тощо;
- розуміє та володіє прийомами безпечного користування Інтернетом.

Середній рівень за знаннєвим показником медіакомпетентності характеризується такими ознаками:

- учень володіє базовими знаннями частково, не має цілісності знань, не використовує їх у житті;
- розуміє та частково володіє прийомами безпечного користування Інтернетом.

Низький рівень за знаннєвим показником медіакомпетентності характеризується таким чином:

- учень майже не володіє чи взагалі не володіє інформацією у сфері медіа, не дає відповіді на жодне з питань, не орієнтується навіть у простих поняттях, що безпосередньо трапляються у реальному житті;
- не володіє правилами безпечного користування мережею Інтернет та не дотримується правил поведінки використання медіазасобів. Зразок анкети та відповіді учнів представлено у додатку Г (див. дод. Г).

Після проведення даної діагностичної методики щодо визначення рівня сформованості знаннєвого компоненту медіакомпетентності отримали такі результати: з високим рівнем сформованості знаннєвого компоненту

медіакомпетентності виявлено 14,8% учнів у 2-Б та 20% у 2-А; із середнім показником 48,2% у 2-Б та 48% у 2-А; низький рівень сформованості знаннєвого компоненту медіакомпетентності особистості мають 37% учнів 2-Б класу і 32% учнів 2-А класу.

Результати даного опитування представлено на діаграмах (див. рис. 2.5. та рис. 2.6).

Рис. 2.5 Рівень сформованості знаннєвого компоненту медіакомпетентності учнів 2 –А класу

Рис.2.6 Рівень сформованості знаннєвого компоненту медіакомпетентності учнів 2 –Б класу

Останнім серед базових компонентів медіакомпетентності молодшого школяра було визначено діяльнісно-практичний, який базується саме на прикладному досвіді та навичках учнів.

Перед учасниками експерименту було поставлено сім завдань практичного спрямування у карті-завданні «Зроби, якщо зможеш» (див. додаток Г). Всі вони спрямовані на перевірку сформованості тієї чи іншої медіанавички (робота у пошуковій системі, з камерою, диктофоном, перегляд та аналіз мультфільмів, робота щодо формування вмінь відрізнити фейки від правди, пропаганду від інформування тощо).

За кожне правильно виконане завдання учень отримує 1 бал, всього – 7.

6-7 балів – високий рівень;

4-5 балів – середній рівень;

0-3 бали – низький рівень;

Показниками високого рівня є здатність дитини розуміти поставлене медіазавдання, що відповідає її віковим особливостям. Дитина володіє

навичками пошуку у різних пошукових системах, аналізує, інтерпретує, оцінює інформацію, яку здобула у мережі у тому числі мультфільми, відеосюжети, світлини тощо; володіє навичками виявлення фейків; знає алгоритм роботи із виявлення пропаганди та інформаційного тексту; використовує навички створення простих медіапродуктів; вміє приймати рішення при роботі із медіа.

Показниками середнього рівня медіакомпетентності молодших школярів за діяльнісно-практичним компонентом можуть бути такі: здатність дитини розуміти поставлене медіазавдання, що відповідає її віковим особливостям; володіння навичками роботи у різних пошукових системах на середньому рівні; навички аналізу, інтерпретації, оцінки інформації, яку здобула у мережі, ще не зовсім сформовані; дитина час від часу помиляється у виявленні фейків та пропаганди; використовує елементарні навички створення простих медіапродуктів.

Низький рівень медіакомпетентності характеризується такими показниками: дитина не володіє навичками створення медіапродуктів, роботи з ними; навички у виділенні неправдивої інформації та пропаганди відсутні; можуть бути відсутні й навички роботи у пошуковій системі чи роботи з медіазасобами тощо. Зразок анкети та відповіді учнів представлено у додатку Д (див. дод. Д).

Після проведення даної діагностичної методики щодо визначення рівня сформованості діяльнісно-практичного компонента медіакомпетентності отримали такі результати: з високим рівнем сформованості діяльнісно-практичного компонента медіакомпетентності виявлено 14,8% учнів у 2-Б та 16% у 2-А; із середнім показником 51,9% у 2-Б та 52% у 2-А; низький рівень сформованості діяльнісно-практичного компонента медіакомпетентності особистості мають 33,3% учнів 2-Б класу і 32% учнів 2-А класу.

Результати даного опитування представимо на діаграмі (див. рис. 2.7 та рис. 2.8).

Рис.2.7 Рівень сформованості діяльнісно-практичного компоненту медіакомпетентності учнів 2 –А класу

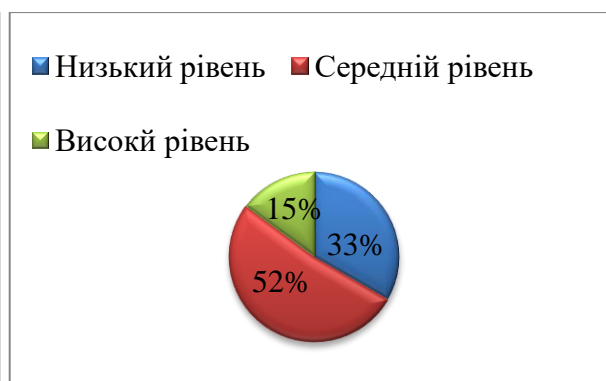

Рис.2.8 Рівень сформованості діяльнісно-практичного медіакомпетентності учнів 2 –Б класу

Отже, під час констатувального експерименту нами було виявлено майже однаковий рівень сформованості медіакомпетентності за трьома показниками як в 2-Б, так і в 2-А класах (див. табл. 2.3).

Таблиця 2.3.

Рівень сформованості медіакомпетентності учнів 2-А і 2-Б класів

№ п/п	Рівень сформованості медіакомпетентності	2-Б клас		2-А клас	
		кількість учнів	відсотки	кількість учнів	відсотки
1.	високий	4	14,8%	5	20%
2.	середній	14	51,9%	13	52%
3.	низький	9	33,3%	7	28%

Результати експерименту показали, що в учнів обох класів рівень сформованості медіакомпетентності здебільшого середній; високий та низький розподілилися майже порівну в обох класах (див. рис. 2.9).

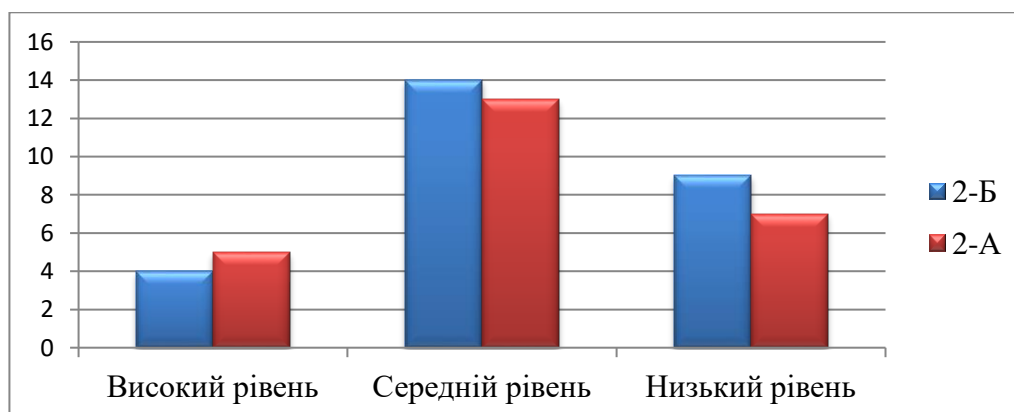

Рис. 2.9. Рівень сформованості медіакомпетентності учнів 2-Б і 2-А класів

З діаграми 2.9 видно, що учні 2-А класу продемонстрували дещо кращі результати (див. рис. 2.9.). Відсоток учнів, що володіють високим рівнем медіакомпетентності, більше, а учнів, що мають низький рівень медіакомпетентності менша кількість. Отже, експериментальним класом було визначено 2-Б у кількості 27 учнів, а контрольним класом 2-А у кількості 25 учнів.

Такі показники спонукають нас до розробки та впровадження в навчально-виховний процес експериментального класу програму цілеспрямованого формування медіакомпетентності молодшого школяра засобом web-квест.

2.3 Впровадження експериментальної системи роботи з формування медіакомпетентності в учнів 2 класу засобом web-квест

Ґрунтуючись на теоретичних положеннях, даних проведеного анкетування вчителів та учнів, вважаємо за необхідне на практиці провести дослідження, метою якого буде впровадження експериментального змісту та форм роботи для формування медіакомпетентності в учнів 2 класу засобом web-квест. Для цього нами було розроблено систему роботи із введення засобу web-квест на уроках читання та української мови.

Система роботи впроваджувалася поетапно, адже одразу ми не мали можливості реалізувати завдання з деяких об'єктивних причин:

1. діти не володіли інформацією у сфері медіа;
2. не мали розвинених навичок роботи з інформацією;
3. не володіли практичним інструментарієм;
4. мали низьку мотивацію до використання медіазасобів у навчальних цілях;

5. учні не володіли як технічними навичками створення медіапродуктів, так і не мали уявлення про роботу в мережі з навчальною ціллю, не вміти працювати з різними медіапродуктами, досліджувати їх для правильної побудови роботи з web-квестом.

Саме тому система роботи базувалася на етапах, що представлено у таблиці 2.4. (див. табл. 2.4).

Розглянемо детально зміст цих етапів.

Особистісно-ціннісний етап

Розпочинаємо роботу на даному етапі аби продемонструвати важливість медіа у житті, їх вплив, мотивувати учнів не лише розважатися, а й використовувати засоби медіа у навчанні. На цьому етапі нами було передбачено перегляд відеоряду: «Чому треба бути медіаграмотним?», аби звернути увагу учнів на те, як нас можуть обманювати засоби масової інформації, наголошуючи на тому як важливо знати особливості їх споживання, розрізняти маніпуляції тощо. Кожен урок супроводжувався роботою із медіазасобом, аби продемонструвати учням те, як цікаво та корисно використовувати їх у навчанні.

Таблиця 2.4.

№	Етап	Мета	Зміст
1	Особистісно-ціннісний	Формування в учнів позитивної мотивації до використання медіазасобів не лише у розважальних цілях. Показ учням того, як медіа може впливати на наше життя (спілкування, розвиток, здобуття знань).	Демонстрація використання медіазасобів під час уроків словесності. Перегляд відеоряду «Чому треба бути медіаграмотним?»
2	Когнітивний	Формування знань про безпеку в Інтернеті. Ознайомлення з історією медіа. Передача знань учням щодо різноманітності медіа. Дослідження особливостей того чи іншого медіазасобу. Оволодіння основними теоретичними поняттями: «медіа», «інформація», «ЗМІ» тощо.	Виконання завдань правила безпечної поведінки в Інтернеті «Безпечний Інтернет». Бесіди: «Історія медіа засобів», «Різноманітність медіа» та практико-ігрові вправи до них. Перегляд ряду відеороликів «Різноманітність медіа». Вправа «Створи сторінку у Famousbook Т.Шевченку».

Продовж. табл. 2.4.

3	Діяльнісно-практичний	<p>Формування навичок аналізу медіаповідомлення, їх критичної оцінки та осмислення, висловлення думок та почуттів, ставлень до медіа.</p> <p>Навчання трансформувати інформацію (переводити їх з однієї форми в іншу), аналізувати мову тексту, вчитися визначати маніпулятивні та пропагандистські повідомлення.</p> <p>Навчання інтерпретувати здобуту інформацію.</p> <p>Формування навичок пошукової діяльності.</p> <p>Навчання створювати власні медіапродукти.</p>	<p>Виконання вправ з пошуку інформації у мережі:</p> <ul style="list-style-type: none"> • за визначеними темами; • за одним питанням; • за власним бажанням. <p>Вправи на аналіз інформації, засвоєння алгоритмів.</p> <p>Вправа «Трансформер».</p> <p>Вправи за алгоритмами «Відрізни пропаганду та маніпуляції».</p> <p>Вправа «Відрізни фейк».</p> <p>Вправи з аналізу різних медіапродуктів.</p> <p>Вправи на створення медіапродуктів.</p> <p>Засвоєння алгоритмів створення медіапродуктів.</p> <p>Колективне виконання web-квестів.</p>
4	Підсумковий (креативний)	<p>Застосування учнями здобутих знань на попередніх етапах.</p> <p>Демонстрація учнями вмінь обирати теми для роботи та творчо представляти результати своєї діяльності у різних медіа форматах.</p>	<p>Робота над web-квестами у групах та індивідуально.</p> <p>Створення власних медіапродуктів до них з допомогою чи з частковою допомогою дорослих.</p>

Наприклад, на уроці української мови під час вивчення теми: «Правильно переношу слова» знайомили учнів із різними видами словників, у тому числі електронним. Виконували вправу «Хто швидше?». Група 1, 2 шукала значення слова «байдужий» у тлумачному словнику; група 3,4 - використовувала електронний. Діти зрозуміли на практиці, який спосіб ефективніший саме для них.

На уроці з теми «Розташовую слова за алфавітом», використовуючи мобільний телефон, демонстрували, де у щоденному житті знадобляться знання алфавіту – під час пошуку мобільного контакту, аби здійснити дзвінок (див. дод. Е).

На даному етапі вчилися працювати з QR-кодами. Наприклад, на уроці читання сканували код, переглядали мультфільм за ним, демонстрували можливості паралельного сприймання (тексту, зображення, звуку).

Доречним стало виконання вправ на знання способів сприйняття інформації, наприклад: «Як я сприймаю інформацію» (див. дод. Е). Учням необхідно було з'єднати чоловічка з джерелами інформації. Складність полягала в тому, що всі вони є такими. Проте учні не одразу змогли це зрозуміти, тому вчитель пояснила, що всі речі, що нас оточують можна вважати джерелами інформації.

Даним етапом було передбачено також роботу з навчальними іграми в межах використання технології BYOD, електронними додатками (learningapps, kahoot, plickexs тощо).

Головною метою *когнітивного етапу* стало збагачення теоретичними знаннями учнів у сфері медіа. Приступивши до роботи, обов'язково опрацьовували правила безпечного користування мережею Інтернет. Для цього приділяли увагу вправам «Безпечно/небезпечно», «Так/ні» тощо (див. дод. Ж).

На уроках читання при роботі з розділом «Медіавіконце» актуалізували знання про види медіа. Поступово переглядали такі відеоролики: «Як виник папір», «Наскельні малюнки», «Книгодрукування», «Як створюють газети», «Радіо – коли, як, навіщо», «Кіно», «Перший комп'ютер», «Інтернет, хто і як» та окремо працювали над засвоєнням базових знань (хто створює, яким чином, навіщо тощо).

Працюючи над темою «Книга», говорили з учнями про виникнення перших книжок, про їх значення у житті, аналізували відео про виготовлення книги «Як народилася книга». Ефективною стала вправа «Зупини кадр», під час роботи над якою розбивали відео на фрагменти для поступового аналізу маленькими блоками, демонстрували учням правильний алгоритм аналізу. Блок «Зупини кадр 1» допомагав дати відповідь дітям на такі питання:

- Що необхідно для початку створення книги?
- Ким твориться книга?
- Якими якостями має володіти автор?

Наступний блок питань «Зупини кадр 2» включав такі питання:

- Де друкуються книги?

- Якими видавництвами створено ваші підручники з української мови та читання, математики тощо.
- Які непорозуміння можуть виникати під час планування дизайну книги тощо [29].

Така детальна робота допомагала зосередитися на маленьких деталях, аби формувати в учнів звичку звертати увагу на дрібниці та глибоко аналізувати тему.

У ході роботи учні систематично грали в онлайн-гру «Медіазнайко», де мали змогу здобувати теоретичну інформацію та практично її відпрацьовувати. Дана гра містить такі завдання: побудуй в правильній послідовності на хронометричній шкалі виникнення різних типів медіа, познайомся з інформацією про те, що таке новина та обери її серед запропонованих тверджень тощо (див. дод. Ж).

Знайомлячи дітей із таким медіа засобом, як радіо, пропонували завдання такого типу (прослухай уривки з радіопередачі «Руданочка», сюжет, якої був створений нами, та побудуй її в правильній послідовності). Звісно, цей процес досить трудомісткий для вчителя, адже на створення однієї такої вправи слід витратити не менше години. Проте ці вправи залишаються у мережі Інтернет надовго, тому за бажанням вчителя ними можуть користуватися колеги, учні, тобто завдання приносить користь іншим.

На цьому етапі у межах уроку української мови вчили учнів правильно заповнювати облікові записи у соціальних мережах, на уроці читання виконували подібні вправи «Зареєструй письменника у Facebook», де вчили учнів у цікавій медіаформі застосовувати свої знання з читання (див. дод. Ж).

Діяльнісно-практичний етап можна вважати головним у формуванні медіакомпетентності другокласників.

Першоосновою на даному етапі було формування вмінь учнів з пошуку інформації. Наприклад, при розгляді інформації про бібліотеки, вчитель ставить питання, на які учні, найімовірніше, не знають відповіді. Для цього, використовуючи будь-які медіазасоби, необхідно було дати відповіді на питання:

- Коли була створена перша бібліотека та в якій країні?;
- Чому виникли бібліотеки?;
- Яка найбільша бібліотека світу та України.;
- Знайдіть фото або відео найбільшої бібліотеки світу.

Діти працювали у групах, обирали питання до вподоби та шукали відповіді. Якщо було обрано спосіб «за допомогою Інтернет мережі», вчитель до кожного з питань давав по 3 посилання різного виду. Перше посилання було хибними, в якому учні не знаходили інформації на своє питання; в другому містилися часткові відповіді на питання, тому знову слід було звернутися до іншого джерела; третє посилання містило повну цілісну відповідь, що допомогло правильно виконати завдання. Така вправа мала назву «Пошук з хитрощами». Проводити таку роботу доречно у групах, парах або індивідуально.

Для відпрацювання вмінь роботи з пошуком та підготовки учнів до роботи з засобом web-квест нами було використано спеціальні покрокові прийоми. «Гарячий листок» – прийом, яким передбачено, що вчитель задає тему, проблему чи конкретне запитання та список відібраних ним посилань на веб-сторінки, що допоможуть виконати завдання. «Мультимедійний листок» містить посилання й на мультимедійний зміст. Цікавим є прийом «Полювання», сутність якого у тому, аби за допомогою списку посилань не розкрити тему загалом, а дати чіткі відповіді на конкретно поставлені питання.

У ході таких систематичних пошуків учні згодом зможуть відрізнити якісний сайт від неякісного, лише відкривши та проглянувши, детально не читаючи його, зрозуміти, чи використовувати інформацію, яка розміщена на ньому чи шукати інший.

Даний етап передбачав розгляд прийомів роботи з різними типами медіа з їх аналізу, інтерпретації. Наприклад, працюючи із таким медіазасобом, як фотографія, пропонували різні цікаві завдання («Визнач емоцію», «Розгадай світлину», «Здогадайся, що там?» тощо), які представлено в додатку 3 (див. дод. 3). Зміст останнього завдання полягає в тому, аби спробувати передбачити, чому герої на фото так себе поведуть. Пояснення сховане, а учні мають висунути свої

гіпотези та здогадатися, що там сховано, а потім порівняти свої відповіді з правильними, переглянувши оригінал фото. Наприклад:

1. Чому дитина засмучена?;
2. Чому малюк плаче?;
3. Чому хлопчик закрив вуха?;
4. Чим займаються мама і донька, тато і син?;
5. Чому радіє дівчина?.

Одним із важливих напрямків аналізу медіаінформації стала робота з рекламними повідомленнями, у процесі якої учні вчилися аналізувати сучасні рекламні повідомлення та створювати власні (див. дод. 3).

Також на даному етапі вчили дітей створювати власні світлини, селфі, проводили бесіди та дискусії про те, чи можна публікувати свої або чийсь фото в Інтернет мережі тощо.

Систематично опрацьовували тексти на наявність пропагандистських намірів чи маніпуляцій, вчилися відрізняти фейки серед запропонованих тверджень за алгоритмами. У процесі роботи відбувалося залучення дітей до постійного використання трьох ключових питань у роботі з медіаповідомленнями:

- хто створив медіапродукт? (всі медіапродукти мають автора);
- чому даний медіапродукт поширили? (медіаповідомлення створюються для впливу чи прибутку);
- як це повідомлення приваблює мене? (у медіа повідомленнях використовуються креативні техніки привернення уваги).

Передбачена була також робота з трансформації медіапродуктів, що є важливим вмінням роботи з медіа. Учні вчилися перетворювати одні форми медіаінформації на інші. Наприклад, прочитай статтю та створи буклет, подивись мультфільм та створи колаж тощо. Велика увага при цьому надавалася аналізу мультфільмів та відео сюжетів, майже на кожному уроці відбувався аналіз коротких відеофрагментів, мультфільмів чи уривків з кінофільмів.

Головна увага зверталася на роботу з web-квестами. На даному етапі передбачено було знайомство із структурою, етапами роботи, відбувалося засвоєння загальної методики роботи з web-квестами. Перший web-квест був розділений на смислові блоки: презентаційно-організаційний, практичний, заключний, тому, звісно, був легким за рівнем складності. На даному етапі було створено такі web-квести: «Типи речень», «Щоб у серці жила Батьківщина», «Півник та двоє мишенят», «Іменник», «Зірка Мензатюк».

Наведемо приклад. «Типи речень» – web-квест, який за ступенем складності можна вважати легким, було впроваджено на етапах знайомства учнів із засобом web-квест. План уроку, завдання для учнів прописано безпосередньо у самому web-квесті (див. дод. II).

За сюжетною лінією web-квеста, до другокласників завітали пірати, які пропонують їм карту із пошуку скарбів. Учні зможуть знайти скарб, виконавши завдання піратів, слідуючи маршруту, який прописаний для кожної групи окремо.

На початку уроку вчитель актуалізує знання учнів про те, що таке речення. Далі роздає розрізані слова, з'єднавши які, учні об'єднуються у групи (питальні, розповідні, спонукальні речення) та отримують карту із завданнями.

У процесі роботи вони виконують поставлені перед ними завдання, опрацьовуючи інформацію, що подана за відібраними вчителем посиланнями. Вони самостійно здобувають знання, аналізуючи інформацію, прибираючи зайве та шукаючи відповіді на послідовний ряд питань. Наприклад, за визначеними посиланнями здобувають знання про свій тип речення, виконують практичні завдання, що розміщено на просторах мережі Інтернет, та, як результат, створюють власний медіапродукт. Даним web-квестом передбачено роботу зі створення уявної Інтернет сторінки, на якій учням слід описати результати роботи (мета типу речення, який вони досліджують, на які питання відповідає, представити одне виконане завдання із даної теми та написати sms-повідомлення мамі, вчителю чи другу, в якому буде використано той чи інший тип речень). Для

допомоги учням вчитель може надати опору, що представлено на рисунку 2.10. (див. рис. 2.10).

Розкажи про щось	<ul style="list-style-type: none"> • Я бачив у... • Я прийшов до...
Запитай про щось	<ul style="list-style-type: none"> • Хто? Що? Де? • Коли? Куди?
Спонукай до чогось	<ul style="list-style-type: none"> • Прийди... • Зроби...

Рис. 2.10 Схема-опора до написання sms-повідомлення за допомогою різних типів речень

У результаті роботи ми отримали два медіапродукти (уявні учнівські Інтернет сторінки та sms-повідомлення). У кінці уроку учні презентували результати роботи, що дало змогу дітям класу досліджуючи одне питання, ознайомитись й з іншими типами речень. Вчитель постійно коментувала, пояснювала, де необхідно, доповнювала навчальний матеріал, корегувала роботу груп. За допомогою даного засобу вдалося ущільнити програму та виділити час на вивчення складнішої теми. Даний етап забезпечував оволодіння учнями навичками сприймання, аналізу інформації здобутої у мережі Інтернет, та створення простих медіапродуктів відповідно до тем, які вивчаються.

Підсумковий (креативний) етап передбачав систематизацію здобутих умінь учнів, презентацію власних досягнень. На даному етапі були розроблені такі web-квести: «Кривенька качечка», «Страшне Страховисько», «Про двох бездомних джигів..», «Члени речення». Наведемо приклад та представимо опис web-квесту «Страшне страховисько» (див. дод. К).

Web-квест «Страшне страховисько» опублікований на спеціальній платформі zunal.com, як і всі, що були створені нами.

На головній сторінці прописано ключові слова квесту, тема, вік, навчальний предмет, прізвище та ім'я автора, що дає змогу вчителям одразу зрозуміти, чи цікавий їм даний квест, тема, чи ні.

Перший етап – це привітання, на якому учні отримують мотиваційне повідомлення до роботи над квестом, дізнаються про те, з яким твором чи темою будуть працювати, чого мають навчитися у кінці.

Другий етап містить короткий план, якому треба слідувати під час роботи.

Наприклад: для того, аби виконати всі завдання, вам необхідно слідувати плану:

- 1) об'єднайтеся з однокласниками в групи по 4 учасники (жеребкування проводиться в класі);
- 2) розподіліть обов'язки у групі;
- 3) перейдіть на сторінку оцінювання, ознайомтеся з критеріями оцінювання;
- 4) перейдіть на сторінку "Вибір ролі", оберіть роль та слідуйте інструкції;
- 5) представте роботу у класі на уроці-захисті.

На третьому етапі «Розподіл ролей» учні, потрапляючи на цю сторінку, завантажують документ, у якому на головній сторінці їх зустрічає головний герой квесту та пропонує учням обрати роль, далі учні обирають її для своєї групи та починають працювати із завданнями, які задані в інструкціях.

У межах web-квесту «Страшне страховисько» учні можуть спробувати себе у таких ролях: бібліографи, блогери, лісничі, мовознавці, ілюстратори, слухачі-диктори. Перше завдання, як правило, однакове для всіх: ознайомитись з твором або ключовими поняттями теми за визначеними вчителем посиланнями. Далі виконують завдання відповідно до ролі, яку обрали.

Лісничим після ознайомлення з твором слід визначити головну думку твору та створити інформаційний буклет про корить лісів та їх очищення. Мовознавці досліджують текст на наявність незрозумілих слів та укладають міні-тлумачний словничок та із запропонованих на сайті прислів'їв обирають ті, що відображають головну думку твору. Бібліографи готують біографію автора, обираючи інформацію із Інтернет-сайтів, посилання на які пропонує вчитель. Ще одним завданням для цієї групи дітей є таке: знайдіть у мережі Інтернет відео із зустрічі автора з маленькими читачами та продемонструйте його в класі.

Блогери, прочитавши казку, продумують текст для відеоблогу, де діляться враженнями про прочитаний твір, таким чином залучаючи ровесників до його прочитання. Ілюстратори створюють фотоколаж та готують виставку з малюнків до казки. Слухачі-диктори за посиланням слухають зразкове читання аудіоказки, звертають увагу на особливості вимови слів та, користуючись диктофоном, записують власну аудіоказку.

Важливим етапом є презентація роботи учнів на уроці-захисті, де відбувається комплексний аналіз твору вже усіма учнями, після виконання роботи відбувається коментування робіт вчителем та оцінювання відповідно до визначених нами критеріїв.

Ще одним web-квестом, що застосовувався на даному етапі, був квест «Кривенька качечка». Для його проходження учні мали можливість обрати такі ролі: «Кінокритики», «Слухачі-читці», «Біологи», «Географи», «Мовознавці». Учні працювали над однією роллю в межах уроку, аби детально обговорити проблемні та складні питання. По завершенню роботи ми отримали цікаві продукти учнівської навчальної діяльності та творчості:

- фотоколаж за переглянутим мультфільмом ;
- порівняльний аналіз прочитаної казки та переглянутого мультфільму;
- аудіо казку з самостійним озвучуванням твору учнями, а не диктором;
- тлумачний словничок із словниковими словами та прислів'ями, що характеризують головну думку твору;
- порівняльну схему-таблицю української народної казки «Кривенька качечка» та японської народної казки «Журавлина подяка»;
- щодо забезпечення міжпредметного зв'язку - буклет про особливості та різноманітність качок, користь та шкоду качиних яєць.

Приклади результату учнівських робіт представлені у додатку К (див. дод. К).

Для виконання кожної з ролей учні отримували поетапну інструкцію до виконання завдання. Якщо виникали труднощі, учні зверталися за допомогою. У результаті були розроблені додаткові інструкційні картки для учнів переважно

щодо навичок користування комп'ютерними програмами: «Як зробити скріншот», «Створення буклету». Ці пам'ятки ми додали на сторінках web-квесту для зручності учнів. Під час створення аудіоказки «Кривенька качечка» діти звернулися за допомогою, щоб створити якісний продукт. Після уроків ми вчилися працювати з голосом, з виразністю, чіткістю, тож після кропітких занять вийшов самостійно створений медіа продукт, який учні з радістю презентували на уроці-захисті.

Важливим етапом нашої роботи було оцінювання. Кожного разу учні мали змогу долучитися до оцінки результатів власної групи та інших груп. Цей процес відбувався відповідно до критеріїв, які були визначені на початку роботи над web-квестом. На нашу думку, молодшим школярам досить складно дається об'єктивне оцінювання однокласників, тому ми вважали за необхідне продовжувати таку роботу, щоб формувати такі риси особистості, як чесність та об'єктивність. Критерії оцінювання робіт учнів, що розроблені нами, подані у додатку Л (див. дод. Л).

Web-квест «Про двох бездомних джинів та один нічийний глек» є інтегрованим. На початку роботи учнів зустрічає герой казки, з якою вони познайомляться, дракон Омелько. Він презентує учням завдання та супроводжує протягом виконання завдань web-квесту, дає поради та рекомендації. Учні можуть спробувати себе у таких ролях: психологи, актори, мандрівники, літературознавці, бібліографи. Ролі визначаються за жеребкуванням. Кожна група отримує свій блок завдань. Робота триває два уроки. Перший урок передбачає сприймання та аналіз інформації, здобутої з Інтернет джерел, та виконання завдань за пунктами плану, підготовку до уроку-захисту. У ході роботи відбулось ґрунтовне опрацювання казки під різним кутом зору, цікаво презентована біографія автора та створені такі медіапродукти: буклет із характеристиками героїв, відео із зразковим читанням казки, стіннівка-біографія, коментар-відгук за прочитаною казкою, який учні опублікували на сайті, уявна паперова інформаційна Інтернет сторінка про місто, в якому проживає автор,

також діти презентували знайдені в Інтернеті відеофрагменти та фотокартки з теми (див. дод. К).

Зазвичай робота після створення web-квесту будувалася таким чином: наприкінці уроку діти отримували посилання, з яким, за бажанням, могли лише ознайомитися удома, проте не обов'язково. Виконання web-квесту триває у середньому два уроки, результати роботи учні представляють один перед одним, що дуже подобається їм робити. У ході роботи учні ділилися на групи за інтересами, за бажанням, жеребкуванням чи за пропозицією самого вчителя. Кожен web-квест, що був розроблений нами, має таку структуру: вступ, завдання, вибір ролі (процес роботи), оцінювання, висновки. Інструкції щодо виконання кожного етапу розміщені на веб-сторінках до web-квесту.

Теми були обрані з огляду на оновлені типові програми для загальноосвітніх навчальних закладів з читання та української мови для 2 класу, розроблені під керівництвом О.Я. Савченко та Р.Б. Шияна.

2.4 Аналіз результатів експериментально-дослідного навчання

Провівши експериментальну роботу в 2-Б класі щодо використання на уроках української мови та літератури розробленої системи роботи з формування медіакомпетентності другокласників засобом web-квест, можна з'ясувати ступінь її ефективності, порівнявши результати діагностики учнів 2-Б і 2-А класів. Для здобуття порівняльних даних респондентам пропонувалися завдання, аналогічні до тих, що використовувались на констатувальному етапі.

Для порівняння результатів у контрольному і експериментальному класах контрольні зрізи проводилися одночасно, мета яких полягала: в експериментальному класі – перевірити вплив системи роботи з використання засобу web-квест на формування медіакомпетентності другокласників, а в контрольному – перевірити сформованість медіакомпетентності учнів 2-го класу у процесі навчання за традиційною методикою.

Провівши повторну діагностику рівня сформованості медіакомпетентності молодших школярів, маємо такі результати (див.табл.2.5).

Таблиця 2.5.

Рівень сформованості медіакомпетентності учнів 2-А і 2-Б класів після проведення формувального експерименту

№ п/п	Рівень сформованості медіакомпетентності	2-Б клас (експериментальний)		2-А клас (контрольний)	
		кількість учнів	відсотки	кількість учнів	відсотки
1.	високий	8	29,6%	5	20%
2.	середній	13	48,2%	14	56%
3.	низький	6	22,2%	7	28%

Відобразимо на рис. 2.12. результати проведення контрольного експерименту (див. рис. 2.12).

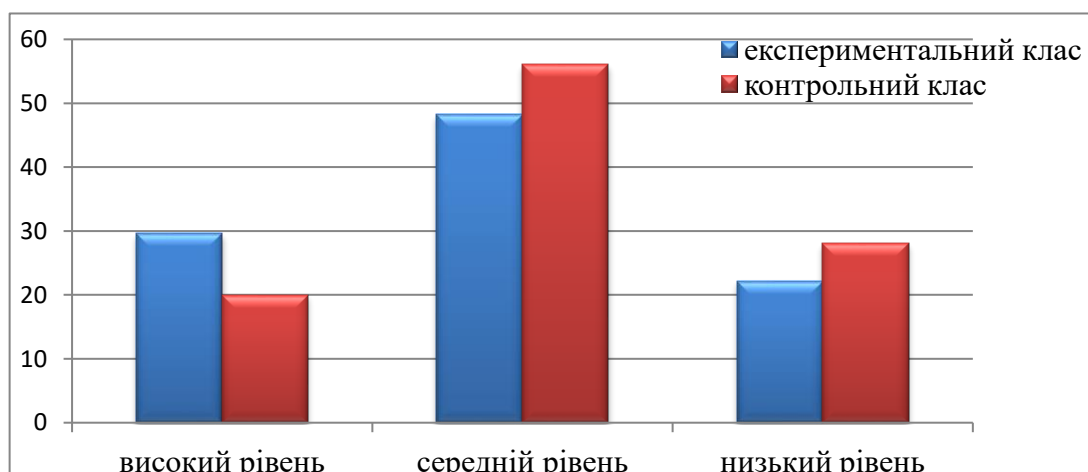

Рис.2.12 Результати проведення контрольного експерименту

Таким чином, порівнюючи результати даних з вихідним рівнем сформованості медіакомпетентності молодших школярів, можна сказати, що в експериментальному 2-Б класі цей показник підвищився після застосування розробленої нами системи роботи з формування медіакомпетентності засобами web-квест. У цьому класі підвищилась кількість дітей з високим рівнем сформованості медіакомпетентності - на 14,8 %, кількість учнів із середнім

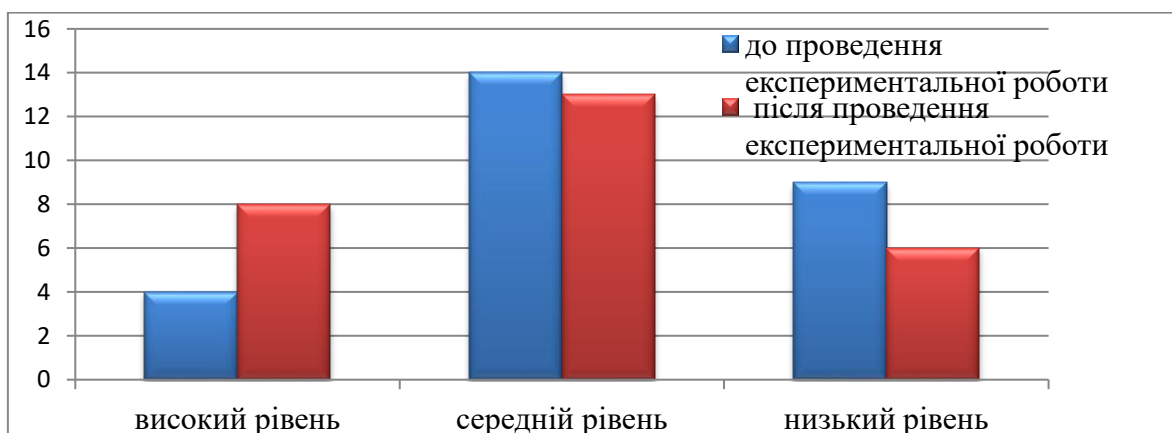
рівнем медіакомпетентності зменшилась на 3,7% і зменшилась кількість учнів з низьким рівнем на 11,1% (див. рис. 2.6).

Таблиця 2.6.

Порівняння результатів у експериментальному класі до початку експериментальної роботи та після

№ п/п	Рівень сформованості медіакомпетентності учнів 2-Б	До проведення експериментальної роботи		Після проведення експериментальної роботи	
		кількість учнів	відсотки	кількість учнів	відсотки
1.	високий	4	14,8%	8	29,6%
2.	середній	14	51,9%	13	48,2%
3.	низький	9	33,3%	6	22,2%

Представимо дані результати на діаграмі 2.13 (див.рис. 2.13).

Дані, отримані у ході контрольного етапу, свідчать про вірогідність гіпотези та ефективність розробленої системи роботи, яка сприяє формуванню медіакомпетентності молодших школярів. Адже у процесі цілеспрямованого використання web-квестів в учнів експериментального класу порівняно з контрольним підвищився рівень сформованості медіакомпетентності з усіх компонентів, які були проаналізовані. Тобто ми отримали результати, які свідчать про ефективність експериментальної роботи.

Отже, система роботи, що передбачає впровадження засобу web-квест, його ключових елементів, може застосовуватись на уроках словесності, адже сприяє поглибленню знань у сфері медіа та мотивації використовувати медіа,

формуванню в учнів умінь аналізувати, інтерпретувати, оцінювати, критично осмислювати медіапродукти.

Висновки до розділу 2

Здійснивши аналіз стану досліджуваної проблеми в практиці шкільного навчання, можна говорити про її актуальність та значущість. Оновлений у 2018-2019 навчальних роках Державний стандарт початкової освіти, типові освітні програми, розроблені під керівництвом О.Я. Савченко та Р.Б. Шияна, ставлять перед Новою українською школою вимоги, які полягають у використанні нових засобів і прийомів на уроках словесності задля формування медіакомпетентності молодших школярів. Аналіз сучасних підручників свідчить про готовність деяких з них підтримувати нововведення, наприклад, зміст комплектів підручників з української мови та читання для 2-го класу, авторами яких є О.Я. Савченко та К.І. Пономарьова, найкраще реалізовує поставлену мету з формування медіакомпетентності на уроках словесності.

Разом з тим проведене анкетування серед учителів м. Кривого Рогу, які працюють за програмами Нової української школи, демонструє іншу сторону досліджуваного питання. Адже вчителі лише володіють теоретичними знаннями із питань медіакомпетентності, проте майже ніхто з опитаних не займається даним питанням практично або лише під час таких навчальних предметів, як «Інформатика» та «Я досліджую світ». Також дана проблема стосується засобу веб-квест. Як показало проведене анкетування, деякі вчителі знають про цей засіб, проте не використовують за відсутності відповідних методичних розробок на відмінну від зарубіжних педагогів-практиків, що використовують даний засіб та одноставно наголошують на його ефективності, адже, на їх думку, веб-квест надає можливості для формування медіакомпетентності молодших школярів.

Аби підтвердити вірогідність висунутої гіпотези, нами було проведено дослідно-експериментальну роботу, що відбувалася у три етапи, кожен з яких мав свою мету та завдання. На констатувальному етапі було виявлено наявний рівень сформованості медіакомпетентності другокласників. У ході проведення первинної діагностики було виявлено, що переважна більшість учнів володіють середнім рівнем медіакомпетентності, майже однаково розподілилися показники учнів, що мають високий та середній рівень. На формувальному етапі була розроблена та апробована система роботи з формування медіакомпетентності засобом web-квест на уроках словесності. Даний етап передбачав розробку і впровадження системи роботи з формування медіакомпетентності, основою якої стала поетапна модель формування медіакомпетентності учнів, що була застосована під час вивчення курсу української мови та читання у 2-гому класі. Останній (контрольний) етап передбачав перевірку рівня сформованості медіакомпетентності молодших школярів після апробованої авторської системи роботи. Результати даного етапу свідчать про ефективність використання засобу web-квест на уроках словесності, адже у ході контрольних зрізів ми отримали такі результати: високий рівень сформованості медіакомпетентності підвищився на 14,8%, кількість учнів із середнім рівнем медіакомпетентності зменшилась на 3,7% і зменшилась кількість учнів з низьким рівнем на 11,1%. Тому можна говорити про розроблену та апробовану нами систему роботи з web-квест як таку, що є ефективною, адже результати її впровадження в експериментальній групі учнів засвідчили позитивну динаміку.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволяє зробити такі висновки:

1. Студіювання наукових праць дослідників дає підстави визначити сутність основних понять дослідження. «Медіакомпетентна особистість» - це особистість, що володіє комплексом знань, умінь, навичок у медіасередовищі, що дають можливість людині використовувати логічні операції (аналізу, оцінки, інтерпретації), критичне мислення та створювати медіаповідомлення у різних формах, починаючи з друкованих джерел, відеозаписів до мережі Інтернет, забезпечують розуміння того, яку роль відіграє медіа у суспільстві.

2. Провідні медіадослідники представляють різні структурні компоненти медіакомпетентності, проте три з них використовує кожен науковець. Тому нами було визначено ці компоненти як базові, а отже як такі, що доречно враховувати при формуванні медіакомпетентності молодших школярів. Серед них особистісно-мотиваційний, діяльнісно-практичний та когнітивний.

3. Формування медіакомпетентності молодших школярів на уроках словесності за допомогою засобу web-квест буде ефективним за таких оптимальних умов: поетапного формування медіакомпетентності молодшого школяра на уроках словесності; організації різноманітних форм роботи, навчальних завдань та вправ; готовності вчителя впроваджувати медіаосвіту в освітній процес; систематичного застосування інноваційного засобу web-квест.

4. Звертаючи увагу на ключові документи освіти України та світу у сфері медіа, можемо прослідкувати їх загальну мету: формування медійної компетентності сучасними засобами. На нашу думку, таким є засіб web-квест, який містить елементи проектної технології та проблемні завдання, що пропонуються учням, використовуючи рольову гру. Обов'язковою умовою для виконання завдань web-квесту є використання у процесі роботи заздалегідь підготовлених вчителем посилань на Інтернет джерела.

5. В аспекті досліджуваної проблеми нами було проведено аналіз державних документів, підручників, що свідчить про необхідність формування медіакомпетентності учнів як важливої проблеми сучасного освітнього процесу.

6. У підручниках реалізуються програмні вимоги, але орієнтація на систематичну роботу з формування медіакомпетентності прослідковується всього у декількох комплектах підручників із 13 рекомендованих Міністерством освіти і науки до використання.

7. На констатувальному етапі для перевірки рівня сформованості базових компонентів медіакомпетентності другокласників (особистісно-мотиваційного, когнітивного та діяльнісно-практичного) було використано розроблений нами методичний інструментарій: анкети «Для чого я використовую комп'ютер чи смартфон?», «Медіазнайко»; карту завдань «Зроби, якщо зможеш». Первинна діагностика показала, що переважна більшість учнів володіють середнім рівнем медіакомпетентності (51,9%) високий рівень продемонстрували 14,8 % учнів та низький рівень виявлено у 33,3% учнів.

8. Метою формувального експерименту була розробка і впровадження системи роботи з формування медіакомпетентності учнів на уроках словесності засобом web-квест, в основу якої покладено компоненти базові компоненти медіакомпетентності. Розробленою нами системою роботи передбачено процес формування медіакомпетентності учнів за такими етапами: особистісно-мотиваційний, когнітивний, діяльнісно-практичний, підсумковий. Особистісно-мотиваційний та когнітивний етапи було визначено підготовчими задля забезпечення учнів основними знаннями, необхідними для ознайомлення та роботи із засобом web-квест.

9. Результати контрольного етапу експерименту показали, що систему роботи з формування медіакомпетентності учнів на уроках словесності засобом web-квест можна вважати ефективною, адже в учнів, що навчалися в експериментальному класі високий рівень сформованості медіакомпетентності підвищився на 14,8%, кількість учнів із середнім рівнем медіакомпетентності зменшилась на 3,7% й відбулось зниження кількості учнів, що мають низький

рівень сформованості медіакомпетентності, на 11,1%. Тому розроблену та апробовану нами систему роботи можна вважати ефективною і рекомендувати для застосування у роботі вчителями початкової школи як таку, що дає позитивну динаміку та кінцевий результат.

10. Виявлений рівень сформованості медіакомпетентності учнів, що навчалися за експериментальною методикою, дає підстави сформулювати висновок про те, що використання засобу web-квест є дійсно ефективним для розвитку медіакомпетентності школярів на уроках словесності у 2 класі, адже кількісні результати, які були одержані у ході експерименту, засвідчили, що рівень сформованості медіакомпетентності підвищився, порівнюючи його з результатами констатувального етапу дослідження та результатами, які були продемонстровані учнями контрольної групи.

11. Отже, вважаємо, що мета нашої магістерської роботи досягнена, завдання, що планувались відповідно до мети, виконано. Отримані результати проведеного дослідження підтверджують вірогідність висунутої гіпотези.

12. Слід зазначити, що кваліфікаційна робота не обмежується представленими аспектами дослідження. На нашу думку, далекосяжним є вивчення процесу формування медіакомпетентності учнів 1-4 класів на уроках словесності засобом web-квест з урахуванням принципу наступності і перспективності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Баліцька І. Веб-квест як засіб створення розвивального середовища у процесі навчання української мови учнів 11 класу [Електронний ресурс] / І. Баліцька // Наукові доробки магістратів Інституту філології. Т. 1. – 2018.- Режим доступу:
<http://masters.kubg.edu.ua/index.php/if/article/view/386/338#.XeZKS4MzYdU>. – Назва з екрана.
2. Баженова Л.М. Медиаобразование школьника (1-4 классы). Пособие для учителя. - М.: Изд-во Российской академии образования, 2004. -55 с.
3. Бондаренко О.А. Система аудиовизуального образования в 5-9 классах общеобразовательной школы: автореф. дис. ... канд. пед. наук / О.А. Бондаренко.- М, 1997.- 295 с.
4. Быховский Я.С. Образовательные веб-квесты [Електронний ресурс] / Я.С. Быховский // Материалы международной конференции «Информационные технологии в образовании. ИТО». – 1999 [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://ito.bitpro.ru/1999>. – Назва з екрана.
5. Варзацька Л. О. Українська мова та читання : підручник для 2 кл. закладів загальн. серед. освіти : у 2 ч. Ч. 1 / Л. О. Варзацька, Т.О. Трохименко. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. — 160 с.
6. Вашуленко М. С. Українська мова та читання: підруч. для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Ч. 1 / М.С. Вашуленко, С.Г.Дубовик. — К. : Видавничий дім «Освіта», 2019. — 144 с.
7. Вашуленко О. В. Українська мова та читання: підруч. для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Ч. 2 / О.В. Вашуленко. — К.: Видавничий дім «Освіта», 2019. — 144 с.
8. Вебер В. Портфолио медиаграмотности / В. Вебер // Информатика и образование. – 2002. – № 1. – С.46-52.
9. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. - К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. – 1440 с.

10. Волошенко О. В. Батьки, діти та медіа: путівник із батьківського посередництва / О. Волошенко, О. Мокрогуз; ред. В.Іванова, О.Волошенко. – К. : ЦВП, АУП, 2017. – 79 с.
11. Вороб'єв Г.О. Веб-квест технології в обученні соціокультурної компетенції: автореф. ... к. пед. наук / Г. О. Вороб'єв. – Пятигорск, 2004. – 220 с.
12. Гапеева О.Л. WEB-QUEST технологія у навчанні студентів за програмою підготовки офіцерів запасу / О.Л.Гапеева //Науковий центр Сухопутних військ Академії Сухопутних військ Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.1 – С. 335 – 340.
13. Гендина Н.И. Информационная грамотность или информационная культура: альтернатива или единство (результаты российских исследований)/ Н.И. Гендина // Школьная библиотека.- 2005. -№ 3.- С.18-24.
14. Гриневич М. С. Медіаосвітні квести / М. С. Гриневич // Вища освіта України. Тем. вип. «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології». – К. : Гнозис.- 2009. – № 3 (дод.1). – С. 153–155.
15. Груцо Е. И. Медиаобразование как фактор развития личности в условиях перехода к информационному обществу [Электронный ресурс] / Е.И.Груцо. – Режим доступу: <http://www.pws-conf.ru/nauchnaya/lss2009/153-smi-mediakultura/7303-mediaobrazovanie-kak-fakt.html>. – Назва з екрана.
16. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Державну національну програму «Освіта (Україна ХХІ століття)» від 3 листопада 1993 року № 896 (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 576 (576 -96 - п від 29.05.96) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/896-93-п> . – Назва з екрана.
17. Загнітко А. П. Великий сучасний англо-український та українсько-англійський словник [Текст] / А. П. Загнітко, І. Г. Данилюк. - Донецьк : БАО.- 2008. - 1008 с.

- 18.Змановская Н.В. Формирование медиа-коммуникативной образованности будущих учителей. Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – Красноярск, 2004. 24 с.
- 19.Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання: словник-госарій / М. Ю. Кадемія, М. М. Козяр, Т. Є. Рак. – Львів : «СПОЛОМ», 2011. – 327 с.
- 20.Кириллова Н. Б. Медиакультура: от модерна к постмодерну / Наталья Кириллова. — М.: Академический Проект, 2006. – 448 с.
- 21.Коваль С. М. Використання технології веб-квест у навчальному процесі / СМ. Коваль // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. пр. / ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, О.Г.РОМАНОВСЬКИЙ. – Харків : НТУ "ХПІ", 2014. – Вип. 38-39 (42-43). – С. 132-142.
- 22.Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція)/ за ред. Л.А. Найдьоновой, М. М. Слюсаревського. – Київ, 2016. – 16 с.
- 23.Концепція середньої загальноосвітньої школи України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://naps.gov.ua/ua/activities/nsko/>. – 26 с. – Назва з екрана.
- 24.Куцуруба В.В., Старостіна Є.О. Формування медіакомпетентності другокласників у контексті освітніх інновацій [Електронний ресурс] / В.В.Куцуруба, Є.О Старостіна // Наукова конференція. –2019. – Режим доступу : <https://vspu.edu.ua/content/hot/rey/doc2/a16.pdf>. – Назва з екрана.
- 25.Маклюэн Г. М. Понимание Медиа: Внешние расширения человека / Г.М. Маклюэн. – М.; Жуковский: «КАНОН-пресс-Ц», «Кучково поле», 2003. – 464 с.
- 26.Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін: Посібник для вчителя /За ред. В. Іванова, О. Волошенюк, О. Мокрогуза – К.: Центр вільної преси, Академія української преси, 2016. — 201 с.
- 27.Медіаграмотність: Підручник для вчителів / Сінді Шейбе, Фейз Рогоу / Перекл. з англ. С. Дьома; за загал. ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк. — К.: Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2017. — 319 с.

28. Медіаграмотність та критичне мислення в початковій школі: посібник для вчителя / Бакка Т., Голощапова В., Дегтярьова Г., Євтушенко Р., Іванова І., Крамаровська С., Мелещенко Т, Шкребець О. / За редакцією Волошенюк О., Дегтярьової Г., Іванова В. – К. : ЦВП, АУП, 2017 – 196 с.
29. Медіаграмотність у початковій школі: посібник для вчителя / Волошенюк О.В, Ганик О. В., Голощапова В. В, Дегтярьова Г.А, Іванова І.Б., Кожанова А. Ю., Пиза Г. Ю., Шкребець О. О, Янкович О.І. / За редакцією Волошенюк О.В., Іванова В. Ф. – Київ : ЦВП, АУП, 2018 — 234 с.
30. Медіакомпетентність – вміння для життя сучасної людини [Електронний ресурс] // Сучасний погляд. – Харків: Видавнича група «Основа», 2017. – № 4–5 [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://journal.osnova.com.ua/download/3-476-61664.pdf>. – Назва з екрана.
31. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О.В.Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. — Київ: Центр вільної преси, 2012. — 352 с.
32. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд/ Іванов В., Волошенюк О., Кульчинська Л., Іванова Т., Мірошніченко Ю. – 2-ге вид., стер. – К.: АУП, ЦВП, 2012. – 58 с.
33. Медиаобразование и медиакомпетентность: слово экспертам / Под ред. А.В.Федорова. Таганрог: Изд-во Таганрог. гос. педаг. ин-та, 2009. 232 с.
34. Наумчук В.І. Українська мова та читання: підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / Наумчук В. І., Наумчук М. М., Коник Н. Я. – Частина 1. — Тернопіль: Астон, 2019. — 144 с.
35. Наумчук В. І. Українська мова та читання: підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) / Наумчук В. І., Наумчук М. М., Коник Н. Я. – . Частина 2. — Тернопіль: Астон, 2019. — 144 с.
36. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті - К: «Шкільний світ», 2001 . - 16 с.

37. Нова грамотність у цифровому столітті // Матеріали обласної науково-практичної інтернет-конференції / Автор-упорядник Ю. М. Зоря. – Черкаси: ЧОШОПП, 2016. – 107 с.
38. Нова інформаційна ситуація та тенденції альтернативного розвитку ЗМК в Україні: Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених / за заг. ред. канд. філос. наук, доц. Л.В. Квасюк. – Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2010. – 280 с.
39. Остапенко Г. С. Українська мова та читання: підруч. для 2 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х част.). Ч. 1 / Г. С. Остапенко. — К. : Світич, 2019. — 128 с.
40. Остапенко Г. С. Українська мова та читання: підруч. для 2 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х част.). Ч. 2 / Г. С. Остапенко. — К. : Світич, 2019. — 128 с.
41. Осюхіна М. О. Медіа- та інформаційна грамотність як складова сучасних інформаційно-комунікаційних обмінів : дис. д-ра філос. наук / М.О. Осюхіна. – Дніпро, 2018. – 319 с.
42. Практична медіаграмотність для бібліотек / Власюк О.В, Потапова В.І., Срібна І. / За редакцією Волошенюк О. В., Іванова В.Ф. — Київ : АУП, ЦВП, 2019. — 61 с.
43. Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи: зб. наук. праць.. – Київ: Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2018. – 244 с.
44. Практична медіаосвіта: авторські уроки. Збірка / Ред.- упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. – Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2013. – 447 с.
45. Поличко Г.А. Межпредметные связи литературного курса и факультатива по основам киноискусства как средство эстетического развития старшеклассников: автореф. дис. ... канд. пед. наук/ Г.Полічко. -М, 1987.-19 с.

46. Пометун О.І. Теорія та практика послідовної реалізації компетентісного підходу в досвіді зарубіжних країн // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В. Овчарук. – К.: "К.І.С.", 2004.- С.8.
47. Понимание медиа: Основы медиаграмотности. Учебное пособие для преподавателей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://docplayer.ru/81849813-Ponimanie-media-osnovy-mediagramotnosti-uchebnoe-posobie-dlya-prepodavateley.html>. – Назва з екрана.
48. Сапун Г. Українська мова та читання: підруч. для 2 кл. закл. загал. середн. освіти. У 2ч. Ч.1/ Г.Сапун, О.Придаток.- Тернопіль: Підручники і посібники, 2019.- 112с.
49. Сапун Г. Українська мова та читання: підруч. для 2 кл. закл. загал. середн. освіти. У 2 ч. Ч.2 / Г.Сапун, О.Придаток. - Тернопіль : Підручники і посібники, 2019.- 112с.
50. Сокол І. М. Веб-квест як інноваційний метод формування творчої особистості / І. М. Сокол // Освіта та розвиток обдарованої особистості. - 2013. - № 2. - С. 28-30.
51. Сучасний простір медіаграмотності та перспективи його розвитку: зб. наук. праць.. – Київ. : Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2019. – 435 с.
52. Сысоев П. В. Использование современных учебных Интернет-ресурсов в обучении иностранному языку и культуре/ П. В. Сысоев, М.Н. Евстигнеев // Язык и культура, 2008.-№ 2.-С. 100-110.
53. Сходінки до медіаграмотності: Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2 – 4 класів із навчанням українською мовою, а також російською та іншими мовами національних меншин / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України, Інститут педагогічної освіти та освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України, Академія української преси. – Київ: АУП, ЦВП, 2014. – 28 с.

- 54.Телішевська С. Веб-квест як засіб організації проектної та дослідницької діяльності учнів на уроках словесності / С.Телішевська// Вивчаємо українську мову та літературу.-2012.- №26.- С.8-10.
- 55.Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти:1-2 та 3-4 класи. – К.: Видавництво «Світоч», 2019.- 336 с.
- 56.Типова освітня програма, розроблена під керівництвом О.Я. Савченко 1-2 класи від 8 жовтня 2019 року / Міністерство освіти і науки України. – Офіц. вид. – Київ: КабМін України, 2019. – 123 с.
- 57.Тришина С.В. Информационная компетентность как педагогическая категория [Электронный ресурс]/ С В . Тришина// Интернет-журнал «Эйдос». - 2005. - Режим доступа:- http://www.eidos.ru/journal/2005/0910-1_1.htm.- Заглавие с экрана.
- 58.Українська мова та читання 2 клас (у 2-х частинах) (авт. Пономарьова К.І.) 1ч. – К:Оріон.-2019.-148с.
- 59.Українська мова та читання 2 клас (у 2-х частинах) (авт. Савченко О. Я.) 2ч. – 2019-148с.
- 60.Федоров О.В. Медиакомпетентность личности: от терминологии к показателям/ О.В. Федоров // Инновации в образовании.-2007. -№10. - С.75-108.
- 61.Федоров О.В. Медиаобразование в зарубежных странах / А.В.Фёдоров. – Таганрог: Изд-во Кучма, 2003. – 238 с.
- 62.Федоров О.В. Развитие медиакомпетентности и критического мышления студентов педагогического вуза / А.В. Федоров. – М.: Изд-во МОО ВПП ЮНЕСКО "Информация для всех", 2007. – 616 с.
- 63.Федоров О.В. Медиаобразование и медиаграмотность. Таганрог: Изд-во Кучма, 2004. -340 с.
- 64.Федоров О.В. Словарь терминов по медиаобразованию, медиапедагогике, медиаграмотности, медиакомпетентности. – М.: МОО «Информация для всех», 2014.-64 с.

65. Формирование медиакомпетенции младших школьников на уроках русского языка [Текст]: монография / Е. Ю. Никитина, А. А. Милютин. – М: Изд-во «Перо», 2015. – 202 с.
66. Хилько Н.Ф. Роль аудиовизуальной культуры в творческом самоосуществлении личности. – Омск: Изд-во Сибирского филиала Российского ин-та культурологии, 2001.-446 с.
67. Хлызова Н. Ю. Медиаобразование и медиакомпетентность в эпоху информационного общества / Н. Ю. Хлызова // Вестник Томского государственного университета. - 2011. -№ 342. -С. 188-191.
68. Чипурко В. П. Українська мова та читання: підручник для 2 кл. закладів загальн. серед. освіти : у 2 ч. Ч. 2 / В. П. Чипурко. — Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2019. — 160 с.
69. Чельшева И.В. Развитие медиакомпетентности: работа со студентами и преподавателями вузов / Чельшева И.В., Мuryюкина Е.В; под ред. И.В.Чельшевой.- Таганрог: Изд-во Таганрог. ин-та имени А.П.Чехова, 2014.- 226 с.
70. Чельшева И.В. Медиаобразование для родителей: освоение семейной медиаграмотности/ И.В. Чельшева //Научно-популярное издание. Таганрог: Изд-во ГТИ ЮФУ, 2008.-184 с.
71. Як можна протидіяти «фейковим новинам»? : Аналіз. – Київ: Фонд Фрідріха Науманна за Свободу, Академія української преси, 2019.- 32 с.
72. 10 mediawijsheid competenties [Електронний ресурс] / Officiële Nederlands netwerk voor mediawijsheid– Електрон. дані. – Nederland : Nederlands netwerk voor mediawijsheid, 2012. – Режим доступу: https://cdn.mediawijzer.net/wpcontent/uploads/sites/6/2013/07/Competenties_Model_.pdf.– Назва з екрана.
73. Baacke D. Medienkompetenz –Begrifflichkeit und sozialer Wandel. In A. v. Rein (Eds.), Medienkompetenz als Schlüsselbegriff. Bad Heilbrunn: Klinkhardt. – 1996. – P. 122-124.

74. Buckingham D. Media education: Literacy, learning, and contemporary culture. Cambridge, UK: Polity, 2003. -232 p.
75. Dodge B. Some Thoughts About WebQuests [Электронный ресурс] / В. Dodge // Режим доступа: <https://www.hillsdaleschools.com/Page/157>. – Назва з екрана.
76. Dodge B. Creating WebQuests [Электронный ресурс] / В. Dodge, 1999. - Режим доступа: <http://web-quests.org/>. – Назва з екрана.
77. European Parliament resolution of 16 December 2008 on media literacy in a digital world, 2008 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getdoc.do?pubref=-//ep//text+ta+p6-ta-2008-0598+0+doc+xml+v0//en>. – Назва з екрана.
78. Handbook of Research on Didactic Strategies and Technologies for Education/ E.Favaron, E. Pacetti, J.Bishop, L. Guerra .- USA: Publishing Hershey, 2012.- 824 p.
79. Kubey R. Media Literacy in the Information Age / R. Kubey. –New Brunswick (U.S.A.) and London (U.K.), 1997. – 484 s.
80. March T. Criteria for Assessing Best Web-квестс [Электронный ресурс] / Т. March. // Режим доступа: <http://www.bestweb-квестс.com/bwq/matrix.asp>. – Назва з екрана.
81. Masterman L. Teaching the media / L. Masterman.-London: Comedia,1985.- 341 p.
82. Potter W. J. Introduction to Media Literacy / James Potter. – 1st edition.- University of California, Santa Barbara, USA, 2015.- 296 p.
83. Potter W. J. Media Literacy / James Potter. – 6 th edition.- University of California, Santa Barbara, USA, 2013.-544 p.
84. Potter W.J. Media Literacy / W. Potter. – Thousand Oaks–London: Sage Publication, 2001. – 423 p.
85. Potter W. James Theory of media literacy: a cognitive approach / W. James Potter.- Calif: Sage Publications, 2004.-307 p.
86. Raffai M. Az informatika fél évszázada/ Magdolna Raffai .- Springer Hungarica, Gyomaendrőd, Gyomai, Kner,1997.-421 p.

- 87.Recommendation of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe,
[Электронный ресурс]. - Режим доступа:
<https://www.mediamanual.at/en/media.php>. – Назва з екрана.
- 88.Sayers R. Principles of awareness-raising: Information literacy, a case study.
Bangkok: UNESCO Bangkok, 2006.- 124 p.
- 89.Tyner K. Literacy in a digital world: Teaching and learning in the age of
information. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum,1998.-291 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

Анкета для вчителя

1. Що таке «медіакомпетентність»?
2. Чи працюєте ви над формуванням медіакомпетентності на уроках? Якщо так, на яких саме?
3. Чи чули ви про засіб «web-квест»? Якщо так, що саме знаєте з даного питання.
4. Чи використовуєте ви даний засіб у своїй роботі?
5. Чи використовуєте інші прийоми, методи з розвитку медіакомпетентності? Якщо так, які саме?
6. Які завдання для формування медіакомпетентності використовуєте?

Зразки відповідей вчителів

Анкета для вчителя	Анкета для вчителя
<p>1. Що таке «медіакомпетентність»? Це сукупність знань, умінь здібностей особистості, що оприлюднює відбору, критичного аналізу оцінку.</p>	<p>1. Що таке «медіакомпетентність»? Результат медіаосвіти, де використовуються засоби інформації, для вирішення певної проблеми чи питання</p>
<p>2. Чи працюєте ви над формуванням медіакомпетентності на уроках? Якщо так, на яких саме? На уроках української мови мистецтва, природознавства. Як у одній з них на уроках англійської мови</p>	<p>2. Чи працюєте ви над формуванням медіакомпетентності на уроках? Якщо так, на яких саме? Ні, не використовую</p>
<p>3. Чи чули ви про засіб «вебквест»? Якщо так, що саме знаєте з даного питання. Вебквест - використання засобів медіа для знаходження рішення на питання</p>	<p>3. Чи чули ви про засіб «вебквест»? Якщо так, що саме знаєте з даного питання. Вебквест - використання засобів медіа для знаходження рішення не питання</p>
<p>4. Чи використовуєте ви даний засіб у своїй роботі? Не використовую</p>	<p>4. Чи використовуєте ви даний засіб у своїй роботі? Ні, не використовую</p>
<p>5. Чи використовуєте інші прийоми, методи з розвитку медіакомпетентності? Якщо так, які саме? Ні не використовую</p>	<p>5. Чи використовуєте інші прийоми, методи з розвитку медіакомпетентності? Якщо так, які саме? Ні, не використовую</p>
<p>6. Які завдання для формування медіакомпетентності використовуєте? Завдання, наприклад на творчий розвиток проблем різного характеру, вирішення спірних питань, ігрові журналистські та кокетрукторські завдання з використанням інтернету як основного джерела інформації</p>	<p>6. Які завдання для формування медіакомпетентності використовуєте? Знаходження інформації не завданні вдало не коментарі</p>

Анкета для вчителя

7. Що таке «медіакомпетентність»? медіакомпетентність - це сукупність знань, здібностей особистості, здатність, що виражається в добути інформації, критично її аналізувати, використати в потрібній ситуації.
8. Чи працюєте ви над формуванням медіакомпетентності на уроках? Якщо так, на яких саме? На уроках української та англійської мов, мистецтва, природознавства. Я у світі.
9. Чи чули ви про засіб «вебквест»? Якщо так, що саме знаєте з даного питання. Вебквест - проблемне завдання, для використання якого використовується інформаційні ресурси Інтернету.
10. Чи використовуєте ви даний засіб у своїй роботі? Як не використовувала.
11. Чи використовуєте інші прийоми, методи з розвитку медіакомпетентності? Якщо так, які саме? Робота з електронними посібниками Інтернет-ресурсами, пошуковими мережами, електронними бібліотеками, джерелами масової інформації.
12. Які завдання для формування медіакомпетентності використовуєте? Завдання, націлені на творчий розв'язок проблем різного характеру, вирішення спірних питань, глибокі дослідження та конструювання завдань з використанням Інтернету як основного джерела інформації.

Анкета для вчителя

1. Що таке «медіакомпетентність»? компетентність, що необхідна для життя у сучасній інформаційній довічній суспільстві.
2. Чи працюєте ви над формуванням медіакомпетентності на уроках? Якщо так, на яких саме? так. Українська мова та читання, інформатика.
3. Чи чули ви про засіб «вебквест»? Якщо так, що саме знаєте з даного питання. так.
4. Чи використовуєте ви даний засіб у своїй роботі? так.
5. Чи використовуєте інші прийоми, методи з розвитку медіакомпетентності? Якщо так, які саме? так, робота з мобільними додатками.
6. Які завдання для формування медіакомпетентності використовуєте? прочитай та дай відповідь за алгоритмом; створи SMS-повідомлення.

Анкета для вчителя

1. Що таке «медіакомпетентність»? це компетентність, що пов'язана із сучасними технологіями, володіння комп'ютером, телефоном.
2. Чи працюєте ви над формуванням медіакомпетентності на уроках? Якщо так, на яких саме? так, ЯІІ, інформатика.
3. Чи чули ви про засіб «вебквест»? Якщо так, що саме знаєте з даного питання. ні, не чула.
4. Чи використовуєте ви даний засіб у своїй роботі? ні.
5. Чи використовуєте інші прийоми, методи з розвитку медіакомпетентності? Якщо так, які саме? так, перегляд відео, слухання.
6. Які завдання для формування медіакомпетентності використовуєте? ні, використовую.

Анкета для вчителя

1. Що таке «медіакомпетентність»? це вміння володіти комп'ютером, планшетом, телефоном.
2. Чи працюєте ви над формуванням медіакомпетентності на уроках? Якщо так, на яких саме? так, працюю.
3. Чи чули ви про засіб «вебквест»? Якщо так, що саме знаєте з даного питання. так, проте мені ще нікого не скадали, мені те, що чого використовують на уроках.
4. Чи використовуєте ви даний засіб у своїй роботі? використовую.
5. Чи використовуєте інші прийоми, методи з розвитку медіакомпетентності? Якщо так, які саме? використовую.
6. Які завдання для формування медіакомпетентності використовуєте? аналіз фотографій, перегляд відео, прослуховування нових пісень.

Додаток Б

Приклад анкети «Що я робив учора»

Анкета «Що ти робив учора?»

Дайте відповідь на запитання, чим ти займався (займалася) учора після школи, у свій вільний час?

1. _____
2. _____
3. _____

Відповіді учнів на питання анкети «Що я робив учора?»

<p><i>Васильська Валерія</i></p> <p style="text-align: center;">Анкета «Що ти робив учора?»</p> <p>Дайте відповідь на запитання, чим ти займався (займалася) учора після школи, у свій вільний час?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Я бавилася футболу су я стала 2. дала уроки дідуськи и 3. у бабушки стала кося шити 4. мам бачила сестру бачила 5. у дідуськи жила дідуськи свята 	<p><i>Вікторія</i></p> <p style="text-align: center;">Анкета «Що ти робив учора?»</p> <p>Дайте відповідь на запитання, чим ти займався (займалася) учора після школи, у свій вільний час?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Я займався ходив на денноходне 2. Ходив в басейн. 3. Ходив в до репетитора. 4. Сімотрер телевізор. 5. Приймав лікарства.
<p><i>Станіславчук Іван</i></p> <p style="text-align: center;">Анкета «Що ти робив учора?»</p> <p>Дайте відповідь на запитання, чим ти займався (займалася) учора після школи, у свій вільний час?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. шити на машинці. 2. шити в лека. 3. катався на конусей. 4. читав и писав. 5. и шити в телефоні. 	<p style="text-align: right;"><i>Іва</i></p> <p style="text-align: center;">Анкета «Що ти робив учора?»</p> <p>Дайте відповідь на запитання, чим ти займався (займалася) учора після школи, у свій вільний час?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. дала уроки на машинці 2. Я читав книжку и сива ^{тема} кни 3. кушав и курився и ^{и на} на ^{мат} мат 4. и пошисна насад савбравце 5. _____

Діа

Анкета «Що ти робив учора?»

Дайте відповідь на запитання, чим ти займався (займалася) учора школи, у свій вільний час?

1. делал уроки
2. играл с братом
3. сидел с телевизором
4. кушал
5. _____

Маша

Анкета «Що ти робив учора?»

Дайте відповідь на запитання, чим ти займався (займалася) школи, у свій вільний час?

1. Рисувала, читала, слотрела
2. телевизор емо играла
3. _____
4. _____
5. _____

Альса

Анкета «Що ти робив учора?»

Дайте відповідь на запитання, чим ти займався (займалася) уч школи, у свій вільний час?

1. делала уроки на матнику.
2. слотрела телевизор.
3. играла на уйбе.
4. играла в планшет.
5. _____

Котлер

Анкета «Що ти робив учора?»

Дайте відповідь на запитання, чим ти займався (займалася) уч школи, у свій вільний час?

1. Я была у бабушки.
2. я рисовала, делала уроки, играла сестра
3. я делала подделки.
4. слотрела телевизор, убирала.
5. _____

Василиска Родриге

Анкета «Що ти робив учора?»

Дайте відповідь на запитання, чим ти займався (займалася) уч школи, у свій вільний час?

1. я брала футбол су я била
2. делаю уроки дедушки и
3. у бабушки стала котя и дедушки
4. сам делала салат била
5. у дедушки жила дедушки сестра

Віва Данила

Анкета «Що ти робив учора?»

Дайте відповідь на запитання, чим ти займався (займалася) уч школи, у свій вільний час?

1. Х я займався ходив на дитячий садок
2. Ходил в бассейн.
3. Ходил в до репетитора.
4. слотрел телевизор.
5. Починала лекарства.

Станиславчук Роман

Анкета «Що ти робив учора?»

Дайте відповідь на запитання, чим ти займався (займалася) уч школи, у свій вільний час?

1. сидел на пиджотке.
2. сидел в лека.
3. катався на калусей.
4. читал и писал.
5. и сидел в телефоне.

Лиза

Анкета «Що ти робив учора?»

Дайте відповідь на запитання, чим ти займався (займалася) учора школи, у свій вільний час?

1. делал уроки на матнику
2. я читал книгу и слотрел ^{фильм}
3. кушал и игрался и на ^{и на} ~~мат~~ ^{мат}
4. и посидел на кол сабвраще
5. _____

Додаток В

Опитувальник «Для чого я використовую комп'ютер чи смартфон?»

Підпиши кожен малюнок цифрою від 1 до 10. 1-що роблю з комп'ютером найчастіше, 10-майже ніколи не роблю.

Вивчати роботу комп'ютера, програм

Відкривати цікаві додаткові знання, з тем, що вивчаю у школі

Робити домашнє завдання

Слухати музику

Грати в ігри

Дивитися мультфільми, кіно

Працювати для виконання проектних шкільних завдань

Спілкуватися в мережі онлайн

Навчатися майструвати, малювати, танцювати..

Читати сучасну художню літературу (книжки)

Зразки відповідей учнів на питання анкети «Для чого я використовую комп'ютер чи смартфон?»

«Для чого я використовую комп'ютер чи смартфон?»
 Підпиши кожен малюнок цифрою від 1 до 10. 1-що роблю з комп'ютером найчастіше, 10- майже ніколи не роблю.

Вивчати роботу комп'ютера, програм 1	Відкривати цікаві додаткові знання, з тем, що вивчаю у школі 1	Робити домашні завдання 1
Слухати музику 4	Грати в ігри 1	Дивитися мультфільми, кіно 1
Працювати для виконання проектних шкільних завдань 1	Спілкуватися в мережі онлайн 1	Навчатися майструвати, малювати, танцювати.. 1
Читати сучасну художню літературу (книжки) 1		

«Для чого я використовую комп'ютер чи смартфон?»
 Підпиши кожен малюнок цифрою від 1 до 10. 1-що роблю з комп'ютером найчастіше, 10- майже ніколи не роблю.

Вивчати роботу комп'ютера, програм 3	Відкривати цікаві додаткові знання, з тем, що вивчаю у школі 5	Робити домашні завдання 7
Слухати музику 9	Грати в ігри 10	Дивитися мультфільми, кіно 10
Працювати для виконання проектних шкільних завдань 7	Спілкуватися в мережі онлайн 1	Навчатися майструвати, малювати, танцювати.. 10
Читати сучасну художню літературу (книжки) 1		

«Для чого я використовую комп'ютер чи смартфон?»
 Підпиши кожен малюнок цифрою від 1 до 10. 1-що роблю з комп'ютером найчастіше, 10- майже ніколи не роблю.

Вивчати роботу комп'ютера, програм 2	Відкривати цікаві додаткові знання, з тем, що вивчаю у школі 3	Робити домашні завдання 1
Слухати музику 7	Грати в ігри 5	Дивитися мультфільми, кіно 7
Працювати для виконання проектних шкільних завдань 1	Спілкуватися в мережі онлайн 2	Навчатися майструвати, малювати, танцювати.. 2
Читати сучасну художню літературу (книжки) 7		

«Для чого я використовую комп'ютер чи смартфон?»
 Підпиши кожен малюнок цифрою від 1 до 10. 1-що роблю з комп'ютером найчастіше, 10- майже ніколи не роблю.

Вивчати роботу комп'ютера, програм 3	Відкривати цікаві додаткові знання, з тем, що вивчаю у школі 3	Робити домашні завдання 1
Слухати музику 5	Грати в ігри 4	Дивитися мультфільми, кіно 7
Працювати для виконання проектних шкільних завдань 7	Спілкуватися в мережі онлайн 6	Навчатися майструвати, малювати, танцювати.. 7
Читати сучасну художню літературу (книжки) 5		

«Для чого я використовую комп'ютер чи смартфон?»

Підпиши кожен малюнок цифрою від 1 до 10. 1-що роблю з комп'ютером найчастіше, 10- майже ніколи не роблю.

 Вивчати роботу комп'ютера, програм 5	 Відкривати цікаві додаткові знання, з тем, що вивчаю у школі 6	 Робити домашнє завдання 8
 Слухати музику 10	 Грати в ігри 2	 Дивитися мультфільми, кіно 7
 Працювати для виконання проектних шкільних завдань 7	 Спілкуватися в мережі онлайн 3	 Навчатися майструвати, малювати, танцювати. 9
 Читати сучасну художню літературу (книжки) 4		

«Для чого я використовую комп'ютер чи смартфон?»

Підпиши кожен малюнок цифрою від 1 до 10. 1-що роблю з комп'ютером найчастіше, 10- майже ніколи не роблю.

 Вивчати роботу комп'ютера, програм 3	 Відкривати цікаві додаткові знання, з тем, що вивчаю у школі 4	 Робити домашнє завдання 1
 Слухати музику 4	 Грати в ігри 5	 Дивитися мультфільми, кіно 4
 Працювати для виконання проектних шкільних завдань 7	 Спілкуватися в мережі онлайн 4	 Навчатися майструвати, малювати, танцювати. 7
 Читати сучасну художню літературу (книжки) 7		

«Для чого я використовую комп'ютер чи смартфон?»

Підпиши кожен малюнок цифрою від 1 до 10. 1-що роблю з комп'ютером найчастіше, 10- майже ніколи не роблю.

 Вивчати роботу комп'ютера, програм 2	 Відкривати цікаві додаткові знання, з тем, що вивчаю у школі 4	 Робити домашнє завдання 7
 Слухати музику 7	 Грати в ігри 10	 Дивитися мультфільми, кіно 1
 Працювати для виконання проектних шкільних завдань 2	 Спілкуватися в мережі онлайн 7	 Навчатися майструвати, малювати, танцювати. 3
 Читати сучасну художню літературу (книжки) 7		

«Для чого я використовую комп'ютер чи смартфон?»

Підпиши кожен малюнок цифрою від 1 до 10. 1-що роблю з комп'ютером найчастіше, 10- майже ніколи не роблю.

 Вивчати роботу комп'ютера, програм 2	 Відкривати цікаві додаткові знання, з тем, що вивчаю у школі 3	 Робити домашнє завдання 1
 Слухати музику 10	 Грати в ігри 10	 Дивитися мультфільми, кіно 7
 Працювати для виконання проектних шкільних завдань 7	 Спілкуватися в мережі онлайн 7	 Навчатися майструвати, малювати, танцювати. 9
 Читати сучасну художню літературу (книжки) 7		

Додаток Г

Опитувальник «Медіазнайко»

Опитувальник «Медіазнайко»

1. На які основні питання має відповідати будь-яка новина? _____
2. Що таке медіа? _____
3. Розташуйте у порядку виникнення від (1-8), де 1 – найдавніший медіазасіб, 10-найсучасніший.

Телефон

малюнки на скелях

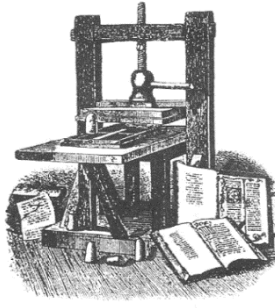
кіно

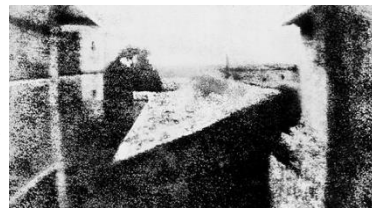
мережа Інтернет

Папір

друкарський станок

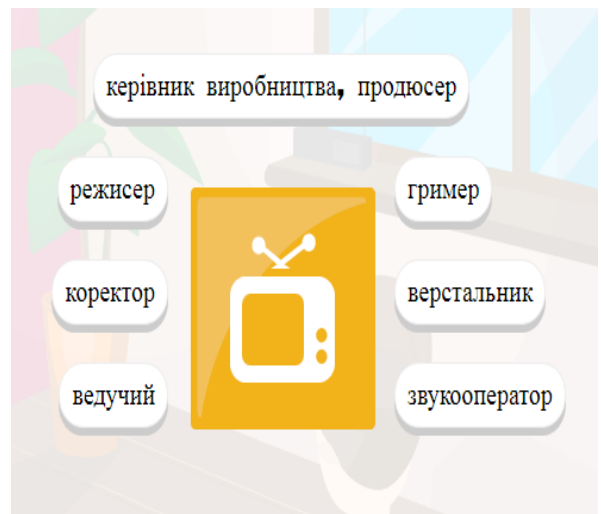
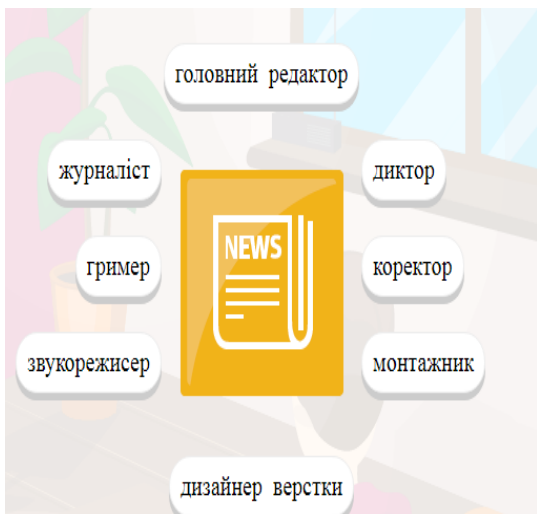

перша фотографія

мобільний

4. Перша українська газета мала назву? Підкресли. «Зоря Галицька», «Відомості», «Рідний край»
5. Хто працює в газеті?
6. Хто працює на телебаченні?

7. Що таке фейк? _____
8. Наведіть приклади медіа. _____

Зразки відповідей учнів на питання анкети «Медіазнайко»

Опитувальник «Медіазнайко»

1. На які основні питання має відповідати будь-яка новина? На всі

2. Що таке медіа? інформаційні джерела

3. Розташуйте у порядку виникнення від (1-8), де 1 – найдавніший медіазасіб, 10-найсучасніший.

Телефон 8 малюнки на скелесах 2 кіно 3 мережа Інтернет 10

Папір 9 друкарський станок 7 перша фотографія 4 мобільний 10

4. Перша українська газета мала назву? Підкресли. «Зоря Галицька», «Відомості», «Рідний край»

5. Хто працює в газеті? головний редактор журналіст диктор редактор травнер коректор монтажник дизайнер верстки

6. Хто працює на телебаченні? режисер травнер коректор верстальник вдучай звукоредактор

7. Що таке фейк? не правда

8. Наведіть приклади медіа. журнали

Опитувальник «Медіазнайко»

1. На які основні питання має відповідати будь-яка новина? на всі

2. Що таке медіа? інформаційні джерела

3. Розташуйте у порядку виникнення від (1-8), де 1 – найдавніший медіазасіб, 10-найсучасніший.

Телефон 3 малюнки на скелесах 1 кіно 5 мережа Інтернет 10

Папір 3 друкарський станок 4 перша фотографія 2 мобільний 10

4. Перша українська газета мала назву? Підкресли. «Зоря Галицька», «Відомості», «Рідний край»

5. Хто працює в газеті? головний редактор журналіст диктор редактор травнер коректор монтажник дизайнер верстки

6. Хто працює на телебаченні? режисер травнер коректор верстальник вдучай звукоредактор

7. Що таке фейк? не перевірена інформація

8. Наведіть приклади медіа. відео

Опитувальник «Медіазнайко»

1. На які основні питання має відповідати будь-яка новина? Все на всі

2. Що таке медіа? інформаційні джерела

3. Розташуйте у порядку виникнення від (1-8), де 1 – найдавніший медіазасіб, 10-найсучасніший.

Телефон 2 малюнки на скелесах 1 кіно 6 мережа Інтернет 10

Папір 1 друкарський станок 3 перша фотографія 9 мобільний 10

4. Перша українська газета мала назву? Підкресли. «Зоря Галицька», «Відомості», «Рідний край»

5. Хто працює в газеті? головний редактор журналіст диктор редактор травнер коректор монтажник дизайнер верстки

6. Хто працює на телебаченні? режисер травнер коректор верстальник вдучай звукоредактор

7. Що таке фейк? не правда

8. Наведіть приклади медіа.

Опитувальник «Медіазнайко»

1. На які основні питання має відповідати будь-яка новина? Все на всі

2. Що таке медіа? інформаційні джерела

3. Розташуйте у порядку виникнення від (1-8), де 1 – найдавніший медіазасіб, 10-найсучасніший.

Телефон 2 малюнки на скелесах 1 кіно 6 мережа Інтернет 10

Папір 1 друкарський станок 5 перша фотографія 9 мобільний 10

4. Перша українська газета мала назву? Підкресли. «Зоря Галицька», «Відомості», «Рідний край»

5. Хто працює в газеті? головний редактор журналіст диктор редактор травнер коректор монтажник дизайнер верстки

6. Хто працює на телебаченні? режисер травнер коректор верстальник вдучай звукоредактор

7. Що таке фейк? брехня

8. Наведіть приклади медіа. книжки, компютер

Опитувальник «Медіазнайко»

1. На які основні питання має відповідати будь-яка новина? На все

2. Що таке медіа? інформаційні джерела

3. Розташуйте у порядку зменшення від (1-8), де 1 – найдавніший медіазасіб, 10-найсучасніший.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Телефон 2 1 малюнки на скелеті 4 кіно 6 10 мережа Інтернет

Папір 1 3 друкарський станок 5 перша фотографія 9 мобільний 7

4. Перша українська газета мала назву? Підкресли: «Зоря Галицька», «Відомості», «Рідний край»

5. Хто працює в газеті? 6. Хто працює на телебаченні?

головний редактор ✓	керівник виробництва, продюсер ✓
журналіст ✓	режисер ✓
директор	твітер ✓
твітер	коректор ✓
аудіоредактор	верстальник
дизайнер верстки ✓	всучай ✓
	аудіооператор ✓

7. Що таке фейк? не правда

8. Наведіть приклади медіа.

Опитувальник «Медіазнайко»

1. На які основні питання має відповідати будь-яка новина? всі

2. Що таке медіа? телебачення

3. Розташуйте у порядку зменшення від (1-8), де 1 – найдавніший медіазасіб, 10-найсучасніший.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Телефон 2 малюнки на скелеті 4 кіно 6 мережа Інтернет 10

Папір 1 друкарський станок 3 перша фотографія 4 мобільний 10

4. Перша українська газета мала назву? Підкресли: «Зоря Галицька», «Відомості», «Рідний край»

5. Хто працює в газеті? 6. Хто працює на телебаченні?

головний редактор ✓	керівник виробництва, продюсер ✓
журналіст ✓	режисер ✓
директор	твітер ✓
твітер	коректор ✓
аудіоредактор	верстальник
дизайнер верстки ✓	всучай ✓
	аудіооператор ✓

7. Що таке фейк? це не справжнє

8. Наведіть приклади медіа. комп'ютер

Опитувальник «Медіазнайко»

1. На які основні питання має відповідати будь-яка новина? на всі

2. Що таке медіа? інформаційні джерела

3. Розташуйте у порядку зменшення від (1-8), де 1 – найдавніший медіазасіб, 10-найсучасніший.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Телефон 2 1 малюнки на скелеті 4 кіно 6 10 мережа Інтернет

Папір 1 3 друкарський станок 5 перша фотографія 9 мобільний 7

4. Перша українська газета мала назву? Підкресли: «Зоря Галицька», «Відомості», «Рідний край»

5. Хто працює в газеті? 6. Хто працює на телебаченні?

головний редактор ✓	керівник виробництва, продюсер ✓
журналіст ✓	режисер ✓
директор	твітер ✓
твітер	коректор ✓
аудіоредактор	верстальник
дизайнер верстки ✓	всучай ✓
	аудіооператор ✓

7. Що таке фейк? брехня

8. Наведіть приклади медіа. інформаційні

Опитувальник «Медіазнайко»

1. На які основні питання має відповідати будь-яка новина? на всі всі

2. Що таке медіа? інформаційні джерела

3. Розташуйте у порядку зменшення від (1-8), де 1 – найдавніший медіазасіб, 10-найсучасніший.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Телефон 2 малюнки на скелеті 4 кіно 6 мережа Інтернет 10

Папір 2 друкарський станок 3 перша фотографія 6 мобільний 10

4. Перша українська газета мала назву? Підкресли: «Зоря Галицька», «Відомості», «Рідний край»

5. Хто працює в газеті? 6. Хто працює на телебаченні?

головний редактор ✓	керівник виробництва, продюсер ✓
журналіст ✓	режисер ✓
директор	твітер ✓
твітер	коректор ✓
аудіоредактор	верстальник
дизайнер верстки ✓	всучай ✓
	аудіооператор ✓

7. Що таке фейк? всичо не є

8. Наведіть приклади медіа. хочути

Додаток Д

Карта із завданнями «Зроби, якщо зможеш»

1. Знайди у пошуковій системі тлумачення слова «медіа».
2. Зроби фото свого портфеліка, на телефон
3. Запишіть на диктофон, коротку розповідь про себе.
4. Знайдіть мультфільм «бабуся засмутилася» та доведіть за допомогою 3 фактів, те чи міцна сім'я чи ні?
5. Напиши речення, яке на твою думку, може буде новиною.
6. Гра «Правда чи брехня»

Український символ, поет Тарас Григорович Шевченко помер у Росії, де і був похований.

Українську мову до середини XIX ст. називали «Руська мова»

Леся Українка знала 14 мов.

Василь Сухомлинський щодня прокидався о другій годині ночі та аж до восьмої писав свої твори.

Український «Заповіт» Т.Шевченка перекладений 147 мовами світу.

7. Вправа «Інформування чи пропаганда». Прочитайте новину та визначте її мету пропаганда чи інформування.

KIDS OPERAFEST у Тульчині відкрила казкова опера «Король Дроздобород»

У вівторок, 4 червня, на території палацу Потоцьких у Тульчині розпочався третій open air фестиваль OPERAFEST TULCHIN.

Особливістю цьогорічного фестивалю є те, що його вперше розділено на дві великі частини: KIDS OPERAFEST та GRANG OPERAFEST, які триватимуть 4-5 та 7-9 червня відповідно.

Відкрила цьогорічний оперний сезон у Тульчині казкова опера «Король Дроздобород» у виконанні Київського муніципального академічного театру опери та балету для дітей та юнацтва, поставлена за мотивами однойменної казки Братів Грімм. Саме ця постановка, за результатами найпрестижнішої премії України «Київська пектораль», визнана кращою дитячою виставою 2018 року.

Опера «Король Дроздобород» виконана напрочуд красивою українською мовою та створена за законами сучасного глядацького сприйняття. Вона захоплює неповторним сценічним драйвом, яскравими барвами декорацій і фантазійних костюмів, що переносять глядача до казкової країни добра і див.

Своїми враженнями від виступу на єдиному в Україні оперному open air фестивалі поділились американські виконавці Дрю Таблак, Коннор Сміт та Лаура Елсі Дікінсок під час пресконференції по завершенню виступу. Всі вони відзначили, що їм надзвичайно сподобалось виступати на головній оперній сцені в Тульчині і вони горді, що мають можливість поділитись своєю творчістю на цьому фестивалі.

Вінницька ОДА

Додаток Е

Приклади завдань, використаних на мотиваційному етапі

Гра «Розташуй за алфавітом імена у книзі контактів»

2. Марися

3. Богдан (карате)

4. Аліна

5. Матуся Іра

6. Оксана

Вправа «З'єднай чоловічка, з джерелами інформації»

Додаток Ж

Приклади завдань, використаних на мотиваційному та когнітивному етапах

Гра «Безпечно/ небезпечно»

✓ **БЕЗПЕЧНО** / **НЕБЕЗПЕЧНО** ✗

Прочитай твердження. Постав біля кожного позначку: «безпечно» / «небезпечно». Виріж твердження й наклеї у відповідні колонки таблиці на наступній сторінці.

Писати особисту інформацію: ім'я, домашню адресу, номер телефону, відомості про батьків	✂	Читати новини на сайті школи	✂	Відкривати вкладення, надіслані з підозрілих і невідомих адрес
Учити іноземну мову, робити розвивальні завдання	✂	Розказувати паролі друзям і знайомим	✂	Розміщувати фото з друзями без їхнього дозволу
Призначити зустріч із інтернет-другом в людному місці, йти на зустріч у супроводі декількох друзів або батьків	✂	Йти на зустріч з інтернет-другом	✂	Використовувати нікнейм (особисте, переважно вигадане ім'я, яким називають себе користувачі мережі Інтернет) у процесі реєстрації на різноманітних чатах, форумах, онлайн-іграх
Додавати незнайомих людей до себе в соціальну мережу	✂	Шукати цікаву інформацію на офіційних сайтах	✂	Надсилати свої фото незнайомцям
Дотримуватись правил користування Інтернетом, розроблених у родині	✂	Довіряти інтернет-розіграшам	✂	Обмежувати час, проведений у мережі Інтернет

✓ **ІНТЕРНЕТ:** **БЕЗПЕЧНО** / **НЕБЕЗПЕЧНО** ✗

Наклеї твердження у відповідні колонки таблиці. Добери аргументи до кожного й поділися своїми міркуваннями з рідними та друзями.

БЕЗПЕЧНО	✓	БЕЗПЕЧНО	✓	НЕБЕЗПЕЧНО	✗
БЕЗПЕЧНО	✓	БЕЗПЕЧНО	✓	НЕБЕЗПЕЧНО	✗
БЕЗПЕЧНО	✓	НЕБЕЗПЕЧНО	✗	НЕБЕЗПЕЧНО	✗

Гра «Зареєструй Т.Г.Шевченка»

FAMOUSBOOK				
	Ім'я: Тарас Шевченко			
	Дата народження:			
	Місце народження:			
	Нікнейм:			
Інтереси:	<table border="1"> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> <tr><td> </td></tr> </table>			
Друзі:	Досягнення:			
Улюблений вислів:	Важливі події:			

Вправа «Створи профіль у соціальній мережі»

Профіль у соцмережі

 	Ім'я та прізвище	
 	Мій нікнейм	
 	День народження:	
 	Місто/село:	
 	Мої друзі:	
 	Улюблена музика:	
	Улюблені фільми:	
	Улюблені книги:	
	Місце навчання:	
	Я люблю:	
	Мені не подобається:	

Гра «Історія медіа в роках»

Timeline of Media History:

- 10000
- 1000
- 100
- 100
- 500
- 1445
- 1700
- 1826
- 1838
- 1876
- 1878
- 1895
- 1895
- 1926
- 1950
- 1973
- 1990
- 1992
- 1994

Медіазнайко

Тема 1

Новина – один з інформаційних жанрів, вона повинна вичерпно відповідати щонайменше на три питання: «Що?/Хто? Де? Коли?», потім ще й на питання: «Як? Чому?» Основну модель, за якою конструюють і повідомляють новини, називають перевернутою пірамідою: спочатку повідомляють найважливіше, потім – менш важливі відомості. Новина повинна бути достовірною, факти повинні бути пріоритетніші за коментар, в інформації на спірні теми необхідно подати принаймні два протилежні погляди, озвучити думку компетентних органів. Для легкого сприйняття інформації, пропозиції повинні бути прості й короткі. Подія повинна бути розказана так, як ти розповів би необізнаній, але близькій людині (бабусі, другові, сусідові): розумний початок, узагальнений кінець.

Продовжити

Додаток 3

Приклади завдань, використаних на діяльнісно-практичному етапі

Гра «Вгадай емоцію»

Вправа «Що ти бачиш на малюнку»

Гра «Здогадайся, що там?»

Вправи для роботи з рекламою

1. Алгоритм аналізу рекламного повідомлення

Як аналізувати рекламу

1. Що продає ваша реклама?
2. Чи має реклама слоган? Якщо є, то який?
3. Чи містить реклама слоган, якщо так, то який?
4. Чи є опис у рекламі? Наведіть приклади, якщо є.
5. Хто є цільовою аудиторією? Чому ви так вирішили?
6. Чи використовується привабливий шрифт?
7. Чи кольорова реклама?
8. Чи представляє товар знаменитість?
9. На вашу думку, чи гарна реклама? Цікава? Чим саме?
10. Подумайте, яким шляхом можна зробити цю рекламу привабливою також? Чому ця реклама змушує людей купувати даний продукт?

1. Створи власну рекламу

Створи власну рекламу

- Що ви рекламуєте? _____
- Скільки це коштує? _____
- Чому люди мають це купувати? _____
- Які слова мають змусити людину придбати цей товар? _____
- Де ви будете рекламувати його? _____
- Намалюйте малюнок.

Алгоритми роботи з інформацією

Питання-маркери для визначення пропаганди		
У мові повідомлення є оціночні слова, які нав'язують вам висновки	Так	Ні
У повідомленні використовуються терміни, офіційні назви та дані доступні для розуміння	Так	Ні
Ціль повідомлення - проінформувати, а не нав'язати думку чи спонукати до дій	Так	Ні
Стиль, підбір зображень, цифр, певних символів відповідають змісту повідомлення	Так	Ні
Повідомлення викликає позитивні емоції	Так	Ні
У повідомленні демонструється ставлення репортера до того, про що він говорить	Так	Ні

Поради, щодо визначення фейків.

Як розпізнати фейкову новину

Враховання джерела повідомлення

Перейдіть за посиланням, щоб дослідити сайт, його призначення та контактну інформацію

Перевірка автора

Зробіть швидкий пошук автора. Чи заслуговує він на довіру? Чи реальний він?

Перевірка дат

Поширення застарілих новин не може означати відповідність поточним подіям

Підтверджуючі факти

Перейдіть за посиланням. Визначте, чи є факти, що підтверджують дану інформацію.

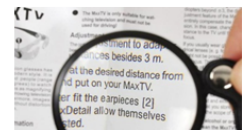
Це жарт?

Якщо новина надто чудова. Вона може бути сатиричною. Дослідіть сайт та автора, щоб переконатися.

Враховання власного ставлення

Подумайте, чи може ваша позиція вплинути на сприйняття новини

Читання тексту, а не заголовку

Заголовки можуть обурювати людину, аби вона відвідала цей сайт. Читайте цілий текст.

Запитайте у дорослих

Запитайте у вчителя, бібліотекаря, або проконсультуйтеся на спеціальних сайтах, що перевіряють факти у мережі.

Додаток И

Приклади розроблених web-квестів на діяльнісно-практичному етапі

«Півник та двоє мишенят»

The screenshot shows a web-quest interface with a sidebar on the left containing navigation options like 'Привітання', 'Вступ', 'Завдання', 'Розподіл ролей', 'Оцінювання', 'Безпека', 'Випуски', 'About Author(s)', and 'Reviews'. The main content area is titled 'WebQuest: "Півник та двоє мишенят"' and includes a 'Welcome' message with a colorful illustration of a rooster and two mice. Below the illustration, there is a 'Welcome' section with a description of the quest, grade level (6-8), curriculum (Foreign Language), keywords, and author information.

On the right side, there are several task cards:

- Мандрівники**: A card with instructions to read the Ukrainian and Belarusian versions of the story and complete a comparison table. The table has columns for 'Україна-автор', 'Україна', and 'Білорусь', and rows for 'Пролор країни', 'Столиця', 'Назва казки', 'Головна думка', 'Головні герої', and 'Відмінні риси'.
- Кінокритики**: A card with instructions to read the story, watch a film adaptation, and create a film review. It includes a 'Пам'ятка' (reminder) to create a script and a clapperboard graphic.
- Хлібороби**: A card with an illustration of a farmer.
- Мовознавці**: A card with an illustration of a typewriter.
- Артисти**: A card with an illustration of a girl singing into a microphone.
- Слухачі-диктори**: A card with an illustration of headphones.
- Мандрівники**: A card with an illustration of a girl with a backpack.

At the bottom of the interface, there are two photographs: one showing a teacher and two students in a classroom setting, and another showing a film strip with scenes from the story.

Web-квест «Типи речень»

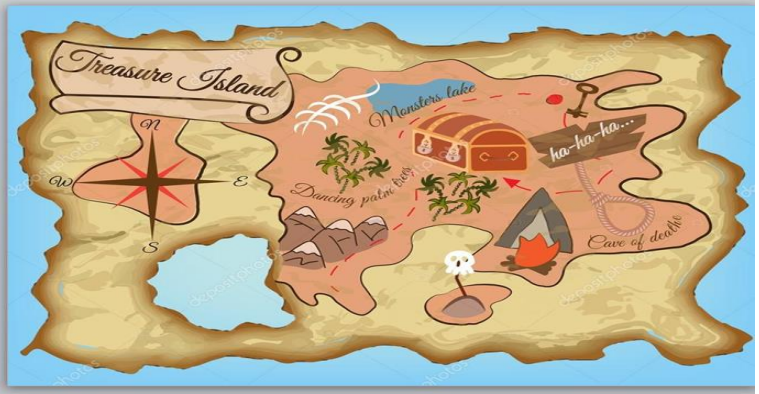
Привіт, всім сміливим учасникам web-квесту! Якщо ви опинилися на цій сторінці значить готові позмагатися за скарби пір'яів. Ми даруємо вам карту, яка допоможе виконувати завдання. Бажаємо успіхів!

Через асоціативну групу:
Слова в
записані в таблиці за допомогою
задачі і словничка. У
створити зв'язки.

Сторінка 11. Використайте асоціативну групу. Для
цього в таблиці записані слова, які пов'язані з
тематикою. Використайте ці слова, щоб
створити зв'язки.

А тепер виконайте, що вказано в завданні. Для
цього в таблиці записані слова, які пов'язані з
тематикою. Використайте ці слова, щоб
створити зв'язки.

Важко виконати завдання? Дізнайтеся, чому!
Використайте асоціативну групу.

Натисніть на слово, яке отримала ваша група

Розповідне

Питальне

Спонукальне

Розповідні речення

★ Використовуючи покликання, знайдіть пояснення вашого слова, та дайте відповіді на питання:

Яка основна мета даного типу речення?

Які розділові знаки ставляться у кінці даного типу речень?

<http://video.novashkola.ua/2-klas/ukrayinska-mova-2-klas/urok-19/>
<http://shkolyar.in.ua/vydy-rechen>

<http://video.novashkola.ua/2-klas/ukrayinska-mova-2-klas/urok-20/>

Перейдіть за посиланнями і знайдіть речення, яке відповідає вашому типу, та запишіть його у зошит.

<http://shkolyar.in.ua/vydy-rechen>

Перетворіть питальні речення у розповідні. Завдання 238 за посиланням..

<https://school.home-task.com/pitalni-rechennya/>

Створіть уявну-інтернет сторінку розміром А3 про розповідні речення.

Запишіть, що таке розповідні речення, на які питання відповідає, дайте приклади. Запишіть таблицю із перетвореннями. Напишіть sms-повідомлення та розкажіть там про щось, за допомогою розповідних речень.

Питальні речення

★ Використовуючи покликання, знайдіть пояснення вашого слова, та дайте відповіді на питання:

Яка основна мета даного типу речення?

Які розділові знаки ставляться у кінці даного типу речень?

<http://video.novashkola.ua/2-klas/ukrayinska-mova-2-klas/urok-19/>
<http://shkolyar.in.ua/vydy-rechen>

<http://video.novashkola.ua/2-klas/ukrayinska-mova-2-klas/urok-20/>

Перейдіть за посиланнями і знайдіть речення, яке відповідає вашому типу, та запишіть його у зошит. <http://shkolyar.in.ua/vydy-rechen>

Перетворіть розповідні речення у питальні за відеороликом.

<http://video.novashkola.ua/2-klas/ukrayinska-mova-2-klas/urok-20/>

Прочитайте вірш за посиланням та сформулюйте запитання до тексту, починаючи з поданих слів. **Хто?** **Що?** **Де?** **Коли?** **Чому?**

<http://4database.org/archives/1827>

Створіть уявну-інтернет сторінку розміром А3 про питальні речення.

Запишіть, що таке питальні речення, на які питання відповідає, дайте приклади. Запишіть таблицю із перетвореннями.

Напишіть sms-повідомлення та запитайте там про щось, за допомогою питальних речень.

Спонукальні речення

★ Використовуючи покликання, знайдіть пояснення вашого слова, та дайте відповіді на питання:

Яка основна мета даного типу речення?

Які розділові знаки ставляться у кінці даного типу речень?

<http://video.novashkola.ua/2-klas/ukrayinska-mova-2-klas/urok-19/>
<http://shkolyar.in.ua/vydy-rechen>

<http://video.novashkola.ua/2-klas/ukrayinska-mova-2-klas/urok-21/>

Перейдіть за посиланнями і знайдіть речення, яке відповідає вашому типу, та запишіть його у зошит. <http://shkolyar.in.ua/vydy-rechen>

Перетворіть розповідні речення у питальні за відеороликом.

<http://video.novashkola.ua/2-klas/ukrayinska-mova-2-klas/urok-20/>

Виконайте вправи за посиланням <http://video.novashkola.ua/2-klas/ukrayinska-mova-2-klas/urok-21/>

Створіть уявну-інтернет сторінку розміром А3 про спонукальні речення.

Запишіть, що таке спонукальні речення, на які питання відповідає, дайте приклади. Запишіть таблицю із перетвореннями.

Напишіть sms-повідомлення та спонукайте там до чогось, за допомогою спонукальних речень.

Додаток К

Приклади web-квестів, розроблених на креативному етапі

Web-квест «Кривенька качечка»

Art / Music

- Привітання
- Вступ
- Завдання
- Вибір ролі
- Оцінювання
- Висновки
- Вчителю
- About Author(s)

"Кривенька качечка"

Welcome

Welcome: "Кривенька качечка"

Description: Дорогі учні та батьки! Вітаємо вас на сторінці нашого Веб-квесту. Запрошуємо продовжити знайомство з українськими народними казками!

Grade Level: 9-12

Curriculum: Art / Music

Keywords: Народна казка, чарівна казка, "Кривенька качечка"

Author(s): Eugenia Starostina

Дорогі учасники! Пропонуємо вам новий міжпредметний інтернет-проект - веб-квест для учнів початкових класів "Кривенька качечка". Веб-квест (web quest) в перекладі з англійської мови - проблемне завдання з елементами рольової гри, для виконання якого використовуються інформаційні ресурси інтернету. Для роботи вам необхідно обрати одну із можливих ролей та виконати завдання, яке буде запропоновано.

Веб-квест передбачає роботу групи учнів, де декілька членів групи виконують одну з ролей. Кожен член команди відповідає не тільки за свою роль, а й повинен узгодити свої дії з іншими членами групи. Виконавши завдання цього веб-квесту, ви поглибите свої знання про чарівну казку та дізнаєтесь багато цікавого, познайомившись та попрацювавши з одним із кращих зразків усної народної творчості - казкою "Кривенька качечка"

"Кривенька качечка"

Вибір ролі

У цьому розділі Вам необхідно завантажити інструкційну картку "Вибір ролі", де вам потрібно обрати одну із запропонованих ролей та виконати необхідні завдання.

Мета роботи над веб-квестом - детально та творчо опрацювати казку "Кривенька качечка"

Завдання:

- 1) Об'єднатися за інтересами, обрати роль.
- 2) Познайомитися з казкою "Кривенька качечка"
- 3) Вивчити список інформаційних ресурсів
- 4) Із загального матеріалу оберіть найбільш цікавий та необхідний
- 5) Обговоріть у групі отримані знання і представте їх у вигляді роботи виконаної за допомогою комп'ютерних програм.

Для початку роботи вам необхідно обрати одну із запропонованих ролей: "Слухач-диктори", "Кінокритики", "Мовознавці", "Біологи"

Конкретні завдання ви знайдете в інструкціях для кожної групи. посилання на сайти Ви

Вчительська сторінка

Робота з веб-квестами допомагає створити нестандартний урок та домашнє завдання. Веб-квест є ефективним засобом навчання літературного читання з багатьох причин. По-перше, працюючи над вивченням теми, доступна велика кількість Інтернет-ресурсів. Діти починають оперувати цією інформацією, пізнавати для себе щось нове, а не тільки

Перед тим як розпочати роботу пропонуємо Вам ознайомитися з критеріями оцінювання результатів.

Увага!

На уроці-представлення результатів кожен учасник долучиться до обговорення та оцінювання роботи кожної з творчих мінігруп.

Rubric				
#	Відмінно	Добре	Задовільно	Score
Розуміння завдання	Робота демонструє точне розуміння завдання .	Включені матеріали, які мають безпосереднє відношення до теми та матеріали, які не мають відношення	Включені матеріали не стосуються теми, інформація не аналізується та не оцінюється	3

Дорогі друзі, ознайомившись з планом нашої роботи, тепер необхідно обрати одну з ролей, в образі когось, ви хотіли б себе спробувати.

[Перейти до вибору ролей](#)

Слухачі-диктори

- 1) Прочитайте казку «Кривенька качечка» на одному із запропонованих сайтів <https://onlyart.org.ua/children/kazky/ukrayinska-narodna-kazka-kryvenka-k/> <http://traditions.in.ua/usna-narodna-tvorchist/kazky/470-kryvenka-kachechka>
- 2) Прослухайте аудіоказку <https://pustunchik.ua/ua/audio/audioknygi-dlja-detej/ukrainian-literature/kryvenka-kachechka>
- 3) Порівняйте її з прочитаним
- 4) Спробуйте себе у ролі диктора, поділіть частини тексту між учасниками групи та запишіть на диктофон власне прочитання казки, намагайтесь створити запис близький до прикладу

Кінокритики

Мовознавці

Біологи

Слухачі-диктори

Мовознавці

- 1) Прочитайте казку «Кривенька качечка» на одному із запропонованих сайтів <https://onlyart.org.ua/children/kazky/ukrayinska-narodna-kazka-kryvenka-k/> <http://traditions.in.ua/usna-narodna-tvorchist/kazky/470-kryvenka-kachechka>
- 2) Користуючись запропонованими сайтами дайте тлумачення таких словникових слів: починок, кужілочка, веретенце, іва-діва, полинули, жалували. <http://sum.in.ua/s/pochynok> https://www.e-reading.club/chapter.php/1024813/63/Ukrainski_narodni_kazki.html <http://sum.in.ua/s/vereteno> <http://sum.in.ua/s/polynuty> <http://sum.in.ua/s/zhaluvaty>
- 3) Укладіть словничок з їх тлумаченням та підберіть ілюстрації до них

Кінокритики

- 1) Прочитайте казку «Кривенька качечка» на одному із запропонованих сайтів <https://onlyart.org.ua/children/kazky/ukrayinska-narodna-kazka-kryvenka-k/> <http://traditions.in.ua/usna-narodna-tvorchist/kazky/470-kryvenka-kachechka>
- 2) Перегляньте мультфільм <https://www.youtube.com/watch?v=h0WIdfxjJc>
- 3) Знайдіть інформацію на сайті про рік створення мультфільму <https://uamodna.com/articles/nazad-u-diyivstvo-abo-pidbirka-navkrasnyh-ukrayinskyh-muljtykiv/>
- 4) Порівняйте казку та мультфільм
- 5) Зробіть 5 скріншотів, за якими найкраще можна зрозуміти послідовність подій та переказати казку
- 6) Представте результати роботи у вигляді презентації

Web-квест «Про двох бездомних джинів та один нічийний глек»

Завдання

Процес / ролі

Оцінювання

Підсумок

Додатково

About Author(s)

Reviews

Modules

Settings

Publish

Change Picture

Welcome: "Про двох бездомних джинів та один нічийний глек"

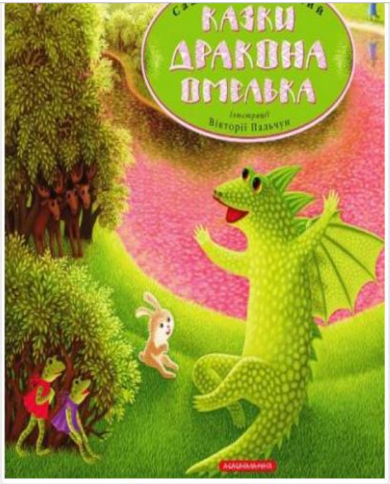
Description: WebQuest "Про двох бездомних джинів та один нічийний глек" розроблений для учнів 2 класів та може використовуватись вчителями початкових класів під час вивчення даної казки з учнями.

Grade Level: 9-12

Curriculum: Foreign Language

Keywords: "Про двох бездомних джинів та один нічийний глек", Сашко Дерманський, НУШ.

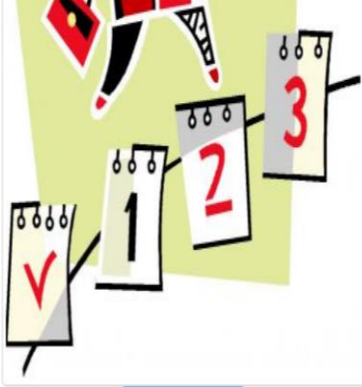
Author(s): Eugenia Starostina

Change Picture

Привіт-привіт всім другокласникам України!

Мене звуть дракон Омелько. Сьогодні я запрошую саме твій клас до участі у цікавій літературній пригоді. Упродовж нашої подорожі кожна з команд отримає цікаві завдання, результати яких зможе представити перед однокласниками. Я обіцяю, що вам сподобається, адже наприкінці нашої співпраці ви отримаєте чудові медіапродукти, що

Change Picture

Шановні учасники веб-квеста!

Вам необхідно виконати усі завдання дракона Омелька, героя казки, вивченням якої ми будемо займатися у процесі роботи над веб-квестом.

1. Виберіть 1 роль, яка вам найбільше подобається.
2. Ознайомтеся із завданнями вашої ролі.
3. Ознайомтеся з критеріями оцінки веб-квеста.
4. Вивчіть запропоновані Інтернет ресурси аби виконати завдання.
5. Результати вашої роботи будуть шкільні знання та цікаві медіапродукти, що будуть

Change Picture

Вітаю усіх сміливців на даній сторінці web-квесту!

Якщо, ви опинилися тут, це означає, що ви ознайомилися із завданнями та готові до незабутньої подорожі у країну літературної казки.

У даному підрозділі ви отримаєте повну інструкцію, яка допоможе Вам дотримуватися порядку виконання роботи, щоб не пропустити жодної деталі.

На першому уроці, за жеребкуванням, вчитель поділить вас на групи, так кожен отримає певну роль та стане учасником групи.

Кожна група отримає завдання, які відповідають тій чи іншій ролі.

Перед тим, як ознайомитись із завданнями пропонуємо пригадати правила роботи в групах. Прогорніть веб-сторінку донизу та завантажте додаток 1.

Після їх перегляду вам необхідно ознайомитись із завданнями, що представлені у наступному підрозділі "Вибір ролі". Прогорніть сторінку донизу та завантажте додаток 2.

Обирай роль та тисни на картинку

Психологи

Актори

Літературознавці

1. Прочитай казку Сашка Дерманського «Про двох бездомних джигів та один нічийний глек»

<https://mala.storinka.org/%D1%81%D0%B0%D1%88%D0%BA%D0%BE-%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B4%D0%B5%D1%85-%D0%B1%D0%B7%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%96%D0%B2-%D1%82%D0%B0-%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD-%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%B5%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D0%BE-%D0%B4%D0%B5%D0%BA.html>

Літературознавці

2. Визначть зачин, основну частину, кінцівку.

3. Доведіть, що це фантастична казка сучасного письменника.

4. Знайдіть тлумачення слів: догори дригом, затишний, мультко, зашарілася, у тлумачному словнику.

<https://www.slovnyk.ua/>
<http://sum.in.ua/>

5. Напишіть текст коментаря, який ви б хотіли відправити автору казки та покажіть вчителю для редагування. Після цього опублікуйте його за посиланням до завдання 1.

1. Прочитай казку Сашка Дерманського «Про двох бездомних джигів та один нічийний глек»

<https://mala.storinka.org/%D1%81%D0%B0%D1%88%D0%BA%D0%BE-%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B4%D0%B5%D1%85-%D0%B1%D0%B7%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%96%D0%B2-%D1%82%D0%B0-%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD-%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%B5%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D0%BE-%D0%B4%D0%B5%D0%BA.html>

Мандрівники

2. Знайдіть інформацію, де народився автор Сашко Дерманський.

<http://ababahalalaha.com.ua/uk/%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B4%D0%B5%D1%85-%D0%B1%D0%B7%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%96%D0%B2-%D1%82%D0%B0-%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD-%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%B5%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D0%BE-%D0%B4%D0%B5%D0%BA.html>
<https://www.ukrlib.com.ua/bio/printit.php?tid=14049>

3. Знайдіть тлумачення цікавої назви населеного пункту, де народився автор.

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B4%D0%B5%D1%85-%D0%B1%D0%B7%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%96%D0%B2-%D1%82%D0%B0-%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD-%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%B5%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D0%BE-%D0%B4%D0%B5%D0%BA.html>
<https://kivania.com/kiv/>
<https://ua.gov.ua/ua/about-ukraine/info/regions/3-kiv/>
<https://www.youtube.com/watch?v=FBGHdXuDIE>

4. Підготуйте коротку інформацію про Київ, місто в якому проживав автор, у вигляді інтернет-сторінки.

5. Оберіть текст та картинку, які хочете роздрукувати та попросіть вчителя допомогти.

1. Прочитай казку Сашка Дерманського «Про двох бездомних джигів та один нічийний глек»

<https://mala.storinka.org/%D1%81%D0%B0%D1%88%D0%BA%D0%BE-%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B4%D0%B5%D1%85-%D0%B1%D0%B7%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%96%D0%B2-%D1%82%D0%B0-%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD-%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%B5%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D0%BE-%D0%B4%D0%B5%D0%BA.html>

Актори

2. Прослухайте аудіозапис казки. Зверніть увагу на інтонацію диктора, паузи, дихання. Чи відрізняється текст від аудіотексту?

<https://www.youtube.com/watch?v=vln-NK5LdZ0>

3. Розподіліть текст на рівні частини та навчіться зразково його читати, вивчіть кожен свій уривок та запишіть відео, як ви розповідаєте казку дітям.

Web-квест «Страшне страховисько»

Change Picture

Привіт, дорогий учасник веб-квесту!

Сьогодні ти відправишся у чудову подорож за мотивами казки "Страшне страховисько", автором якої є сучасна українська письменниця Лариса Ніцой. Тут ти познайомишся з цією казкою та маєш змогу спробувати себе у різних ролях.

Вибір ролі

Лісничі	Мовознавці
Блогери	Ілюстратори
Бібліографи	Слухачі-диктори

- Завдання
- Вибір ролей
- Оцінювання
- Результати
- Колегам
- About Author(s)
- Reviews
- Modules
- Settings

Change Picture

Для того аби виконати всі завдання тобі необхідно слідувати плану:

- Об'єднайтеся з однокласниками в групі по 4 учасники. (Жеребкування проводиться в класі)
- Розподіліть обов'язки у групі
- Перейдіть на сторінку оцінювання, ознайомтеся з критеріями оцінювання

Change Picture

Завантаж інструкцію нижче та обери роль, яка найбільше підходить тобі.

Привіт, дорогий учасник веб-квесту за мотивами казки "Страшне страховисько" Л.Ніцой. Вітаємо тебе на етапі "Вибір ролі". Тут ти можеш обрати роль, яка тобі найбільше подобається, та виконати завдання відповідно до інструкції. Щоб обрати роль, просто тисни на покликання нижче. Бажаємо успіху!

[Перейти до вибору ролей!](#)

Лісничі

- 1. Прочитай казку "Страшне страховисько" за посиланням
- 2. Визнач головну думку твору
- 3. Підготуй інформаційний буклет, який можна поширювати серед учнів школи, про користь лісів та їх захист.

Додаток Л

Критерії оцінювання виступів учнів

Критерії оцінювання усної презентації

	1	2	3	4
Якість презентації	Презентація не дуже добре підготовлена, наявно багато неточностей	Презентація організована, проте наявна невелика кількість неточностей	Презентація організована добре, з використанням деталей	Презентація організована добре, з використанням великої кількості деталей
Інтонація	Інтонація не дуже добре відпрацьована, відсутнє захоплення у голосі	Інтонація не дуже добре відпрацьована, проте наявне захоплення у голосі	Інтонація відпрацьована добре, проте відсутня захопленість у голосі	Інтонація дуже добре відпрацьована, наявна захоплення у голосі
Контакт очей	Учні постійно дивляться у записи та не має контакту очей з аудиторією	Учні періодично дивляться у записи та мають частковий контакт очей з аудиторією	Учні періодично дивляться у записи та майже весь час тримають контакт з аудиторією	Учні більшу частину часу дивляться на аудиторію та рідко у записи.
Підготовка	З виступу можна зробити висновки про те, що команда не готувалася до виступу	Виступ виглядає так, що зрозумілий той факт, що команда готувалася, проте небагато	Було очевидно, що команда переважно є підготовленою до виступу	Було очевидно, що команда є підготовленою до виступу, тренувалися та гарно представила роботу
Дата	Назва групи			Кількість балів

Критерії самооцінювання учнями усної презентації

Я спланував початок, основну частину, кінцівку

Я використовував малюнки, картинки, реквізити

Я дивився на аудиторію

Я говорив голосно та зрозуміло

Я відповідав на питання вчитель чи аудиторії

Додаток М

ФОТОЗВІТ

АНОТАЦІЯ

Ємельянцева Є.О. Формування медіакомпетентності молодших школярів засобом web-квестів / Є.О. Ємельянцева. – Рукопис. – Кривий Ріг, 2019. – 130 с.

У кваліфікаційній роботі розкрито сутність понять «медіа», «компетентність», «медіакомпетентність», «засіб web-квест», «медіаосвіта».

У першому розділі магістерської роботи розглядаються основні теоретичні аспекти формування медіакомпетентності молодших школярів. Виділено її функції, компоненти, рівні розвитку та основні умови формування. Розглянуто сутність та особливості використання засобу web-квест як прийому формування медіакомпетентності.

У другому розділі проаналізовано стан досліджуваної проблеми у практиці сучасних шкіл, описано систему роботи з підвищення рівня сформованості медіакомпетентності другокласників засобом web-квестів, наведено експериментальні дані щодо перевірки її ефективності.

Ключові слова: медіа, компетентність, медіакомпетентність, медіаосвіта, засіб web-квест.